

VERITAS

historická společnost pro aktualizaci odkazu
české reformace

(dříve Synodní rada Českobratrské církve evangelické)

EDICE TOLERANČNÍCH PŘIHLÁŠEK

PŘIHLÁŠKY

k evangelickým církvím

na základě povolení tolerančním patentem

v letech

1781 – 1782

ZEMĚ

ČECHY

KRAJ

15.

HRADEC KRÁLOVÉ

TELČ 2004

Kontakt na vydavatele a distributora:

VERITAS, historická společnost
náměstí Zachariáše z Hradce 21/I
588 56 Telč
ČESKÁ REPUBLIKA
☎ (+420) 567 243 888
Email: veritas@evangnet.cz
Internet: <http://veritas.evangnet.cz>

© **VERITAS 2004**

(Elektronická verze textu tohoto dílu edice je ke stažení na uvedené internetové adrese. Na stejném místě lze nalézt i objednávkový formulář tištěné verze.)

Vážený čtenáři,

Edice tolerančních přihlášek, jejíž další svazek se vám dostává do rukou, není edicí v přísném slova smyslu. Nejde zde o doslovný záznam původního písemného projevu se všemi jeho nesrovnalostmi, odchylkami a chybami. Záměrem této práce je zpřístupnění dosud v úplnosti nezpracovaných a nevydaných přihlášek evangelíků v Čechách a na Moravě po vydání tolerančního patentu roku 1781 včetně dostupné základní průvodní agendy. Úplné texty (respektive překlady z němčiny či latiny) jsou označovány písmenem „T“, regesta písmenem „R“.

Při přípravách edice jsme zjistili značné rozdíly mezi jednotlivými kraji tehdejšího správního rozdělení Čech a Moravy i mezi menšími správními celky – velkostatky, které po soudobém způsobu rozlišujeme na panství a statky. Proto postupujeme důsledně podle tehdejších krajů a snažíme se rekonstruovat specifičnost vývoje na daném území.

Základním zdrojem edice Královéhradecký kraj byly archivní materiály uložené v SÚA Praha, Č. Gub. Publ. G1/1. Vzhledem k tomu, že jde o edici základních pramenů, bylo by neúměrné zatěžovat tuto řadu odkazy na literaturu. Je však dobré upozornit na možnost porovnávat uvedené údaje se vším, co se této problematice týká, ve třech okruzích.

Jde jednak o vlastivědnou regionální literaturu v nejširším slova smyslu, o historické zpracování zejména evangelických autorů, doplněná někdy i doklady rané toleranční doby, a konečně přímo edice části tolerančních přihlášek, vesměs ovšem soustředěné pouze na určité území bez souvislosti s ostatními oblastmi.

Tato práce je výsledkem společného úsilí autorského kolektivu, který existoval s různými obměnami, které přináší život (nemoc, úmrtí – ale i příchod nových zájemců), od roku 1979. Tento kolektiv tvořili: †JUDr. Bednařík Karel, †ThDr. Burian Ilja, †Doubek Jaroslav, †Hájek Jiří, †Hájek Josef, †Hejda Jan, Mgr. Hejl Miroslav, †Chrátěk Bohuš, PhDr. Janasová-Volková Kateřina, †Kalus Vladimír, Kovářiček Václav, Maděra Vratislav, ThDr. Melmuk Jiří, doc. PhDr. Melmuková-Šašecí Eva, ThDr. Melmuk Petr, Th.D., Novotná Miloslava, Rychetská Miloslava, †Rychetský Čestmír, PhDr. Ryšavá Lia, †Ryšavý Josef, dipl. tech. Řičař Kristoslav, Sedlák Vlastimil, Schupplerová Jiřina, †Šilar František, Ing. Šilar František, †Turková Zdena.

Z kolektivu 26 uvedených spolupracovníků zemřelo 12, řadě dalších již zdravotní stav delší dobu nedovoluje v práci pokračovat. V této situaci pokládáme za svou povinnost předat výsledky dlouholetého úsilí dalším zájemcům o historii. Z materiálů zanechaných jednotlivci i pracovními týmy se snažíme sestavit užitečné a podnětné přehledy podle vzoru prvních svazků edice.

Celou práci v předlistopadovém období (prakticky do konce roku 1989) zaštiťovala účinně a s porozuměním Synodní rada ČCE, která hradila i značnou část materiálních nákladů spojených s touto činností a edici vydávala.

Potom vyšel v roce 1995 v podstatě stejným „samizdatovým“ způsobem ještě jeden svazek (tři české kraje a Města Pražská). Jeho vydání umožnil zejména příspěvek farního sboru ČCE Praha Kliment. Další pokračování však uvázlo na ekonomických problémech.

Od dílu Královéhradecký kraj přebírá péči o pokračování edice historická společnost VERITAS, konkrétně kromě nás dvou členové jejího výboru ThDr. Petr Melmuk, Th.D. a Miroslav Soukup. Účinnou spoluprací přispěl také Ing. Dobromil Rychetský. Přechází se nyní na digitální publikace, z nichž bude samozřejmě možné pro zájemce, kteří si to přejí, opatřit tištěný text. Výhledově by takto měly být zpřístupněny i kraje již vydané.

doc. PhDr. Melmuková-Šašecí Eva

Rychetská Miloslava

OBSAH A PŘEHLED

Úvodní informace.....	6
Celokrajská agenda	11
město Hradec Králové	0
statek Libčany	0
statek Stěžery	11
statek Přím	11
statek Neděliště	0
panství Hořiněves	0
statek Velichovky	0
město Jaroměř	0
panství Žireč – Dubenec	0
statek Debrné	0
město Dvůr Králové nad Labem	0
panství Choustníkovo Hradiště – Heřmanice	0
statek Chvalkovice	0
statek Staré Buky	0
město Trutnov	0
panství Maršov	0
panství Žacléř	0
statek Adršpach	0
statek Teplice nad Metují – Janovice	0
statek Dolní Teplice	0
statek Skály	0
panství Stárvkov	0
panství Broumov	0
panství Police nad Metují	25

panství Náchod	25
statek Studnice	0
panství Nové Město nad Metují	0
panství Opočno	26
statek Skalka	0
panství Rychnov nad Kněžnou – Vamberk	0
statek Borohrádek	0
panství Solnice	0
panství Rokytnice v Orlických horách	0
panství Žamberk	0
panství Kyšperk (Letohrad)	0
panství Králíky	0
statek Žampach	0
panství Brandýs nad Orlicí	61
statek Potštejn	0
panství Kostelec nad Orlicí a statek Přestavky	0
statek Doudleby nad Orlicí – Horní Jelení	0
panství Častolovice	0
statek Hoděčín	0
panství Smiřice	61
Statistiky	76
Rejstřík obcí	82
Rejstřík příjmení	84
Seznam úředních osob účastných při jednání	87
Seznam užívaných zkratk	88
Poznámky ke zpracování hradeckého kraje	88

ÚVODNÍ INFORMACE

Historický vývoj v kraji do konce roku 1782

Do hradeckého kraje dorazila první zpráva o TP od jihu v blízkosti krajského střediska. O průniku informace z centra dění v chrudimském kraji hovoří již lednové hlášení krajského úřadu guberniu. Důvodem hlášení byly dva podněty:

1. ředitel opočenského panství referoval o shromáždění v Českém Meziříčí a o tom, že již jeden poddaný odstoupil od římskokatolické církve a předpovídal na jaře velkou náboženskou válku;
2. vrchnostenský úřad v Přimě zaslal opis zvláštního, opravdu v historii provádění TP ojedinělého zápisu. Tímto zápisem se evangelíci z obce Stěžery výslovně přihlašují k Jednotě bratrské v Krouně. Počítají zřejmě se zřízením oficiálního střediska církve české reformace právě tam, na panství rychmburském v kraji chrudimském, a představitelé tohoto střediska jim přihlášku také potvrzují s dovětkem, že přihlašovaní nevědí, zda se takové středisko bude moci utvořit i u nich. Jinak žádné poddanské povinnosti ve svém bydlišti nechtějí žadatelé narušit. Krajský hejtman tím byl přirozeně zaskočen a zmaten, rozpoznal však okamžitě, že se „nekatolíci“ v Čechách nehlásí ani k HV ani k AV, ale že jsou husité. Je zajímavé, že tehdejšího úředníka ještě vůbec nemátlo různé označování tehdy již jednotného proudu skrytého společenství české reformace (husité, Jednota bratrská, ale i Beránkovi bratři apod.). Proto přece i podivně chytrácké nařízení z 25. března hovoří výslovně o tom, že ti, kdo se přihlašují „k husitské či jiné tomu podobné sektě“, mají být zapsáni jako luteráni! Rozlišování začalo činit potíže teprve pozdějším historikům, kteří ztratili kontakt s původní realitou.

Tehdy však ani krajský hejtman ještě netušil, jak rychlý dostanou události spád. „Náboženská válka“, možná i pro nedobré svědomí zbytečně interpretovaná jako hrozba ozbrojeného konfliktu, ač šlo v poselstvích evangelíků napořád o „boj či zápas víry“, dala o sobě vědět hned vzápětí. První evangelíci se začali přihlašovat u svých vrchnostenských úřadů, vždy po dvou rodinách na panství Náchod a Brandýs nad Orlicí, ale v Opočně již celkem 189 osob! Shromáždění v Českém Meziříčí, dle vyšetřování Jiřího Hedvičáka z poloviny března, kdy byl obviněný dokonce vsazen do vězení, se mělo konat v jeho domě. Skutečně zřejmě připravovalo akci, v tom se vrchnostenský úřad ve své první zprávě nemýlil. V zaslaných seznamech jsou evangelíci uváděni jako bludaři; přihlašovali se dle těchto úředních soupisů k reformovanému bratrskému náboženství. Je zde zřetelně znát dotyk dvou informací. Druhé sdělení (o nutnosti hlásit se výslovně k HV) na Opočensko během ledna a počátkem února nepochybně dorazilo, přece však zůstává zřetelná snaha nepotlačit při tom vlastní identitu. Navzájem zcela odlišná je však situace vždy dvou rodin na panství Brandýs n/O a Náchod. Zatímco lépe informovaní, již jednoznačně vědí o nutnosti hlásit se výslovně a pouze k HV, mnohem vzdálenější náchodští (Machovská Lhota) s přeměnou formulace ještě ani nezačali a hlásí se stále jednoznačně jako husité. Vzhledem ke své geografické poloze se tak hradecký kraj může stát učebnicovým příkladem přesunu od vyjádření české reformace k HV, přičemž AV téměř úplně chybí.

V průvodním dopisu k prvním seznamům je ještě jedna zajímavá poznámka týkající se nekatolických rychtářů. Ti budou moci být ve funkci jen na základě dispenze. Lze je nahradit římskými katolíky, ale nespěchá to, raději z toho nedělat rozruch. Podnětem k poznámce byl fakt, že již mezi prvními přihlášenými byli i tito představitelé obcí.

Zanedlouho, hned počátkem března, hlásí krajský hejtman, že „nekatolíků“ přibývá. Nyní to je už 415 rodin (k založení sboru bylo třeba aspoň 100 rodin) neboli 1 923 osob včetně dětí (požadovaný minimální počet byl 500). Na opočenském panství se začaly konat komisionální slavnostní přihlášky za účasti duchovenského komisaře děkana Karla Kumpošta. Krajský úřad je však informován i o dalších 255 osobách, které se dosud nepřihlášily, protože doufají, že se budou moci společně přihlásit k Jednotě bratrské. Duchovenský komisař se tedy bude muset po skončení komise ve Smiřicích vrátit znovu do Opočna.

Z této doby máme k dispozici i vzácný ojedinělý dokument o skutečném provádění pro úřady nepříjemných tolerančních opatření. Několik sousedů ze Slavětína nad Metují si totiž

stěžovalo velmi horlivému místnímu děkanovi, že při diskusi ve mlýně prý napadl jeden člověk římskokatolickou víru jako nejhorší pohan. Děkan udání předal vrchnostenskému úřadu v Opočně. Václav Šafář, chalupník ze vsi Rohenice, syn trpitele pro víru, který byl za tzv. opočenského povstání v roce 1732 i s jinými nelidsky zmučen a odsouzen na tři léta do vězení, svůj postoj nezapíral a ke své víře se jasně a jednoznačně přihlásil. Přesto se v seznamech přihlášených evangelíků nikde neuvádí. Zůstal ve vězení? Či byl umlčen jiným způsobem? To prozatím zůstává předmětem dalšího bádání. V každém případě je tu však velmi zřetelně zachycen záměr likvidovat přihlášky zejména tam, kde návaznost na nepřerušovaný vývoj české reformace byla nepochybná.

S tím ostatně souvisí i jiné vyšetřování z doby o málo pozdější, z počátku května, kdy na území smiřického panství došlo k podrobně zaznamenané rozepři mezi děvečkou smiřického myslivce, římskou katoličkou, a třináctiletým synem Jakuba Součka z Bukoviny, Václavem. Ze souvislosti je zcela zřetelné, že Součkova rodina je uvědoměle evangelická a chystá se k přihláškám. Chlapec byl rovněž uvězněn, na příkaz gubernia pak s napomenutím propuštěn, ale v seznamech přihlášených není jméno nikoho z této rodiny, ani jméno Jiřího Sehnoutky, který se dle Václavovy výpovědi se Součkovými stýkal a byl s nimi zajedno i ve víře.

Nové přihlášky „nekatolíků“ na opočenském panství, kde jich bylo nejvíce, se objevují stále až do konce měsíce dubna, kdy jsou o nich pořízeny poslední záznamy. Ve druhém největším středisku, panství Smiřice, se konaly opakované komise do konce března. Na dalších dominiích (Brandýs n/O, Náchod, Police n/M) šlo pouze o nevelké hloučky či jednotlivce. K novému nárůstu došlo pak ještě v létě a na podzim. Tehdy se to týká už i dominií Hoříněves, Nové Město nad Metují, Hradec Králové a Častolovice.

V souvislosti hradeckého kraje je zajímavé sledovat především formulace přihlášek a jejich proměny v průběhu času. Kromě několika částečně již zmíněných osob na jihu kraje, které se hlásí předpisově pouze k HV, většina je rozhodnuta zápasit o svou identitu. Na severním okraji je to zcela zřetelné. Kuriózní je, že právě tam se nalézá jediný v pololetním výkazu uvedený AV z celého kraje. Jde o muže, třicetiletého Františka Ťoka ze vsi Bělý na polickém panství, který vypověděl, že vyznává víru evangelickou. To stačilo, byl bez dalšího zkoumání zapsán jako luterán. Nedaleké středisko Machovská Lhota ovšem zápasilo velmi často dál, i když někteří už se spokojili také jen s „vírou reformíorskou“. Znovu zde ještě zazní: „Lutrián ani Kalvín nejsem, než vyznávám víru Bratrské jednoty“, ale také už dochází k zajímavému spojení, k vyznání „víry reformíorské bratrské jednoty“. Tato víra je dle prohlášení víra zděděná, „od otce vyučená“.

Opočenské panství přechází většinou k stejnému vyjádření, které jednotlivci ještě upřesňují v tomto smyslu: „reformovaná víra Jednoty bratrské apoštolské, která je skrze Ježíše Krista nám na svět přinášena a jeho kšaftem ztvrzena pod lámáním posvátného chleba přijímáním beze všeho ujímání a přidávání“. Jiní z přihlašujících se trvají ještě na „víře obecné Bratrské Beránkově nebo Bratrské Beránkově Kristově“ apod. Obdobně se vyjadřovali i jejich souvěrci na panství Smiřice.

To bylo samozřejmě něco, nač museli reagovat duchovenský komisař stejně jako úřední představitelé dominií i krajský hejtman.

Už koncem února a počátkem března z toho byly velké starosti. Opočenský ředitel pokládá náboženství Jednoty bratrské, které TP nezmiňuje, za škodlivé a obává se jeho rozšíření. Má s těmi lidmi vůbec mluvit, nebo je odmítnout?

Krajský hejtman se jel do Opočna přesvědčit a snažil se rovněž vysvětlovat a hlavně zjišťovat, kde jsou zdroje celého hnutí, ale marně. Mezi jinými opět probleskují obavy zapříčiněné naprostým neporozuměním biblickým obrazným citátům, které společenství skryté církve užívalo. Může prý vypuknout povstání o svatodušních svátcích – a potom, „nekatolíci“ se prý dohodli, až jich bude více, že chtějí užívat římskokatolické kostely! Byla z toho veliká nervozita, rychtáři v obcích byli pověřeni pátráním, ale výsledek byl dost hubený. Krajský hejtman míní, že by bylo dobré nejen zjistit zdroj, ale také zakročit proti těm, kteří ruší pokoj a chtějí napomoci dosažení cíle nekatolíků, totiž zvýšení jejich počtu. Také pohřby, i řádně ohlášené, byly samozřejmě trnem v oku. Jde prý vždy o velký sběh lidí a ten, když je na pozvání, je trestný. Je tedy nutné je varovat. Ovšem krajský hejtman je skeptický vůči nějakému vyšetřování v tomto ohledu. Nic by se prý nezjistilo, soudržnost nekatolíků je totiž příliš veliká, což je zřejmé i při slavnostních

přihláškách, kde mluví jeden jako druhý a dělají dokonce i stejná znamení. Po zkušenostech s přihláškami na panství Opočno, Smiřice a Police nad Metují se ve zprávě krajského úřadu koncem března znovu ozývá praxí ověřené zjištění: ať se „nekatolíci“ hlásí jak chtějí, jsou všichni koneckonců husité.

Duchovenský komisař učinil další, ze svého hlediska zajímavý objev, který připomíná ve svém hlášení biskupství. „Nekatolíci“ se totiž přiznávají k Apoštolskému vyznání víry, ale odmítají samozřejmě ztotožnit církev „obecnou“ s „katolickou“ ve smyslu římského katolicismu. Děkan Kumpošt se diví, z jakého důvodu jsou nesnášenliví k pojmu „katolicita“, aniž by byl schopen pochopit, že prostě jenom neuznávají tzv. samospasitelnost římskokatolické církve, protože i ta je jenom jednou z mnoha různých podob církve obecné, zmíněné v Apoštolském vyznání. Toto zdůvodnění ovšem evangelíci veřejně říci nesměli, aby nebyli potrestáni za napadání panující církve. Podobné dobové nesrovnalosti dobře vystihují stav, kdy i přemýšliví a inteligentní lidé z nedostatku informací a komunikace v důsledku totalitního ideologického monopolu nebyli schopni se orientovat v celkem přehledných situacích.

Duchovenský komisař ovšem správně porozuměl, že výpovědi evangelíků jsou předem smluvené a připravené a týkají se jednoznačně pouze těchto okruhů: pojmenování víry, že ji mají tajně od předků, že je nikdo nenutil, že jinak neučiní. Mezi jednotlivými konkrétními údaji zaujme rada jedinému (velmi uvědomělému) „nekatolíku“ ze vsi Pohoří, aby se odstěhoval, protože o to rychtář jménem obce žádal, aby se jiní nenakazili.

Z jině duchovenské relace o komisích z 10. května je velmi zajímavé připomenout případ „nekatolika“ Kašpárka z obce Polánky nad Dědinou. Šlo o vedoucího činitele společenství skryté církve, který byl obžalován, že koná nedovolená shromáždění. Při tom prý měl říci, že katolická víra pochází od kata, a protože ji kat propaguje, má být katem zničena. Kašpárek nepopřel shromáždění druhou neděli po Velikonocích po odpoledních římskokatolických bohoslužbách. Druhé obvinění však popřel rozhodně a žádal konfrontaci s udavačem. K té nakonec nedošlo, protože chlapec z jediné římskokatolické rodiny v obci ke konfrontaci nepřišel. Duchovenský komisař uznal za vhodné se Kašpárka ujmout, vyprostit ho ze soukolí vyšetřování a zahájit s ním bohosloveckou diskusi v naději, že ho získá – a tím přivede zpět celou obec, kde má Kašpárek tak významné slovo. Přemlouval ho k návratu vším možným, také tím, jaké potěšení budou mít z jeho kroku císař a správce panství. Kašpárek slíbil, že věc zváží a pak se vynasnaží ostatní přivést k reverzi. Na podzim je v Polánkách n/D ovšem i nadále 28 evangelických rodin a Jan Kašpárek vyjednává spolu s dalšími vedoucími představiteli příchod pastora.

Ještě zajímavější jsou však zprávy z další, již čtvrté komise v Opočně, a třetí ve Smiřicích v červnu 1782. V souvislosti s Opočnem je příznačné, že žena ze vsi Městec prý dobrovolně vyznala, že jsou v obci všichni téhož náboženství, ačkoli se zatím přihlásily jen dvě rodiny (na podzim jich už bylo sedm). Je tím přesně dokumentován postup přihlašování: střediska společně, organizovaně a hned po získání zprávy o TP; diaspora povolným dodatečným pronikáním.

V Opočně se však děkan Kumpošt setkal s mužem, jehož významnou výpověď poctivě zaznamenal. Václav Hovorka ze Stránky č. 1, slepec a velice sedřený vysloužilý, se konečně mohl také osobně dostavit ke komisi a tam učinil zcela jedinečnou výpověď: Napočítal totiž ze svého rodu 12 předků, kteří byli toho náboženství, tj. zhruba tři a půl století – až k Mistru Janu Husovi, k počátkům české reformace. Hovorkův dědeček žil v době staroměstské exekuce v roce 1621. Duchovenský komisař se starcem diskutoval o pojetí staroměstské exekuce jako o trestu za vzpouru, ale nepřesvědčil jej, a oba zůstali na svém.

Při tom však už zvolna začalo docházet k tomu, k čemu dojít muselo. Opakované výzvy ke změně výpovědi a pojmenování víry jako některé z výslovně tolerovaných byly míněny velmi vážně. Dokládá to i výslech Jana Buriana a jeho ženy Anny i dcery Doroty z Třebechovic pod Orebem z dubna 1782. V první otázce se konstatuje, že jde ve formulaci „víra reformovaná jednoty bratrské“ o dvě různá vyznání. Manévr skryté církve v zápasu o uchování vlastní identity je odkryt, Jednota bratrská, chápaná zde zřejmě v souvislosti se Slezskem v „nepřátelské cizině“, je nepřípustná. Burian a jeho rodina pochopili. Další nerovný boj už neprodlužovali. Burian má výmluvu, že si rozdílů nebyl vědom, ale že chce tedy víru helvetskou podle TP. Nato má znovu odpovědět, proč ji tedy chce. Odpovědět ovšem nemůže jinak než dříve: Večeře Páně pod obojí a dvě svátosti. Představitelům opočenského panství to však ještě nestačí. Jde jim velmi zřetelně

o politický podtext celé záležitosti: „Tak tedy o tej Jednotě bratrské nic nechcete, nobrž jak jste již vyznal, berete víru helvetskou, která jest calvinská?“ Spokojeni jsou jakž takž teprve výslovným vyjádřením Jana Buriana: „Nevyznávám žádnou Jednotu bratrskou, nobrž jak jste pravil, víru helvetskou calvinskou“. Stejně určitě se musely vyjádřit i žena a dcera. Ředitel panství je však i nadále nedůvěřivý a tuší, že Burianovi mají HV pouze jako zástěrku a uvnitř zůstávají při starém.

Další vývoj se již zastavit nedal. Začátkem června na základě nařízení z 20. května (povolávání pastorů a budování modliteben) se měli k těmto záležitostem vyjadřovat i poddaní z hradeckého kraje. Na opočenském panství byli předběžně informováni a pak deset vedoucích pracovníků skryté církve jako výbor přišlo se dvěma sepsanými žádostmi. Jedna se týkala povolení cesty do Vídně za „agentem“, tj. „advokátem“ evangelíků, na poradu, druhá vymezení místa prozatímních „modlitebnic“ a míst k pohřbívání. Obě žádosti měly být odeslány na krajský úřad. Byly ovšem podepsány způsobem zcela nepřijatelným: „Společní na panství Opočenským se vynacházející náboženství Jednoty Bratrské České Křesťanské“. Krajský úřad na zprávu z panství reagoval celkem věcně se zdůrazněním ekonomického momentu. Jsou tu polní práce a cesta do Vídně je drahá! Když se budou klidně chovat, pomůže jim se sháněním pastora krajský úřad sám. Ve věci modliteben je třeba zjistit, zda nejsou na panství staré protestantské kostely, třeba rozpadlé. Hlavně je třeba dbát na to, aby případné opravy nebyly nákladné. Místa k pohřbívání je nutno vykázat a označit, už to mělo být provedeno.

Jednání dle těchto směrnic pokračovalo dále. Evangelíci upustili od cesty do Vídně a spolehli se na pomoc krajského úřadu. Byli poučeni, že budou povolávat pastora pouze za předpokladu, že jej nepovolá vrchnost. Povolávat se smí pouze z tuzemska nebo říše, ne však ze Saska a Pruska. Vhodný kostel nikde na panství není, ale zatím se alespoň vymezily prozatímní „modlitebnice“. Toto řešení je zajímavé a takto prakticky i systematicky provedeno je jedním z technicky dobrých projektů složité doby. Podobně byla určena místa k pohřbívání u filiálních kostelů nebo jenom někde na katastru obce; tato místa ovšem měla být vždy oplocená.

Krajský úřad se zeptal knížete Colloreda, zda chce užít patronátního práva a vydržovat pastora, ten však, především prý k dobru svých poddaných, od těchto svých práv a povinností zcela upouští.

Nato se již blíží závěr. Je podzim, 7. října 1782 se podává oficiální žádost o pastora. Zástupci evangelíků jsou tu zase dotazováni a podepsáni pod závazky, ale už to není ono „Společní se vynacházející... Jednoty Bratrské České Křesťanské“, ale všichni jsou HV a žádají reformovaného pastora. Zavazují se k platu 300 zlatých ročně, zajišťují pro něho jako byt dvě místnosti u Jana Vávry v Klášteře nad Dědinou, s modlitebnou a vyhledáním školního učitele chtějí počkat na dohovor s pastorem. Prosí však o prominutí desátků.

Panství žádá kraj, aby vše předal guberniu, které by mělo nyní obstarat pastora, přikázat, odkud ho mají přivést, a také dát znovu k informaci příslušná nařízení, týkající se desátků a dalších povinností vůči římskokatolické církvi, aby se rozptýlila nedůvěra u nekatolíků a pochopili pravý stav věci. Gubernium počátkem listopadu odpovídá přes krajský úřad opočenskému panství, že se „nekatolíci“ mají obrátit pro povolání pastora na superintendenta do Uher. Pastor dostane úřední souhlas na základě předložených dokladů.

Mezitím nastala obdobná vyjednávání i v druhém, byť počtem menším středisku na smiřickém panství. I zde byli „nekatolíci“ vyzváni k povolání pastora. Poradili se tedy a předali potom na kancelář své vyznání víry, aby objasnili, jakého pastora si přejí. Vypadá to zase podobně jako na Opočně: „My vyznáváme víru zákona Pána a Spasitele našeho Ježíše Krista ke cti Boha v Trojici svatě jediného, k vzdělání církve Boží české bratrské evangelické, jak stojí v zákoně Páně pod lámáním chleba“ (a uvádějí se všechna biblická místa, týkající se ustanovení Večeře Páně).

V červenci jednání pokračovalo. Evangelíci zdůrazňovali, že na vydržování pastora ekonomicky nestačí a povolávat ho tedy prozatím nebudou. Přáli by si, aby jim byl úředně přidělen pastor bezplatně, nebo jenom za malý příspěvek, nebo aspoň aby je čtyřikrát do roka navštívil a vykonal bohoslužby. Kdyby nemuseli platit desátky, bylo by vše snazší.

Pokud jde o modlitebnu, je tu farní kostel v Černilově, používaný, ale kdysi protestantský („nekatolíci“ to vědí od svých předků), a filiální v Libřicích, kde je mše jednou měsíčně. Oba

kostely však potřebuje římskokatolická církev. „Nekatolíci“ proto žádají o postavení modlitebny v Černilově. Prozatím se mohou scházet v téže obci v č. 51.

Správa panství konstatuje, že pohřbů bylo zatím málo a pokud jsou řádně ohlášeny římskokatolickým kněžím, jsou vykonány na hřbitově odlišným obřadem.

Jednání pokračovala, záležitost se protahovala. Smiřičtí se stále nemohli odhodlat k upsání platu na pastora. Stýskali si na špatnou hospodářskou situaci zvláště po častějších tažení vojsk, kdy docházelo k ztrátám pro rabování, ale i prostě pro nucené obstarávání potravy pro vojáky. Opětovně se domnívají, že platy římskokatolickým farářům a učitelům teď už platit nemusí. Znovu žádají o jeden z filiálních kostelů a pastora by platili místo desátků.

To vše bylo ovšem nereálné. Čas ubíhal a pastor na obzoru nebyl. Zatím se již i smiřické panství jako poslední celek přesunulo koncem října k tolerovaným vyznáním – většinou k HV, nepočtená skupina ve směru tehdy se již tvořícího tolerančního luterského sboru v Trnávce k AV. Reformovaným poradilo začátkem listopadu gubernium, aby se přidali k souvěrcům na opočenském panství.

Z uvedeného přehledu vývoje v hradeckém kraji od počátku platnosti tolerančního patentu do konce roku 1782 vyplývá několik nesporných skutečností.

1. V hradeckém kraji v České zemi nedošlo vůbec k oficiálnímu vyhlášení TP instanční cestou; zprávy o něm pronikaly od hlavní zachované spojnice bývalé informační sítě na severu Českomoravské vrchoviny a v Polabí.
2. Prováděcí orgány (krajský úřad, vrchnostenské úřady, duchovenský komisař) se snažili jednoznačně o likvidaci zákonem tolerovaných církví a využívali k tomuto cíli všech svých možností.
3. Přednostně byla informována místa související bezprostředně s Českomoravskou vrchovinou a Polabím a silné středisko na Opočensku. Volněji se šířila informace do diaspory, kde na severovýchodě sehrálo významnou úlohu malé, ale živé středisko v Machovské Lhotě.
4. Evangelíci projevovali v základních postojích naprostou shodu a zápasili déle než půl roku o zachování vlastní identity české reformace. Tento zápas přetrvával na některých místech až do roku 1783, kdy teprve definitivně mizí oficiální výslovné přihlášky k české reformaci.
5. V Hradeckém kraji se zachovaly některé významné doklady, vypovídající o existenci skryté církve a nepřerušené návaznosti české reformace (zejména první přihláška v obci Stěžery k Jednotě bratrské v Krouně, vyšetřování Václava Šafáře z Rohenic a výpověď Václava Hovorky ze Stránky o návaznosti od počátku 15. století).

CELOKRAJSKÁ AGENDA

1. Hlášení kraje guberniu o prvních přihlašujících se evangelících (24.1.1782)	11
2. Další hlášení kraje o přihláškách evangelíků (22.2.1782).....	12
3. Hlášení kraje o slavnostních přihláškách (7.3.1782).....	17
4. Duch. zpráva o komisích celokrajské agendy na panstvích Police n/M a Smiřice (17.3.1782) 18	
5. Další hlášení kraje o slavnostních přihláškách (26.3.1782)	20
6. Nové hlášení kraje o přihlášených (dříve a nově se hlásících) evangelících (3.5.1782).....	21
7. Duchovenská zpráva o komisích na opočenském a smiřickém panství (5.5.1782)	22
8. Duchovenská zpráva o další komisi na opočenském panství (10.5.1782).....	23
9. Nová duchovenská zpráva o komisích v Opočně a Smiřicích (24.6.1782)	24
10. Zpráva kraje guberniu o jednání o pastora a modlitebnu (31.10.1782).....	24

1. HLÁŠENÍ KRAJE GUBERNIU O PRVNÍCH PŘIHLAŠUJÍCÍCH SE EVANGELÍCÍCH

SÚA Praha, Č. Gub.
Publ. G1/1 kart. 700

Zpráva kraje guberniu 24.1.1782

R: Podle sdělení opočenského vrchnostenského úřadu se v Českém Meziříčí konají shromáždění, která mohou mít zlé důsledky, což zdůvodňuje vrchnostenský úřad i tím, že tamní poddaný Škop prý odstoupil od pravého náboženství a dal se slyšet, že na jaře bude velká náboženská válka. Od přimského vrchnostenského úřadu došla zpráva, že tamní poddaný Rejfek také odstoupil od pravé víry, byl vyslechnut a přihlásil se k HV.

Informoval jsem vrchnostenské úřady dle dvorského dekretu z 2.1.1782 (sdělen 9.1., došel 15.1.) s tím, že nelze přeceňovat obavy z Opočna, zvláště když Škop udání popírá a žaloba pochází od meziříčského faráře, který projevuje přílišnou péči o duše.

Naproti tomu v Přímu byl při této příležitosti učiněn zápis, jehož opis posílám. I když také jinak působí starosti, přece je třeba jasně říci, že nekatolíci v Čechách se nehlásí ani k HV ani k AV, ale že jsou husité.

V patentu z 30.10. (sic!) se hovoří jen o HV a AV a nesjednocených Řecích (pravoslavní), v dalším patentu se však mluví obecně o těch, kdo se chtějí přiznat k jinému než římskokatolickému náboženství.

Proto prosím o poučení, jaký je rozsah tolerance. V případě, že platí hlavní patent, jak se mám zachovat k těm, kdo se hlásí k jiné víře?

Anton von Hanisch, krajský hejtman

1.a – příloha: Přihláška z 6.12.1781

T: Kraj Hradecký, panství hraběte Harracha

Připojují se ze vsí Stěžer vosoby k Jednotě Bratrský k nám poutivé obci Krounské, ne že by v ní z jiných povinností aneb poddanosti vystupovaly, ale toliko žádají, aby byly v Jednotě bratrský, nechť jsou kde jsou a tak my Jednota bratrská kraje Chrudimského panství Richumberského je mezi sebe přijímáme a to pod zákon Páně v lámání chleba totiž kalicha Božího a to s tím slovem je přijímáme, že oni nevědí, jestli jest to taky u nich a jako u nás, poněvadž Milost Císařská takový prostředek v tom skrze patent učinila, tak jim dáváme vysvědčení, že přistoupily k nám a to k víře naší Jednoty bratrský.

1. Václav Rejfek, Kateřina, jeho žena	toho jsou svědkové z Krouné
Anna a Kateřina, dcery, Jan, syn	Jednota bratrská že přistoupily
2. Josef Spievak, to dělá vosob: 6	

Tento výpis od slova k slovu stal se u příležitosti nás podepsaných při Auřadě JMTi Cís. Král. Kamerálního Panství Přímu dne 21.1.1782.

Aug. Schlustler
správce

Matěj Hippius, rychtář přimský
Josef Kalousek, konšel

Zpráva kraje guberniu 22.2.1782

R: V krátké době se ohlásili nekatolíci u svých vrchnostenských úřadů: z panství Opočna 107 a potom 72 osob, z panství Náchod dvě rodiny a z panství Brandýs n/O také dvě rodiny. Opočenští se hlásí k tzv. reformovanému bratrskému náboženství, náchodští k husitům a brandýští k HV.

Co nejdříve budou přijata slavnostní prohlášení na panství Opočno, jen je třeba trochu vyčkat, protože se brzy mají přihlásit další. V Náchodě budu informovat o rozsahu tolerance dané patentem, tj. že husitské náboženství není trpěno.

Pokud jde o tři tolerovaná náboženství, i tam mohou mít nekatolíci funkce jen na základě dispenze. Vrchnost může vyměnit nekatolické rychtáře za římskokatolické, ale není třeba z toho činit žádný rozruch, nejprve je třeba zajistit základní postup.

Anton von Hanisch, krajský hejtman

2.a – příloha: Konsignace z panství Opočno z 14.2.1782

T: K O N S I G N A C E

těchto panství Opočenského poddaných, kteří se dne 14. února 1782 prostřednictvím písemných lístků ohlásili, že odstupují od římskokatolického náboženství a k reformovanému bratrskému přistupují:

<u>Městečko T Ř E B E C H O V I C E</u>					
číslo domu	jména ohlášených akatolíků včetně dětí		stáří	počet	
210	Jan	B u r i a n		4	
	Anna		manželka		
	Ludmila		dcera		17
	Dorota		dcera		15
179	Jan	J u n e k		6	
	Anna		manželka		
	Václav		syn		25
	Jan		syn		9
	Josef		syn		5
	Anna		dcera		14
<u>Ves Č E S K É M E Z I Ř Í Č Í</u>					
83	Jiří	N ě m e č e k		7	
	Alžběta		manželka		
	Matěj		syn		17
	Jiří		syn		9
	Václav		syn		3
	Dorota		dcera		22
	Alžběta		dcera		15
	Alžběta	C e j n a r o v á	podruhně	30	1

číslo domu	jména ohlášených akatolíků včetně dětí		stáří	počet	
117	Jiří	H e d v i č á k		8	
	Alžběta		manželka		
	Jan		syn		34
	Jiří		syn		20
	Jakub		syn		14
	Václav		syn		9
	Kateřina		dcera		18
	Ludmila		dcera		12
12	Jiří	K u p k a		2	
	Anna		manželka		
32	Jan	T o m e k		5	
	Kateřina		manželka		
	Jiří		syn		¼
	Kateřina		dcera		8
	Alžběta	dcera	5		
	Kateřina	B a š o v á	podruhně		1
14	Jan	K u p k a		6	
	Kateřina		manželka		
	Anna		dcera		13
	Kateřina		dcera		11
	Alžběta		dcera		9
	Dorota		dcera		7
	vdova po Václavu Baškovi		1		
39	Jiří	N ě m e č e k		6	
	Anna		manželka		
	Jan		syn		9
	Josef		syn		6
	Alžběta		dcera		11
	Anna		dcera		4
28	Václav	B e n e š		4	
	Alžběta		manželka		
	František		syn		9
	Veronika		dcera		12
128	Jan	J e ž e k		2	
	Marie		manželka		
101	Jan	Š ť á s e k		2	
	Anna		manželka		
81	Jakub	B r o u č e k		3	
	Anna		manželka		
	Václav		syn		2
	Vavřinec	R e m e š	vysloužilce	3	
	Anna		manželka		
	Anna	Ž á k o v á	služebná		36

číslo domu	jména ohlášených akatolíků včetně dětí		stáří	počet	
92	Václav	M e d e k		8	
	Kateřina		manželka		
	Jan		syn		30
	Václav		syn		28
	Jakub		syn		26
	Dorota		dcera		24
	Kateřina		dcera		18
	Ludmila		dcera		12
110	Ludmila	B í l k o v á	vdova	3	
	Václav		syn		36
	Anna		dcera		24
27	Jan	N ě m e č e k		5	
	Kateřina		manželka		
	Jan		syn		25
	Alžběta		dcera		15
	Anna		dcera		7
	Anna	N ě m e č k o v á	vdova	1	
123	Vít	S v o b o d a		5	
	Kateřina		manželka		
	Kateřina		dcera		7
	Alžběta		dcera		4
	Dorota		dcera		2
82	Matěj	Š k o p		2	
	Rozina		manželka		
121	Jakub	T o m e k		3	
	Anna		manželka		
	Alžběta		dcera		5
120	Jan	R e j m a n		4	
	Anna		manželka		
	Jiří		syn		5
	Anna		dcera		1
	Dorota	Š t e j n a r o v á	vdova	34	
<u>Ves KRÁLOVA LHOTA</u>					
8	Jakub	K a š p a r		7	
	Kateřina		manželka		s 5 dětmi
20	Matěj	K u p k a		7	
	Anna		manželka		
	Jan		syn		20
	Václav		syn		18
	Jakub		syn		16
	Jiří		syn		9
	Alžběta		dcera		11
součet osob				107	

Psáno na Opočně
dne 14. února 1782

Franz Herzig von Herzfeld
vrchní úředník

2.b – příloha: Konsignace z panství Opočno z 15.2.1782

T: K O N S I G N A C E

z těch k panství Opočno náležejících poddaných, kteří dne 15. února 1782 pomocí jejich písemných lístků sem předaných od římskokatolické víry odstoupili a k tak zvanému reformovanému bratrskému náboženství se přiznali: jmenovitě:

<u>Ves L E D C E</u>					
číslo domu	jména ohlásivších se bludařů		stáří	počet	
22	Václav	H r o c h		7	
	Alžběta		manželka		
	Kateřina		dcera		13
	Dorota		dcera		10
	Alžběta		dcera		8
	Anna		dcera		4
	Veronika		dcera		1
14	Jan	B a š e k		7	
	Alžběta		manželka		
	Jan		syn		11
	Dorota		dcera		16
	Alžběta		dcera		14
	Anna		dcera		8
	Kateřina		dcera		6
7	Pavel	K o u c k ý		3	
	Veronika		manželka		
	Jan	syn	4		
	Alžběta	K o u c k á	podruhně		1
8	Václav	L u k á š e k		5	
	Ludmila		manželka		
	Václav		syn		2
	Anna		dcera		8
	Kateřina		dcera		6
9	Jan	P e l i k á n		3	
	Dorota		manželka		
	Václav		syn		7
25	Jiří	C h a r o u s		5	
	Veronika		manželka		
	Jan		syn		6
	Matěj		syn		4
	Alžběta		dcera		1
26	Jiří	S t o d o l a		8	
	Kateřina		manželka		
	Jiří		syn		6
	Václav		syn		5
	Jan		syn		3
	Alžběta		dcera		15
	Veronika		dcera		12
	Dorota		dcera		6
20	Jakub	J e l e n		2	
	Alžběta		manželka		

<u>Ves STRÁNK A</u>					
číslo domu	jména ohlásivších se bludařů			stáří	počet
3	Jan	P i l n ý			3
	Anna		manželka		
	Anna		dcera	1	
<u>Ves D O L N Í P O L Á N K Y</u>					
4	Jan	K a š p a r			3
	Dorota		manželka		
	Jiří		syn	8	
6	Jan	Š e s t á k			3
	Alžběta		manželka		
	Dorota		dcera	10	
12	Jan	A n d r i s			3
	Anna		manželka		
	Kateřina		dcera	6	
<u>Ves M I T R O V</u>					
3	Jan	H o r á č e k			5
	Kateřina		manželka		
	Kateřina		dcera	17	
	Alžběta		dcera	14	
	Anna		dcera	13	

20.2. se nově přihlásili:

<u>Ves L E D C E</u>					
19	Jan	J e l e n			7
	Kateřina		manželka		
	Jan		syn	9	
	Václav		syn	8	
	Josef		syn	6	
	Jiří		syn	2	
	Alžběta		dcera	12	
<u>Ves D O L N Í P O L Á N K Y</u>					
6	Jan	M a t o u š			4
	Dorota		manželka		
	Jan		syn	2	
	Václav		syn	¼	
<u>Ves S T R Á N K A</u>					
1	Václav	H o v o r k a	slepec a velice sedřený vysloužilce		1

Ves KLÁŠTER NAD DĚDINOU					
číslo domu	jména ohlásivších se bludařů			stáří	počet
10	Jan	Š o l í n	podruh, svobodný		1
	Jiří	Š o l í n	svobodný		1
celkem osob					72

Psáno na Opočně
dne 20. února 1782

Franz Herzig von Herzfeld
vrchní úředník

2.c – příloha: Konsignace z panství Náchod z 17.2.1782

T: K O N S I G N A C E

těch osob, které 16. února ohlásili u hospodářského úřadu, že přestoupili z katolického náboženství k husitskému. Jsou to:

z vesnice L h o t a z a M a c h o v e m

- č. 1 Jan Š u l c, nynější vesnický rychtář se svou ženou a 3 chlapci
č. 3 Václav W a l t a se ženou a 1 dítětem,
Václav W a l t a, starý otec – výměnkář,
Šebestián W a l t a, čeledín

Psáno: zámek Náchod dne 17. února 1782

Johann W. Kwassnitzka
vrchní úředník

2.d – příloha: Konsignace z panství Brandýs n/O z 17.2.1782

T: K O N S I G N A C E

těch rodin, které od katolické víry odpadly a prohlásily se k helvetské víře, a to:

ze vsi <u>H r á d e k</u>	Václav Č e r m á k	1 rod.
ze vsi <u>V o d ě r a d y</u>	Jan F a r n í k	<u>1 rod.</u>
součet		2 rodiny

Psáno: zámek Brandýs dne 17. února 1782.

Jacob Piel
ředitel

3. HLÁŠENÍ KRAJE O SLAVNOSTNÍCH PŘIHLÁŠKÁCH

SÚA Praha, Č. Gub.
Publ. G1/1 kart. 702

Zpráva kraje guberniu 7.3.1782

R: Počet nekatolíků sdělený 22. února opět stoupl. Na panství Opočno se nově přihlásilo 16 rodin nebo 67 osob k tzv. reformovanému náboženství Jednoty bratrské, a na panství Smiřice se přihlásilo 14 rodin nebo 62 osob k HV. Konečně na panství Police n/M se přihlásili jeden k evangelíkům, čtyři rodiny k husitům.

Na Opočně se už slavnostní přihlášky konaly, po jejich skončení jede duchovenský komisař do Police n/M, kam budou povolány i přihlášené rodiny z Náchoda.

Polický vrchnostenský úřad se napomíná, aby se vzhledem k husitům držel přesně znění TP. Podobně vrchnostenský úřad v Opočně má dbát na to, že se smí přihlašovat jen přesně ke

třem tolerovaným konfesím. Přihlášky nekatolíků má přijímat, ale pokud se prohlásí k jinému náboženství, už jim přihlašovací lístky nedávat. O všech se však má podat zpráva.

Znovu se opakuje, že na panství Brandýs n/O se přihlášily dvě rodiny k HV. Aby mohly být přijaty jejich slavnostní přihlášky, byl požádán královéhradecký biskup o vyslání duchovenského komisaře. Ten však poukázal na to, že panství Brandýs n/O patří do pražské arcidiecése. Žádá se proto o duchovenského komisaře z této arcidiecése z blízkosti Brandýsa n/O.

Anton von Hanisch, krajský hejtman

4. DUCHOVENSKÁ ZPRÁVA O KOMISI NA PANSTVÍ POLICE A SMÍŘICE

SÚA Praha, Č. Gub.
Publ. G1/1 kart. 702

Zpráva duchovenského komisaře biskupství 17.3.1782

T: Nejosvícenější biskupe!

Poníženě se předkládá vydané osvědčení podle zápisů komisí smiřické a polické, spolu s protokolem polickým a náchodským.

Smiřický protokol jsem předal řediteli panství k podpisu, když mi tento dříve slíbil, že jej odešle sekretáři konsistoře.

Poličtí nekatolíci byli ve svých výpovědích nejzdrženlivější a v této věci velmi chvályhodní: že muži ponechali svým ženám na vůli zůstat v katolické víře, takže se neuvádějí v protokolu. Nekatolické ženy ze Smiřic také v této náboženské sektě jsou, byly zapsány do protokolu, ale odmítly se podepsat. Pozoroval jsem častěji, že ti nekatolíci špatně rozumí formuli oddacího rituálu, totiž: slibuji vám víru, lásku atd. i když se pod víra rozumí věrnost manželská, žádným způsobem nechtějí být přivedeni k takovému pochopení, ani nechtějí slyšet výrok sv. Pavla: Posvěcuje se nevěřící muž skrze věřící ženu. Pokud jde o překážky, lze to jasněji vyložit takto: rozkazu Kristovu o přijímání těla a krve rozumějí tak, že jde o nařízení přijímání pod obojí způsobou. Potlačují všechny rozumné důvody a nic jiného nechtějí říci než: já již jinak neučiním, než jak jsem si předsevzal. Kromě toho většina přednáší vyznání víry, celý obsah věří, ale nechtějí se žádným způsobem dát pohnout k tomu uznat, že „věřím svatou církev obecnou“ je totéž co „credo sanctam ecclesiam catholicam“. Ani neřeknou, z jakého důvodu jsou nesnášenliví ke slovu „katolicita“.

Celkem je podivuhodné, že ačkoliv jim byl smysl tolerančního zákona jasně a všem srozumitelně vysvětlen, oni se přece odvažují říkat: z příkazu či dovolení císařova, aby kdokoli chce vystoupil z katolické církve a vstoupil do jiné; dokonce chtěli vědět, od koho je tento výklad zákona, který odporuje zájmům zeměpána.

Děkánský úřad Bartošovice dne 17. března 1782.

Karel Kumpošt
vikář a děkan

4.a – příloha:

T: COMISIONÁLNÝ PROTOKOL
veřejného vyznání víry akatolických poddaných na panství Polickým

Ves B I E L Á

Colatura Polická

No. 7 Franz T i o k, 30 let starý, vyznává víru evangelickou a chce v té víře zůstat. Což se jemu přečtlo a on to podepsal. +++ Francz Tiok

No. 7 Maria T i o k o v a, 23 let stará, zůstává katoličkou a zde se nemůže dostavit, protože jest těžkým životem, což její manžel stvrzuje. +++ Francz Tiok

Ves L H O T A

- No. 18 Šebestian W i n t e r, chalupník 27 let starý, byl katolík až do patentu hlásaný tolerance, odstoupil od katolický víry, že se nepřijímá pod obojím. Lutrian ani Kalvín nejni, než vyznává víru Bratrské jednoty, a v tej chce zůstatí, což jemu přečteno bylo a on se podepsal. Šebestian Winter

Panství Náchodské

Colatura Polická

Ves L H O T A Z A M A C H O V E M

- No. 1 Jan Š u l c z, mlynář 47 let starý, vyznává víru Reformírskou, katolíkem nebyl pravým, v tej Reformírskéj víře chce zůstatí, což se jemu přečetlo, a on se podepsal. Jan Šulcz
- No. 3 Václav W a l t a, chalupník 35 let starý, vyznává víru Reformírskou. Byl katolík až do patentu tolerančního, od tej víry odstupuje, praví: že se mu líbí pod obojí přijímati i v tom zůstává, což se jemu přečetlo a on se podepsal. +++ Václav Walta

Panství Polické

Colatura Polická

Ves L H O T A

- No. 2 Jan B i t t n a r, mlynář 32 let starý, vyznává víru Reformírskou, v tej chce zůstatí, což se jemu přečetlo a on to podepsal. +++ Jan Bittnar
Rozina, jeho manželka, jest a zůstává katoličkou, která pro malý dítě a zlou cestu sem přijít nemůže. Též Marie – 4 léta, Veronika – 2 léta a Lidmila 6 neděl – následujou náboženství katolické matky, načež se vpoučený Jan Bittnar podepsal. +++ Jan Bittnar
- No. 13 Václav W i t t w a r, chalupník 41 rok starý, vyznává víru Jednoty Bratrské, byl v tom jindy skrytej, a teď jest veřejnej, v tom chce zůstatí, což se jemu přečetlo a on se podepsal. +++ Václav Wittwar
- No. 15 Jan K ř i v d a, zahradník 25 let starý, vyznává víru reformírskou, neb obnovený, v tej chce zůstatí, po učiněným vejkladu praví, že jináč neudělá, to se jemu přečetlo a on se podepsal. +++ Jan Křivda
Jeho manželka Veronika, 20 let stará, byla a zůstává katoličkou, jakož také Veronika, dcera 4 léta, item Anna, dcera, což nadřečený Jan Křivda manžel, kterej ji nenutí a nutit nebude, stvrzuje. +++ Jan Křivda

Náchodské panství

Ves L H O T A

- No. 4 Tobiáš Š i m e k, kalcovskej tovaryš 22 let starý, katolíkem byl až do prohlášení patentu tolerance, od té víry odstupuje, a reformírskou vyznává, po vyložéném vejkladu praví, že jináč neudělá, což se jemu přečetlo a on se podepsal. +++ Tobiáš Šimek
- No. 3 Václav W a l t a, vostává při synovi, 62 let starý, byl katolík ale pokrytec, nyní vyznává víru reformírskou bratrské jednoty, hned v ní od svého otce byl vyučen, v tej víře chce zůstatí, a jinak neudělá. Což se jemu přečetlo a on 3 + udělal. +++ Václav Walta
- No. 3 Šebestián W a l t a, čeledín u Václava Walty, 16 let starý, vyznává víru reformírskou, neví co to jest a bude se to učit znáti, jináč nechce udělat, k tomu se jemu udělal potřebný vejklad, přečetl se přítomný protokol a on se podepsal. +++ Šebestián Walta
- No. 3 V e r o n i k a, Václava Walty manželka, 28 let stará, vyznává víru Evangelickou, tak jak její muž, po vyložéném vejkladu přeci jináč udělati nechce, to se jí přečetlo a ona se podepsala. +++ Veronika Waltova

Panství Polické

Ves L H O T A

No. 13 V e r o n i k a, Václava Wittwara manželka, 30 let stará, byla katoličkou tak dlouho, až se vdala, teď vyznává víru tak, jako její manžel Jednoty Bratrské, a kdyby muž byl zejtra katolík, tak ona taky bude. Po učiněném vejkladu praví, že jináč neudělá, což se jí přečetlo a ona 3 křížky udělala. +++ Veronika Wittwarová

Panství Náchodské

Ves L H O T A Z A M A C H O V E M

No. 1 L u d m i l a, Jana Šulce manželka, 45 let stará, vyznává víru jako její manžel, reformírskou, v kteréj byla prve vždycky skryta, jako její rodičové, což se jí přečetlo a ona 3 + udělala. +++ Ludmila Šulcova

No. 1 J a n, Jana Šulce syn, 22 let starý, vyznává víru, jako oni říkaj, Reformírskou, ještě o tej víře nic neví, ale s pomocí Boží bude se učit, protože juž od maličkosti vždycky tak slyší. Na to se mu vejklad udělal a přečtlo se jemu to, a on se podepsal. +++ Jan Šulc

Mimo těch dostaviti se nemohli pro nemocnost, totiž:

No. 18 M a r i a n a, Šebestiana Wintra manželka, ze vsi LHOTA panství Polického, a dle vyznání jejího manžela při jeho víře zůstává. Neméně znamenají se jejich dítky, který pro nepostačitelnost rozumu, k veřejnému vyznání víry potaženy nebyly.

Z panství polického

No. 13	Václava W i t t w a r a děti:	Jan, syn	3 léta starý
		Václav	1 dtto

Z panství náchodského

No. 1	Jana Š u l c e děti:	Jakub	11 let starý
		Ludmila	12 dtto
		David	6 dtto
No. 3	Václava W a l t y dítě:	Anna Maria	1 dtto

Všem zde vejš psaným smysl patentu tolerance se oznámil, jakožto také patřičný napomenutí, a vejkład se učinil, obzvláště jak na budoucnost se chovati mají, vedle dané instrukce jednomu každému se jadrně a přívětivě povědělo, každému jeho protokol se přečetl, on se podepsal, a tak se tím přítomný protokol skončil.

Dáno na kanceláři Polickým dne 14. března 1782.

Karel Kumpošt, děkan barтоšovický,
bisk. komisař

Franz Clem. Töltz, správce

5. DALŠÍ HLÁŠENÍ KRAJE O SLAVNOSTNÍCH PŘIHLÁŠKÁCH

SÚA Praha, Č. Gub.
Publ. G1/1 kart. 702

Zpráva kraje guberniu 26.3.1782

R: Konečně byly provedeny slavnostní přihlášky nekatolíků na panství Smiřice a Police n/M. Vzhledem k několika rodinám z panství Náchod se přikládají dva protokoly.

Kromě nich se přihlásili přímo u přihlášek další a také ještě na panství Brandýs n/O.

Z protokolů vyplývá, že jde o stejný stav jako na panství Opočno, že totiž pochopili jen velmi málo ze své víry. Hlásí se brzy k HV, brzy k AV, jiní k náboženství reformované Jednoty bratrské, když však zřejmě všichni jsou jedno a totéž. Je velmi silné podezření, že všichni jsou husity. Aby byli tito poddaní vyvedeni z omylu, znovu se jim vysvětlil TP a záměr císaře. Vrchnostenským

úřadům bylo přikázáno, aby ty, kdo se nehlásí k tolerovaným vyznáním, ale k nějaké sektě, nadále odmítaly, nenaslouchaly jim, když i na úřad přinesou přihlášku, přihlašovací lístek jim nedávaly.

Nyní je to tak, že poddaní se přihlásili nejprve oficiálně k HV či AV. Slavnostní přihlášky mají sloužit jen k tomu, aby se zjistilo, zda pochopili své náboženství. Pak teprve vychází najevo skutečnost. Mají se konat na panství slavnostní přihlášky opakovaně? A který duchovenský komisař přijede z pražské arcidiecése na panství Brandýs n/O?

Anton von Hanisch, krajský hejtman

6. NOVÉ HLÁŠENÍ KRAJE O DŘÍVE PŘIHLÁŠENÝCH A NOVĚ SE HLÁŠÍCÍCH EVANGELÍCÍCH

SÚA Praha, Č. Gub. Publ. G1/1 kart. 703

Zpráva kraje guberniu 3.5.1782

R: Stoupl počet nekatolíků v kraji. Nyní je jich už 415 rodin neboli 1 923 osob, mezi nimi je však mnoho dětí, u nichž se bude postupovat dle zvláštního předpisu. Vykonal se již větším dílem slavnostní přihlášky, což je doloženo v přílohách pro Opočno, Hradec Králové a Brandýs n/O. K tomu je ještě třeba poznamenat:

1. Kromě slavnostně přihlášených nekatolíků je na opočenském panství ještě 255 dalších, kteří nebyli jednotlivě vyslechnuti před duchovenským komisařem, protože věří, že se společně budou moci přihlásit k náboženství Jednoty bratrské. Protože však byl vydán opakovaně výslovný příkaz, vyslechnout každého jednotlivce, aby, upřímně řečeno, byla každému dána příležitost a zjistilo se, zda nebyl donucen nátlakem, sliby či dokonce hrozbami přijít k nekatolické věrouce, pojedje duchovenský komisař po skončení komise ve Smiřicích znovu do Opočna a celou záležitost dokončí. Pak se zašle protokol.
2. Brandýský vrchnostenský úřad byl pokárán, protože přijal slavnostní přihlášky nekatolíků ve formě rozhodnutí; byl znovu přesně seznámen s tolerančními záměry. Ostatně musím poznamenat, že jsem se ke komisi na Opočno dostavil, abych se mohl dokonale přesvědčit o chování poddaných. Přitom jsem zjistil:
3. že se chovají velmi pokojně a vyjádřili se, že chtějí žít podle nejvyšších zákonů, pouze vychází najevo, že
4. znají velmi málo z přijaté víry, a přestupují buď z nedostatečného chápání nebo z lásky k muži, ženě, rodičům nebo přátelům slepě k náboženství Jednoty bratrské. Nic jsem nezanedbal, vysvětloval bez nátlaku, aniž bych se vměšoval do duchovních věcí. Jejich jediná výpověď však byla, že přestupují k Jednotě bratrské z vlastního popudu a přesvědčení svého ducha. Nemohl jsem tedy nic dál udělat. – To co bylo řečeno, se potvrzuje mnoha příklady, z nichž uvádím:
5. mnozí dnes ještě jdou ke zpovědi a přijímání a zítra se už dají zapsat mezi nekatolíky.
6. Také se již stalo, že jedna žena z Blešna se dala zapsat mezi nekatolíky, ale v nebezpečí smrti jí její nekatolický muž přivedl římskokatolického kněze, potom po uzdravení se prý dala zase zapsat mezi nekatolíky.
7. Kromě toho se prý šíří mezi lidmi nejvyšš podezřelé řeči, že:
 - a) Velikonoce budou sice bílé, ale svatodušní svátky rudé. Tím se obecný lid může snadno vzrušit a vyvodit z toho, že svatodušní svátky budou krvavé a že se bude jednat o křesťany (tj. římské katolíky),
 - b) pochodněmi již mají být označováni křesťané (tj. římské katolíky),
 - c) nekatolíci se již dohodli, že jakmile se zvýší jejich počet, chtějí užívat římskokatolických kostelů.

Je velmi nutné nalézt zdroj těchto a podobných nevhodně roztrušovaných řečí, vynaložit na to veškeré úsilí. Zatím jsem však nezjistil ani nejmenší a tak nezbyvá než bdít. V tom duchu jsem také instruoval některé rychtáře.

8. Došlo udání na Václava Mikulandu, který byl proto vyslýchán (udání i zápis výslechu se přikládají). Rozšiřoval zprávu o vypalování znamení a vedl další pohoršující a neuctivé řeči. Bylo by třeba zjistit zdroj a také zakročit proti těm, kteří ruší pokoj a chtějí napomoci dosažení

cíle nekatolíků, tj. zvýšení jejich počtu. Proto je třeba Mikulandou ovlivněného poddaného ve Svinarech Václava Hodice také vyslechnout, což učiním. Jde jen o to, když se celá záležitost již rozšířila, zda by neměli být obžalováni zatčeni.

9. Nekatolíci řádně ohlašují své potřeby, ale vznikají při tom takové výdaje, že při častějších úmrtích by zcela snadno mohlo dojít k tomu, že by neměli z čeho platit kontribuci. Tuto problematiku jsem naznačil, ale nemohu nic jiného sdělit, než co je v příloze.

Ať už je tomu jak chce, jde vždycky o velký sběh lidí a ten je trestný, pokud se stal na pozvání. Bude tedy v kraji vydán příkaz, aby se nekatolíci těchto věcí zdržovali, nezneužívali nejvyšší milost a řídili se přesně tolerančním patentem. A i když udání, že se vydá až 30 zlatých za pivo a koláče při pohřbech, není zřejmě bezdůvodné, kdyby se konalo nějaké přesné vyšetřování, přece by se nic nevyšetřilo. Soudržnost nekatolíků je totiž veliká, a je zřejmá i ve slavnostních prohlášeních, protože mluví jeden jako druhý a dokonce dělají i stejné znamení.

10. Bylo žalováno, že se prý roztrušovaly různé bezbožné řeči ve mlýně v Týništi n/O (jejich obsah je zaznamenán ve výpovědi). Dal jsem vyslechnout svědky a aby se věc objasnila, pověřil jsem vyšetřováním v Týništi n/O bydlícího komisaře Wernera.

Ten to nemohl dovést do konce, protože mleč, který ty řeči rozšiřoval, je z chrudimského kraje v pardubickém panství, proto jsem spis předal chrudimskému kraji.

Ujišťuji, že budu nadále bdělý a oznámím, co vyšetřím.

Anton von Hanisch, krajský hejtman

7. DUCHOVENSÁ ZPRÁVA O KOMISI NA OPOČENSKÉM A SMIŘICKÉM PANSTVÍ

SÚA Praha, Č. Gub.
Publ. G1/1 kart. 703

Zpráva duchovenského komisaře biskupství

T: Ctihodná biskupská konsistoři!

Předkládám uctivě v záležitosti vykonané komise nekatolíků jak svá svědectví v originále, tak protokoly opočenského panství v kopii. Protokol smiřického panství slíbil tamní ředitel, jakmile bude přepsán, poslat v kopii přímo biskupské kanceláři.

Do Opočna přijel pan krajský hejtman, chtěje předsedat komisi, ale nemohl, protože utrpěl úraz spadnuv z vozu, učinil však přece mnoha shromážděným akatolíkům mírnou a skutečně otcovskou řeč, ale beze všeho užitku. Krajský komisař po mnoho dní předsedal.

Jan K u p k a, 22letý ze vsi Kláštera, zůstal v katolické víře. Naproti tomu ale Pavel R y š a v ý z Polánky, kterého jsem při dřívější komisi obrátil k víře, nyní se opět prohlásil pro opačnou stranu a stal se odpadlíkem.

Z řeči Václava Ž á k a ze vsi Kláštera jsem mohl usoudit, že tito bloudící bratři nevěří, že tato komise je podle úmyslu nejvyššího vladaře. Mnozí z nich nic jasně o své sektě nevědí, leč dávají ty odpovědi, které od nich vyžadují okolnosti přítomné doby, říkají totiž : a) jakou mají víru, b) že ji mají tajně od svých předků, c) že nebyli od nikoho nuceni nebo svedeni nebo jiným motivem vedeni, d) že tak chtějí vytrvat a jinak nechtějí učinit.

Matěj S t a n ě k z obce Ledce vypověděl, že mu bylo od rychtáře nebo jeho sluhy takto řečeno: že je dovoleno každému odpadnouti od katolické církve. Věc byla kanceláři prošetřována, ale všichni odpadlíci to popřeli.

Jiří L u k á š e k z obce Kláštera, jehož syn před několika lety emigroval, dostal mírnou radu, aby jej získal zpět pro království.

Jiří F a t k a z Nepasic, před týdnem zemřelý, žádal kněze, stejně jako Alžběta Jana Antoše v Bolehošti před týdnem zaopatřena, vrátila se do lůna matky církve.

Vesnice Pohoř je katolická, má jednoho obyvatele akatolíka, tomu bylo poraděno, aby se dobrovolně vystěhoval do jiné obce, protože rychtář jménem obce v kanceláři žádal, aby se jiní nenakazili.

Manželka Karla Z e m á n k a z panství častolovického zemřela ve své sektě, pochována jest mimo hřbitov, protože tak zněla okresní instrukce z kanceláře a katolíci jinak nechtěli dovolit.

Když byli tito lidé vyslýcháni o zákazu čtení biblí, nechápali tím jen biblí jako takovou, ale jakékoli knihy jejich sekty, které považují za Boží zákon.

Kromě toho se v Opočně nově přihlásilo 255 osob, které jsem z nedostatku pověření usoudil odsunout na jinou dobu. Včera jsem byl z krajského úřadu požádán, abych dnes podobně při návratu ve Smiřicích stejně přijal veřejné prohlášení víry. Tedy po skončení komise v Rychnově, určené na zítřejší den, neprodleně se znovu odeberu do Opočna, abych vyhověl krajskému úřadu.

Ohledně Smiřic není nic zvláštního k poznamenání, než že někteří černilovští mi poskytli příčinu, abych si častěji vzpomněl na výrok sv. Augustina: Zlý žije buď proto, aby byl napraven, nebo aby skrze něj byl dobrý pocvičen, neboť vydechovali větší nevtipnost.

Žádám vznešenou biskupskou konsistoř, abych nyní po skončené opočenské komisi mohl léčit doma své zdraví, zánět očí, pročež žádám, abych nebyl beze všeho určován na další komisi.

Podepsal v Lukavici dne 5.5.1782

Karel Kumpošt, vikář a děkan v Bartošovicích,
biskupský komisař

8. DUCHOVENSKÁ ZPRÁVA O DALŠÍ KOMISI NA OPOČENSKÉM PANSTVÍ

SÚA Praha, Č. Gub.
Publ. G1/1 kart. 703

Zpráva duchovenského komisaře biskupství 10.5.1782

T: Ctihodná biskupská konsistoři!

V záležitosti přijatého prohlášení od nekatolíků podává podepsaný kopii protokolu opět uzavřeného 7. května b. r. na panství opočenském.

Komisi byl přítomen krajský komisař de Johanelli, který shromáždív nekatolíky, postaral se o čtení tištěného oběžníku, který jim byl jasněji vysvětlen a je zde připojen s mým vzdycháním, protože čeština těmto lidem je příliš vysoká, a jestliže se čtou místa za A. B. C. bez potřebného vysvětlení předcházejícího smyslu, vše se zdá být těmto lidičkám paradoxní.

Ostatně k uvážení se předkládá:

1. Jak Dorota Š k o p o v á z obce Polánky vypověděla, že od dětství slyšela od svých rodičů, že se stane, že tato víra Jednoty českých bratří veřejně se bude vyznávat, tak K a t e ř i n a, manželka Jakuba Wanáka, neochvějně prohlašovala, že jí od umírajících rodičů bylo řečeno, aby se dala zapsat, jakmile uslyší hlas z nebe, a to že nyní jest (bez ohledu na to, že nemůže o tom slyšeném hlasu něco říci).
2. Ke katolické víře se přihlásili z obce Dolní Polánky Anna P i x o v á, její syn a dcera, z obce Vostačic Jan Š p a č e k, jeho žena a 4 děti, z obce Újezdec z č. 2 dvě osoby, z č. 3 pět osob a z č. 4 dvě osoby. Z obce Nepasic Jan D v o ř á k, nedávno se přihlásil pro stranu nekatolickou, nyní přišel k rozumu, snad díky zbožné katolické manželce, nyní přijal katolickou víru, jak písemně potvrdil farář z Třebechovic.
3. Konečně: jakýsi K a š p á r e k z obce Polánky, vůdce ostatních, o kterém jsem mluvil v první komisi, byl vyslýchán v kanceláři, protože bylo udáno, že koná shromáždění a lidem čte, že katolická víra pochází od kata, a protože ji kat propaguje, jím má být také zničena. Nejdříve nezapřel, že se sešel s mnohými druhou neděli povelikonoční po skončení odpoledních bohoslužeb a četl evangelium a zpíval několik písní. Co se týče druhého, to přísežně popřel a žádal být konfrontován s udavačem, který byl chlapec a zdráhal se podat přesnou zprávu, protože zůstane s matkou a sestrou ve vesnici sám katolík a následkem toho snad mnoho zlého vytrpí od nekatolíků.

Proto jsem usoudil stran Kašpárka ujmout se jej a zakročit kvůli uvarování se sporu u komisaře a na kanceláři. Na to jsem mluvil s jmenovaným Kašpárkem v přátelské rozmluvě o různých všeobecných věcech, jako o Boží jsoucnosti, jeho uctívání, pravé křesťanské církvi, nejasnostech ve svatém Písmě, atd. ne marně, maje předtuchu, že budu-li mít zde úspěch, že brzo bude následovat celá obec.

Proto jsem s velkými prosbami žádal, aby odložil své pochybné překážky, které mu brání v návratu, aby si žádal spasení své duše, výtečnost zásluhy, když tolik duší může smířit s Bohem, ať zváží potěšení, které bude mít císař a správce panství atd. z návratu jeho i

ostatních. Slovem, abych dlouho nemluvil, propustil jsem člověka v pokoji a lásce, když mě přislíbil, že jakmile věc zvaží, napne všechnu svou snahu, aby mohl své druhy v obci vrátit ke katolické víře.

Z vikářského úřadu v Bartošovicích 10. května 1782 Karel Kumpošt, kanovník, děkan,
biskupský komisař

**9. NOVÁ DUCHOVENSKÁ ZPRÁVA O KOMISÍCH V OPOČNĚ A
SMIŘICÍCH**

SÚA Praha, Č. Gub.
Publ. G1/1 kart. 707

Zpráva duchovenského komisaře biskupství 24.6.1782

T: Ctihodná biskupská konsistoři!

Přikládám kopii protokolu komise konané již počtvrté s nekatolíky v Opočně.

Přikládá se prohlášení nejen od těch, kteří jinak pro nemoc nebo jinou nepřítomnost se neobjevili, ale také od těch, kteří podle posledního nejvyššího guberniálního reskriptu bez předešlé přihlášky u krajské kanceláře učinili takové své prohlášení přímo u této komise.

Až doposud se v tomto panství slavnostně přihlášených počítá 989 osob kromě dětí pod deset let, které se ponechávají svým rodičům.

Z vesnice Městce jakási žena dobrovolně vyznala, že jsou všichni v obci tohoto náboženství, i když zatím se jen dvě rodiny celkem přihlásily.

Jan M e d e k z Mezdíče, bydlící v obci Trnově, nedávno k víře katolické se vrátivší, opět přešel k těm protestantům.

Jako podobně Alžběta A n t o š o v á ze vsi Bolehoště z č. 14, nedávno nekatolička, po té v nemoci od katolického kněze usmířena a opatřena pomazáním, nyní zdráva opět přešla k nekatolíkům. O obojím jsem se zmínil v poslední relaci.

Nepochybuji, že v biskupské kanceláři je již protokol komise z téže příčiny konané ve Smiřicích dne 13. t. m. již potřetí, podle slibu v kanceláři panství.

Také z obce Stránka jakýsi stařec řekl: že již napočítal ze svého rodu dvanáct předků, kteří byli totiž tohoto náboženství a děd že žil v té době, kdy lidé v Čechách se obraceli na víru katolickou, a ve které také mnozí šlechtici pro víru trpěli; můj výklad, že to šlechtici ne pro víru, jako spíše pro rebelii proti zákonnému dědici Ferdinandu II. byli v Praze na hrdle trestáni, nebyl přijat.

Dáno na vikářství v Bartošovicích dne 22. června 1782.

Karel Kumpošt, kanovník a děkan
a komisař

10. ZPRÁVA KRAJE GUBERNIU O JEDNÁNÍ O PASTORA A MODLITEBNU

SÚA Praha, Č. Gub.
Publ. G1/1 kart. 707

Zpráva kraje guberniu o jednání o pastora a modlitebnu 31.10.1782

R: Sice se nezvýšil ani nesnížil počet nekatolíků, ale na opočenském panství se přehlásili od husitského k reformovanému vyznání. Na opočenském panství je přes 300 rodin (bez malých dětí, které zatím nebyly připuštěny k slavnostním přihláškám, je to 1 141 osob). Podle toho by měli dostat tři, nebo nejméně dva pastory. Chtějí ale jen jednoho. Žádají:

1. jednoho pastora – za 300,- zlatých, ubytování zajistí;
2. až přijde, postaví modlitebnu a obydlí pastora;
3. s učitelem počkají na potom;
4. chtějí být osvobozeni od desátků, ale když to nejde, budou platit.

Kraj tedy žádá gubernium:

1. o pastora;
2. o modlitebnu;
3. učitel jen tam, kde není římskokatolický;
4. desátky zůstávají.

Kde žijí smíšeně křesťané a bludaři, je třeba aby učitel (římskokatolický) pomáhal k nápravě římskokatolických rodičů přes děti (kde jsou revertenti). Kde žijí nekatolíci ve vzdálených obcích, posílají raději své děti daleko k svému učiteli. Tím je římskokatolický učitel v obci zkrácen.

Prezentační právo – kniže Colloredo podle svého vyjádření přenechává nekatolíkům.

Odpověď gubernia kraji 6.11.1782

R: Krajský úřad má sdělit akatolíkům opočenského panství, aby se obrátili stran pastora na superintendenta do Uher, který dostane po předložení listin zeměpanský souhlas. Akatolíci na smiřickém panství mají možnost k dosažení předepsaného počtu, spojit se s opočenskými a dále jednat podle výše uvedených pokynů.

PANSTVÍ POLICE NAD METUJÍ

SÚA Praha, Č. Gub.
Publ. G1/1 kart. 702

Hlášení o prvních přihláškách:

Zpráva panství kraji 23.2.1782

R: Na základě oběžníku z 19.1. se zasílá soupis osob, které se přihlásily od 15. do 23. února dílem k evangelické víře, dílem k víře pod obojí způsobou, kterou se domnívají chápat pod pojmem „reformní“. Chtějí s sebou přivést i své rodiny. Töltz, správce

T: K O N S I G N A C E

oněch od 15. do 23. února k jinému náboženství se přihlašujících a přiznávajících se poddaných zdejšího kláštera, totiž:

BĚLÁ	č. 7 František T o k sám
LHOTA	č. 2 Jan B i t t n a r sám k nábož. evangelickému
	č.13 Václav W i t t w a r s rodinou
	č.15 Jan K ř i v d a sám
	č.15 Šebestián W i n t e r s rodinou k Večeři pod obojí způsobou.

Psáno Kancelář Kláštera Police

Dne 23. února 1782

Töltz, správce

PANSTVÍ NÁCHOD

SÚA Praha, Č. Gub.
Publ. G1/1 kart. 702

Hlášení o prvních přihláškách:

Zpráva panství kraji 17.2.1782

R: Zasílá se soupis osob, které se 16.2. přihlásily u hospodářského úřadu a ohlásily přestup od římskokatolického náboženství k husitskému.

T: K O N S I G N A C E

Ves LHOTA ZA MACHOVEM:

č. d. 1. Jan Š u l c, nynější vesnický rychtář se svou ženou a 3 chlapci
3. Václav W a l t a, se ženou a 1 dítětem
Václav W a l t a, starý otec – výměnkář
Šebestián W a l t a, čeledín

Psáno: Zámek Náchod, dne 17. února 1782

Johann W. Kwassnitzka
vrchní úředník

PANSTVÍ OPOČNO

1. První konsignace nekatolíků (27.2.1782)	26
2. Druhá konsignace nekatolíků (8.3.1782)	28
3. Slavnostní přihlášky nekatolíků (4.–8.3.1782)	29
4. Vyšetřování Václava Šafáře (14.3.1782) a Jiřího Hedvičáka (15.3.1782)	45
5. Výsledky nekatolíků (11.4.1782)	48
6. Slavnostní přihlášky (24.–29.4.1782)	51
7. Vyšetřování Jakuba Kašpara (6.5.1782)	51
8. Začátek jednání o pastora a modlitebnu (22.6.1782)	52
9. Sdělení hraběte Colloreda o nepřijetí patronátu nad nekatolíky (18.9.1782)	56
10. Žádost o pastora a modlitebnu (7.10.1782)	56

1. PRVNÍ KONSIGNACE NEKATOLÍKŮ

SÚA Praha, Č. Gub.
Publ. G1/1 kart. 702

Zpráva panství kraji 27.2.1782

R: Na základě oběžníku z 19.1. zasílám konsignaci bludařů na zdejších panství, kteří se přihlásili v době 20.–27. února. Přitom však pokládám za nutné sdělit, že až dosud je těch bludařů 446, kteří nic neznají o tolerovaných náboženstvích a nevědí, co vlastně je to jejich náboženství Jednoty bratrské. Toto škodlivé a netolerované náboženství by se ale v krátké době mohlo stále více rozšiřovat. Proto prosím o další poučení: má se těm lidem, co nemají žádné náboženství, vůbec popřát sluchu, přijímat od nich přihlášky a dávat jim potvrzení dle oběžníku z 19.1.? Nebo je mám odmítnout?

Dáno na Opočně 27.2.1782

Franz Herzig von Herzfeld, vrchní

1.a – příloha:

T: K O N S I G N A C E

těch z panství Opočno příslušejících lidí, kteří se od 20. do 27. února t. r. s jejich písemnými lístky přihlásili: že od římskokatolické víry odstupují a k tak zvané reformované bratrské Jednotě – náboženství přistupují:

Ves D O L N Í P O L Á N K Y					
číslo domu	jména přihlášených akatolíků se jmény dětí			stáří	počet
22	Jan	D r a h o r á d			2
	Alžběta		manželka		
11	Jan	O p p a			7
	Kateřina		manželka		
	Jiří		syn	7	
	Matěj		syn	4	
	Veronika		dcera	14	
	Anna		dcera	9	
	Alžběta		dcera	1	
	Jan		Z i l v a r a		
Kateřina	sestra				

číslo domu	jména přihlášených akatolíků se jmény dětí		stáří	počet	
8	Jan	L u k á š e k		6	
	Veronika		manželka		
	Jan		syn		3
	Kateřina		dcera		4
	Anna		dcera		5
	Alžběta		dcera		1
21	Jan	K o u c k ý		7	
	Anna		manželka		
	Jan		syn		26
	Václav		syn		20
	Jiří		syn		17
	Kateřina		dcera		37
	Anna		dcera		12
4	Václav	D o l e ž a l		3	
	Anna		manželka		
	Kateřina		dcera		½
<u>Ves MITROV</u>					
6	Václav	Š i n d e l á ř		4	
	Jan		syn		18
	Jiří		syn		10
	Dorota		dcera		26
<u>Ves HORNÍ POLÁNKY</u>					
7	Pavel	R y š a v ý		4	
	Anna		manželka		
	Václav		syn		22
	Dorota		dcera		25
<u>Ves LEDCE</u>					
6	Matěj	H r n č í ř		8	
	Kateřina		manželka		
	Matěj		syn		18
	Václav		syn		15
	Jan		syn		13
	Josef		syn		5
	Kateřina		dcera		19
	Dorota		dcera		2
<u>Ves JENÍKOVICE</u>					
47	Jan	K a š p á r e k		3	
	Veronika		manželka		
	Kateřina		dcera		1
	Jan	L u ň á č e k	podruh	1	

číslo domu	jména ohlášených akatolíků včetně dětí		stáří	počet	
34	Josef	D r a h o r á d		7	
	Anna		manželka		
	Jan		syn		15
	Josef		syn		8
	Kateřina		dcera		12
	Dorota		dcera		5
	Anna		dcera		2
<u>Ves R Y C H N O V E K</u>					
18	Jiřík	J i r s á k		7	
	Ludmila		manželka		
	Václav		syn		14
	Jan		syn		7
	Jiří		syn		5
	Kateřina		dcera		11
	Anna		dcera		9
<u>Ves M O K R Ý</u>					
15	Jan	P ř í h o d a		2	
	Dorota		manželka		
	Kateřina	P ř í h o d o v á	podruhně	2	
	Kateřina		dcera		5
<u>Ves P O H O Ř Í</u>					
26	Jan	D u š k a		1	
	sám jediný bez manželky, ta zůstává katoličkou				
součet				66	

Psáno na Opočně dne 27. února 1782.

Franz Herzig von Herzfeld
vrchní úředník

2. DRUHÁ KONSIGNACE NEKATOLÍKŮ

SÚA Praha, Č. Gub.
Publ. G1/1 kart. 705

Zpráva panství kraji 8.3.1782

T: K O N S I G N A C E

těch na výše zmíněném panství od římskokatolického náboženství odstoupilých osob a sice od 4. do 8. března 1782 – jmenovitě:

<u>Ves D O U B R A V I C E</u>				
číslo domu	jména těch hlásících se bludařů se jmény dětí		stáří	celkem
6	Václav	F e j t		3
	Dorota		manželka	
	Kateřina		dcera	
7	Jan	J e ž e k		3
	Anna		manželka	
	Dorota	dcera	1	
	Anna	J e ž k o v á	podruhně	

číslo domu	jména těch hlásících se bludařů se jmény dětí		stáří	celkem	
8	Tobiáš	M e r v a r t		4	
	Anna		manželka		
	Tobiáš		syn		1
	Veronika		dcera		12
	Jan	M e r v a r t	podruh	4	
	Jiří		syn		15
	Kateřina		dcera		24
	Dorota		dcera		22
<u>Ves R Y C H N O V E K</u>					
25	Václav	J á n s k ý	svobodný	44	2
	Salomena		matka	80	
11	Jan	Š t á s e k		3	3
	Kateřina		manželka		
	Kateřina	dcera	3		
	Václav	V l á š e k		1	
<u>Ves K R Á L O V A L H O T A</u>					
6	Václav	K a š p a r	svobodný	40	1
<u>Ves M O K R Ý</u>					
12	Anna	H e d v i č á k o v á	vdova	25	2
	Václav		syn		
úhrnem				24	

Dáno na Opočně dne 8. března 1782

Franz Herzig v. Herzfeld
vrchní správce

3. SLAVNOSTNÍ PŘIHLÁŠKY NEKATOLÍKŮ

SÚA Praha, Č. Gub.
Publ. G1/1 kart. 703

T: **K O M I S I O N Á L N Í P R O T O K O L**
z veřejného vyznání víry nekatolických poddaných na panství O p o č e n s k é m

Dne 4. Marty 1782 na vrchnostenském kanceláři u přítomnosti biskupského komisaře pana Karla Kumpošta, vicaria foranea a děkana bartošovského, jakož i také p. Jana Beyerle Comissaria Domicali veřejné vyznání víry učinili jak následuje:

(Obec P O H O Ř Í)

Kolatura Opočenská

Jan D u š k a, 39 let starý, ze vsi Pohory č. 26, půlsedlák, rozený katolík, nyní veřejně se vyznává, že je reformovaný víry jednoty Bratrské apoštolské, která je skrze Ježíše Krista nám na svět přinášena a jeho kšaftem stvrzena pod lámáním posvátného chleba kalicha přijímání beze všeho ujímání a přidávání.

Po náležitém vyjádření císařský instrukce kterážto komisi udělena v Praze dne 9. Febr. 1782, že nadpravená víra do Tolerance nepatří, nýbrž jako katolík se chovati má s vejminkou těch svátostí při kterých požívání poškvornost aneb svatokrádež by se učiniti mohla, nic však méně praví, že co na Lhotce vyjevil, při tom zůstává.

Dále obmezuje: Poněvadž jeho manželka se ve víře jemu nepřipojuje a jedinkého 2letého syna mají, komu tedy takové dítě ve víře patřiti bude, v čemž ale na vyšší rozsudek očekávat poukázáno jest. Na to se jemu tento protokol přečetl, kteréž svou vlastní rukou potvrdil.

Jan Duška

Jiřík N ě m e č e k, 50 let starý, ze vsi Mezříče No. 83, chalupník, rozený katolík, nyní vyznává se k víře reformovaný Jednoty bratrský, jak kšaft Kristův zní pod lámáním posvátného chleba a z kalicha Páně pítí, odstoupil od víry katolické z příčiny, že jemu nebyl povolený čistý zákon Páně a poněvadž od katolické víry odstupuje, tak že taky tu víru za lepší uznává. Po učiněném vyložení císařské instrukce odpovídá, že on v tom jak zde vyjevuje pozůstati chce. Na to se jemu protokol přečetl a on to vlastnoručně podepsal. Jiřík Němeček

Alžběta C e j n a r o v á, 30 let stará, ze vsi Mezříče, podruhně z No. 83., rozená katolička vyznává: že byla katolička až do patentu tolerance, do kostela chodila a svátosti přijímala, nyní ale přiznává se, že věří to, co její hospodář Jiří Němeček věří, a jinaké že udělat nechce a neudělá. Což se jí přečetlo a ona to 3 + potvrdila.

+++ Alžběta Cejnarová

Jiří H e d v i č á k, 64 léta starý, ze vsi Mezříčí No. 117, sedlák, rozený katolík, nyní přestupuje k víře reformovaný jednotě Bratrské, tj. pravá křesťanská, kterouž Kristus Pán ustanovil, protože jemu nebylo povoleno zákon Páně čísti a byl jsem sice mnoho let pokrytcem, nyní on ale po vyjádření všeho předpisu odpovídá: že on katolíkem býti nechce a zůstává v tom, co zde vyjevilo, což se jemu zřetelně přečetlo a on to vlastnoručně podepsal.

Jiří Hedvičák

Jiří K u p k a, 40 let starý, ze vsi Mezříče No. 12, sedlák, rozený katolík, nyní odstupuje od víry katolické a vyznává reformovanou víru jednoty bratrské dle kšaftu Krista Ježíše pod lámáním chleba a kalicha pítí a to vyznává proto, že jim nebylo dovoleno zákon Páně čísti, další příčiny nepředstírá, noprž to co on před sebe vzal, v tom zůstati chce, načež také když se to jemu přečetlo, a vyjádřilo, se podepsal.

Jiří Kupka

Jan T o m e k, 40 let starý, ze vsi Mezříče No. 32, zahradník, rozený katolík, nyní ale vyznává víru reformovanou Jednoty bratrský, která byla kšaftem potvrzena, proto že jim zákon Páně dovolený nebyl čísti, jiné příčiny nemá, noprž když se to jemu dobře vyjádřilo, že to co před sebe vzal, plniti chce.

+++ Jan Tomek

Jan K o u b a, 47 let starý, ze vsi Mezříče No. 14, sedlák, rozený katolík, nyní ale vyznává víru reformovanou Jednoty bratrský pod lámáním chleba a přijímáním kalicha Páně, protože nebylo povoleno zákon Páně čísti, což také když jemu se vše vyjádřilo, doložil, že v tom zůstati chce a to podpisem potvrdil.

Jan Kouba

Jiří N ě m e č e k, 38 let starý, ze vsi Mezříče No. 39, zahradník, rozený katolík, nyní ale vyznává se k víře Beránkovéj neb reformírský. Od katolické víry odstoupil proto, že jemu nebyl zákon Páně dovolený čísti, že nebyla dovolena Večeře Páně pod lámáním chleba a přijímáním kalicha. Když se jemu všechno vyjádřilo, doložil, že on v tom pozůstati chce se vyjevilo a podepsal.

+++ Jiří Němeček

Václav B e n e š, 50 let starý, ze vsi Mezříče No. 28, zahradník, rozený katolík vyznává jak jiný bratry víru vyznávají, zákon také a od katolické víry odstoupil proto, že zákon Páně dovolený číst nebyl, jiné příčiny nemá, noprž v tom pozůstává a to podpisem dokládá.

Václav Beneš

Jan J e ž e k, 60 let starý, ze vsi Mezříče No. 128, chalupník, rozený katolík, vyznává víru všeobecnou Bratrskou Beránkovu z pohnutí Ducha Páně a praví, že byl dříve pokrytcem a nyní to vyznává veřejně, od katolické víry odstoupil proto, že svou modlitbu konati nemohl a když se jemu všechno důkladně vyjádřilo, tak předce v svém vyznání pozůstal a na to 3 křížky udělal.

+++ Jan Ježek

Jan Š t a s e k, 50 let starý, ze vsi Mezříče z No. 101, podruh, rozený katolík, vyznává víru reformírskou jednoty Bratrské, užívání kalicha Páně a lámání posvátného chleba, odstoupil od víry katolické proto, že nebylo jemu povoleno v zákoně Páně čísti a podle něho pokračovati, což když se jemu obšírně vyjádřilo, v tom předce pozůstal a za to 3 křížky udělal.

+++ Jan Štasek

Jakub B r o u č e k, 26 starý, ze vsi Mezříče No. 81, sedlák, rozený katolík, teď ale po vyhlášení patentu odstupuje od víry katolické a přistupuje k víře reformírské jednoty Bratrské, od katolické víry odstoupil proto, že jemu to Duch svatý dal, a taky že něco o tý víře od svého tchána Jiřího Hedvičáka slyšel. Ostatně že má naději se dále vyučiti a při tom zůstatí chce, což 3 křížky potvrdil.

+++ Jakub Brouček

Vavřinec R e m e š, 80 let starý, ze vsi Mezříčí No. 81, vejměník, rozený katolík, odpadl od katolické víry a příčinu žádnou nemá a není ani helvetský konfesi augsburský, noprž vyznává víru sjednocení bratrské Beránkovou, což on po přečtení toho i 3 + potvrdil.

+++ Vavřinec Remeš

Anna Ž á k o v á, 36 stará, ze vsi Mezříčí No. 81, služebná děvečka, rozená katolička, odpadla od víry katolické, příčinu neví žádnou, jinač ale nechce než co její hospodář Jakub Brouček pod No. 81 vyznal věřiti. Po přečtení toho 3 + udělala.

+++ Anna Žáková

Alžběta N ě m e č k o v á, 50 let stará, manželka Jiřího Němečka z No. 83 ze vsi Mezříčí, vyznává podobně, že od víry katolické odstupuje a sice hned od toho času jak se provdala, nyní také nic jiného věřiti nechce, nežli co její manžel věří, což jí přečteno bylo a ona se podepsala.

+++ Alžběta Němečková

Matěj N ě m e č e k, syn Jiřího Němečka, 17 let starý, z No. 83 ze vsi Mezříče, vyznává, že dříve dělal všecko, co jiný katolíci, nyní ale také tu víru má a držeti chce k čemu jej otec vede, otcova víra je reformírská jednoty Bratrský Beránkova.

+++ Matěj Němeček

Alžběta N ě m e č k o v á, dcera Jiřího Němečka z Mezříče z No. 83, stáří 15 let, vyznává podobně, že tu víru co otec má a jí proto bere, poněvadž otec jí k tomu učil, která víra se jmenuje Reformírská, co ale sebou nese to neví, což i 3 + dokládá.

+++ Alžběta Němečková

Anna B r o u č k o v á, manželka Jakuba Broučka ze vsi Mezříčí z No. 81 vyznává, že hned v tej víře jest co rozum poznala a nyní vyznává veřejně, že věří to co její manžel. Confesi Augsburský a v helvetský že nejní. Což se jí přečetlo a ona na to 3 + udělala.

+++ Anna Broučková

K a t e ř i n a, dcera Jiřího Hedvičáka, 18 let stará, ze vsi Mezříče z No. 117, vyznává, že co rozum poznala je v tý víře, ke který jí otec vedl, tj. reformírské Jednoty bratrské, ostatně praví, že to vykládat neumí a že myslí, k čemu jí otec vede, že je to dobrý a tak zůstatí a od otce odstoupiti nechce, aniž jest konfesi augsburský aniž helvetský, což se jí přečetlo a ona na to 3 + udělala. +++ Kateřina Hedvičáková

Václav M e d e k, 59 let starý, ze vsi Mezříče, chalupník z No. 92, byl v katolické víře, co rozum poznal a nyní od tý katolický víry odstoupil proto, že zákon Páně čísti nesměl a skrze to mnoho trpěl, též že pod obojím přijímat nemohl a že jej k tomu duch vede, není ani kalvín ani lutrián, vyznává ale víru bratrskou Jednotu beránkovou, reformírovanou; Věřím v Boha, že dříve říkali, nyní ale ne, noprž že očekávají, až jim učitelové přijdou a je dále cvičiti budou. Což se jemu všechno vyjádřilo a přečetlo, to on 3 + potvrdil.

+++ Václav Medek

Vdova Lidmila B í l k o v á, ... let stará, ze vsi Mezříče, jest nemocná, No. 110, udělala vyznání víry rychtáři, že pozůstává ve víře křesťanský Jednoty Bratrské, od který odstoupiti nechce, další vejkład skrze její nepřítomnost se učiniti nemohl.

A n n a, dcera Lidmily Bílkové, 24 let stará, ze vsi Mezříče No. 110, byla v katolické víře až do toho císařského povolení, nyní od té katolické víry odstupuje proto, že nemůže v ní zákon Pána zachovat. Příčinu toho praví, že to slyšela od jiných, přiznává se nyní k víře bratrské Beránkově Kristově, ostatně ale že neví nic o Confesi Augsburské ani helvetské, což když se jí přečetlo, na to 3 + udělala.

+++ Anna Bílková

Jan N ě m e č e k, 53 léta stár, ze vsi Mezříče, chalupník No. 27. V katolické víře byl, až asi před 2 nebo 3 léty, když poznal zákon Páně, nejní ale ani luterián ani Calvin, nyní ale vyznává víru Efenberskou Beránkovu, příčinu toho nemá žádnou jinou, než že poznal zákon Páně a že jej k tomu Duch Boží vede, což když se jemu přečetlo, on to 3 křížky doložil.

+++ Jan Němeček

Vít S v o b o d a, 38 let starý, ze vsi Mezříče No. 125, zahradník, byl v katolické víře a nyní co poznal pravdu Boží Trojici svatou, přijímá pravou víru křesťanskou, kterou Kristus na svět přinesl tak jmenovanou Reformírovanou Bratrskou, a neví ani o víře lutriánské ani kalvínské, noprž žádá přijímání kalicha Páně a lámání chleba, což se jemu přečetlo a on na tom zůstal a vlastnoručně podepsal.

Vít Svoboda

Matěj Š k o p, 50 let starý, ze vsi Mezříče z No. 82, chalupník, rozený katolík, odstoupil od víry nyní, kdy to náboženství nastalo, proto že se jemu líbí víra reformírská Bratrská Jednota, Calvin ani Lutrián že nejní, noprž k tej novejši víře jej Duch vede, a jiné příčiny nemá. To tedy se jemu přečetlo a on to 3 + doložil.

+++ Matěj Škop

Rozina Š k o p o v á, manželka před psaného Matěje Škopa ze vsi Mezříče No. 82, rozená katolička, nyní praví, že ji Duch Páně vede, a že od víry katolické odstupuje k víře pravejši křesťanské Jednoty Bratrské Beránkové, jiného nic neví a také jinak udělati nemíní, načež také když se jí to přečetlo 3 + udělala.

+++ Rozina Škopová

Jakub T o m e k, 33 let starý, ze vsi Mezříče No. 121, chalupník, rozený katolík a byl jen tak dlouho, dokud rozum nepoznal, odstoupil od víry katolické. K víře přistupuje reformírský Jednoty bratrský Beránkovy z té příčiny, že když on se svými modlitbami do kostela šel a se modlil, od mnohých ještě vysmán byl a jemu také ty knihy se trpěti nechtěly, což když jemu všechno vyjádřeno bylo, jinak předce že udělati nechce, doložil a to podepsal.

Jakub Tomek

A n n a, manželka Jana Rejmana, 25 let stará, ze vsi Mezříče No. 120, rozená katolička, odstoupila od víry teď asi 3 neděle, proto že nám nedali v zákoně Páně se přebírat a číst, vyznává ale víru apoštolskou Jednotu bratrskou při které tato zůstati chce, což se jí zřetelně vyložilo a přečetlo, na to také 3 křížky udělala.

+++ Anna Rejmanová

Dorota Š t e j n a r o v á, 34 léta stará, podruhně z No. 110, ze vsi Mezříče, rozená katolička, odstoupila od víry katolické, protože slyšela nábožnost ze zákona čisti od Hedvičáka v jeho stavení, kde se scházeli jiní a že Duch Páně k tomu vede, přijímá víru Jednoty bratrský, což se jí dokonale všechno vyjádřilo a přečetlo, tak ona předce v tom tak jak vyjevila pozůstala a 3 křížky udělala.

+++ Dorota Štejnarová

(Obec KRÁLOVA LHOTA)

Jakub K a š p a r, 32 léta starý, ze vsi Královy Lhoty, zahradník, No. 8, rozený katolík, a co rozum poznal, také vždy učen byl podle Zákona, na to ale když se mu Zákon vzal, tak on k víře bratrské Beránkově přistupuje, ačkoliv on skrze mnoho let pokrytcem byl a nyní obzvláště když on patent u Jiřího Němečka a Hedvičáka v českém jazyku četl, který 22.8.1781 (rozuměj octobris) v Brně vydaný jest, tak myslí, že podle večere Páně lámání chleba a kalicha Páně přijímání, to milost císařská dovoluje, a také myslí, že je to víra Bratrská reformírská. Po vyjádření všeho toho, co jemu to přečteno to také podepsal.

Já, Jakub Kašpar

Matěj K u p k a, 47 let starý, ze vsi Královy Lhoty, chalupník z No. 20, rozený katolík, odstoupil od tý víry, když jemu Pán nebeský rozum dal, a sice proto, že jej k tomu Duch Páně vedl a že nemohl užívat zákon Páně a je toho oumyslu a má za to, že císař pán dovoluje od víry katolické odstoupit. Vyjádřilo se jemu, že nejvyšší oumysl pána země jest jenom v zemi trpěti ty, kteří augsburský a helvetský Confesi jsou, jakož taky řeckou víru, dokonce ale ne odstupovat od víry katolický. Tak on ale předce myslel že tomu tak jest a na otázku jestli jest helvetský neb augsburský konfese odpověď dáti nechce, nobrž vyznává, že jest víry reformovaný Jednoty bratrský křesťanský, což se jemu ještě jedenkrát vyložilo a přečtlo a on také třikrát křížky dosvědčil.

+++ Matěj Kupka

(Obec R Y C H N O V E K)

Kolatura Jesenická

Jiřík J i r s á k, 46 let starý, ze vsi Rychnovka z No. 18. Rozený katolík a co hned v mladosti od matky slyšel, byl dle toho skrytě živ, nyní ale vyznává víru která byla v ráji vštípena, skrz Ježíše Krista na svět přišla, čtyřmi evangelisty vypsána, 12 apoštoly kázána a svatým Pavlem potvrzená při dvouch svátostech při poslední večeři stolu Páně lámání chleba, kalichu Páně přijímání Jednoty bratrské Beránkové. Což všechno jemu se zřetelně vyložilo. On také v tom svém vyznání pozůstal, tak jak vyjevil, na to svůj podpis doložil.

Jiřík Jirsák

Václav V l á š e k, 27 let starý, ze vsi Rychnovka, chalupník, No. 3. Z katolický víry zrozený, hned před 4 léty od víry katolický víry odstoupil, protože se jemu zákon Páně čísti povolený nebyl a duch Páně, pravda Boží že jej k tomu vedla a přiznává se k víře Reformátskej, bratrskéj, Beránkovéj, tj. těla lámání a kalich Páně pití. Což jemu všecko zřetelně vyjádřeno a tážán zda při tom zůstává a odpověděl, že v tom dobrovolně zůstat chce, což také i 3 křížky potvrdil. +++ Václav Vlášek

dne 5. března 1782

(Obec M O K R É)

Kolatura Přepychská

Jan P ř í h o d a, 42 léta starý, ze vsi Mokrého, chalupník z No. 15. Byl katolík až do přečtení patentu a tu odstoupil od víry, že císař pán povolil, komu by se zdálo že byl k spasení nepřišel v katolický víře, že dobře jinou víru vzíti může, na to se mu ještě jedenkrát patent přečtl, se jasně vyjevilo, že nejvyšší oumysl pána země takový nejní, jak on tomu chtěl rozuměti. On ale na tom pozůstává a praví, že od toho co dobře předsevzal neustoupí, nechť by se jemu jakkoliv dělo. Pravou křesťanskou víru bratrskou, která skrze 12 apoštolů a svatého Pavla stvrzena jest pod lámáním chleba a přijímáním kalicha, ostatně praví, že není ani Calvin, ani Lutrián ani Řek. Což jemu přečteno jsa on to potvrdil.

Jan Příhoda

D o r o t a, manželka Jana Příhody z Mokrého z No. 15, byla katoličkou a odstoupila od tý víry, když patenty slyšela a praví, že ji k tomu Duch vede, vyznává víru pravou křesťanskou Jednotu bratrskou nechť ono ji to k životu neb k smrti vede, tak ona předce od toho odstoupiti nechce. Což jí přečteno a obšírně vyjádřeno jest. Ona to také s 3 křížky dotvrdila.

+++ Dorota Příhodová

Kateřina P ř í h o d o v á, podruhně ze vsi Mokrého z No. 15. Byla v katolické víře zrozena, odstupuje z víry, že ji k tomu Duch vede a zákon Páně, který od bratra slyší, vyznává víru pravou křesťanskou jednotu bratrskou reformovanou a žádný ji ty slova neučí, zákon slyšela jenom dvakrát a tam také že ty slova obzvláště neslyšela, udati od koho by ty slova slyšela, odpověď dáti nechtěla. Po vyjádření toho jináč vyjeviti nechtěla, nobrž to s 3 + stvrdila.

+++ Kateřina Příhodová

(Obec J E N Í K O V I C E)

Kolatura Třebechovská

Josef D r a h o r á d, 40 let starý, ze vsi Jenkovic, chalupník z No. 24. Byl katolík a odstoupil od víry, že zákon čísti nesměl a že jej k tomu Duch vede, ostatně mnoho ještě neví ale doufá, že teprve ze zákona se naučí. Hned zase na to praví, že on sice byl od maličkosti k tej víře

vedený, vždy ale pokrytu, vyznává tedy víru pravou křesťanskou Jednotu bratrskou, kterou Kristus při večeři stanovil, ostatně nechce ani o Lutriánovi, Calvinovi a Řekovi co vědět a když se jemu to všechno bedlivě vyjevilo, předce v svém předsevzetí zůstal a to podepsal.

Josef Drahorád

Jan Luňáček, 50 let starý ze vsi Jenkovic, výměník, No. 47. Byl vždy v srdci nekatolíkem a k zpovědi sice chodil, ale jenom sobě Večeři Páně v srdci připamatoval, nyní ale veřejně vyznává víru, ke kteréj je Duch vede a císař pán to povoluje. To ale obšírně se vyjevilo, že žádná taková nejvyšší nařízení nejsou, která on myslí, on ale v tom zůstává, čeho se přidržel a to sice víru pravou, křesťanskou Jednotu bratrskou. Při tom ale dokládá, že on ani Lutrián ani Calvin nejní. Což se jemu ještě jedenkrát přečtlo a on též 3 křížky potvrdil.

+++ Jan Luňáček

Jan Kašpárek, 38 let starej, voják na neurčitý čas, nyní chalupník v Jenkovicích, z No. 47. Byl sice vždy jak jej jeho pastýřové vedli, v srdci ale jináč, nyní praví: že sice není ani Calvin ani Lutrián, ale vyznává víru pravou křesťanskou reformírovanou jednotu bratrskou Beránkovu. V tom se jemu důkladné vyjádření udělalo a taky budoucí jeho chování vyjevilo, on jedině v tom co před sebe vzal zůstatí chce a to sám podepsal.

Jan Kašpárek

(Město TŘEBECHOVICE POD ŌREBEM)

Jan Burián, 55 let starý, soused z města Střebechovic, z No. 210, narozený katolík, byl tak dlouho dokud písmo svaté neznal. Když ale to písmo četl, tak dobře vejklady dělal a podle toho jednal. Poněvadž zákon Páně jináč učí a kněží také jináč posluhujou a dávají jenom částku k přijímání a kalich. To se jemu vykládat chtělo ale zrovna odpovídal, že je to všechno zbytečný, on že v ničem neupustí a doložil, že nejní ani Lutrián ani Calvin, nobrž že je spravedlivý křesťan a k tomu ještě doložil: že Kristus nikoliv na svatém Petrovi církev založiti aniž Petr skála býti mohl, vyznává tedy víru která jest od císaře pána dovolena helvetskou, Jednotu bratrskou, která jest bez všech přídavek a újmy, pod obojím, pod lámáním chleba a užívání kalicha Páně. Na to se jemu vyložilo, jak on se také budoucně chovati povinen bude. Což on po přečtení podepsal.

Jan Burián

Lidmila, vlastní dcera Jana Buriána, z města Střebechovic. Vyznává, že ona chce v tom zůstatí, v čem hned od malička od otce cvičena byla, totiž ve víře reformírované jednotě bratrské a že nechce již více ve víře handlovati, poněvadž jednou handlovala. Jsa jí to ale všechno dokonale vyjádřeno, ona ve svých slovích pozůstala a na to 3 křížky udělala.

+++ Lidmila Buriánová

Dorota, též vlastní dcera Jana Buriána, z města Střebechovic, vyznává, že v tom pozůstati chce, k čemu jí otec vede a taky v tý víře, kterou on má, zůstatí chce, jenž jest Calvinova reformírská. Na to se jí důkladný výklad udělal, ona odpověděla, že jináč nechce, než jak otec jí vede.

+++ Dorota Buriánová

Jan Junek, 52 let starý, z města Střebechovic, z No. 179. V katolický víře zrozen odpadl od víry, když počal Písmo čísti a dříve již dávno pokrytcem byl, nyní tehdy vyznává veřejně, že má víru reformírskou bratrskou, kterou sám v sobě zákon Páně učí a věří 2 svátosti, křest a večeři Páně. Dokládá dále ještě jednou, že je jednoty bratrský. Ostatně nechce říci, že jest Lutrián aneb Kalvín, nýbrž že má víru podle přikázání Božích, která vede a učí. Nato se jemu důkladné vejklady učinily, které on ale skoro slyšeti nechtěl a po přečtení toho se zde podepsal.

Jan Junek

Anna, manželka Jana Junka, 40 let stará, z města Střebechovic, No. 179. Byla katolická tak dlouho, dokud se za svého manžela nedostala. On jí ale v tý víře nový učil, což taky jemu to udělá kvůli. Jak se jí celá podstata pádně vyjevila, aby z žádného ohledu sebe přemluvit nedala, nobrž uznala sama od sebe k čemu a proč vstoupiti míní. Ona na to odpovídá, že již muž praví, by jen při něm zůstala, ačkoliv praví, že ona svému muži prála, kdyby to bylo dobrý, že by k tomu

jiný lidi přistoupili a dále když k němu přistoupit nechtěla, tedy on ji vyhrožoval, že se s ní rozvésti nechá a ji opustí. Vidno že ona tedy patrně blud takto vyjevila. Že ona na to vše nabádání svého muže nic nedá, noprž když spatřuje jak by zle udělala, kdyby víru katolickou opustila, tak tedy zůstává při víře katolický, neústupně i se svou dcerou Annou, která zde přítomna jest, také tak se vyjevila a katoličkou zůstává.

+++ Anna, manželka Jana Junka

+++ též dcera Anna

(Obec KLÁŠTER NAD DĚDINOU)

Jan Š o l í n, 45 let starý, ze vsi Kláštera, No. 10. Z mladosti byl katolík a potom poznal skrze jiný lidi a byl jinší víry a také odpadl od víry katolické, když poznal zákon Páně a praví, že neví jak by tu víru jmenoval, poněvadž ji rozličně jmenují. On ale přeci tu víru jmenuje reformírskou a myslí, že je to ta víra Jednoty bratrské beránková. Zde se jemu všechny potřebné věci, jakož také další jeho povinnost v chování vyjevilo, on ale v svém předsevzetí zůstal a to podepsal. Jan Šolín

Jiří Š o l í n, 27 let starý, ze vsi Kláštera, z No. 10, byl katolík tak dlouho, dokud Písmo nepoznal, kdy to ale bylo že nemůže říct, nyní tedy vyznává víru bratrskou Jednotu, tak co jeho přátelé a bratři mají. Což se jemu všechno opatrně vyjádřilo, on ale žádné odpovědi dáti nechtěl, tak se jemu to přečetlo a další povinný chování vysloveno. Na to 3 křížky udělal.

+++ Jiří Šolín

(Obec ČESKÉ MEZIŘÍČÍ)

Kolatura Meziříčská

J a n, vlastní syn Jiřího Hedvičáka, ze vsi Mezříče, No. 117, byl katolík tak dlouho, dokud rozum nepoznal, nyní ale praví, ku který víře otec přistoupil, že on také tu samou chce zachovat. Tu se jemu všechno vyjevilo, jak se dále chovati má, on předci na tom zůstává a tak to i 3 křížky potvrzuje.

+++ Jan Hedvičák

J a k u b, vlastní syn Jiřího Hedvičáka, 14 let starý, ze vsi Mezříče, z No. 117, vyjevuje, že v tý víře kterou otec má, tj. reformírskou jednotu bratrskou počítati chce. Což se jemu vyložilo a on na to 3 křížky udělal.

+++ Jakub Hedvičák

A l ž b ě t a, manželka Jiřího Hedvičáka, 46 let stará, ze vsi Mezříče, z No. 117, vyznává, že sice byla katolička, ale co dále muž věří, to ona také chce a to sice víru Beránkovu. Což se jí vyložilo jadrně, ona ale ve svém přesvědčení zůstala a 3 křížky udělala.

+++ Alžběta Hedvičáková

(Obec POLÁNKY NAD DĚDINOU)

Kolatura Třebechovská

Jan A n d r i s, 32 let starý, z Hořejších Polan, chalupník, z No. 12, byl katolík tak dlouho, dokud rozum nepoznal. Nyní ale vyznává veřejně víru reformírskou Jednotu bratrskou, že jemu ta víra podle zákona lepší líbí nežli katolická. Že se mu všechno jasně vyjevilo a všechny budoucí povinnosti vyjádřily, on ale neustále v svém předsevzetí zůstal a na to 3 křížky udělal.

+++ Jan Andris

(Obec ČESKÉ MEZIŘÍČÍ)

Jan R e j m a n, 31 let starý, ze vsi Mezříče, No. 120, chalupník. Praví, že byl až do poznání rozumu katolík, pak ale že jej od toho láska Boží táhne a jinou příčinu nemá, noprž vyznává veřejně, že má víru reformírskou Jednotu bratrskou apoštolskou. Co to ale je reformírskou to neví, poněvadž je to německej jazyk. Na to se jemu všechno jasně vyjevilo a další povinný chování přečetlo. To on 3 křížky dotvrzuje.

+++ Jan Rejman

V á c l a v, vlastní syn Václava Medka, 28 let starý, ze vsi Mezříče, z No. 92. Praví, že nebyl nikdy katolík, ale že je víry Jednoty bratrské podle zákona Páně. Příčinu toho neví dále vyslovit. Na to se jemu jasně všechno vyjevilo a on neustále ve svém předsevzetí zůstal a to 3 křížky dotvrdil.

+++ Václav Medek

K a t e ř i n a, manželka Václava Medka, 54 let stará, ze vsi Mezříče, z No. 92. Vyznává, že byla vždy skrytá v tej víře a nyní se veřejně vyhláší k víře bratrské Jednoty beránkové. Tak jako její manžel tu se jí všechno vyjádřilo a předložilo, ona v tom pozůstala a na to 3 +.

+++ Kateřina Medková

D o r o t a, vlastní dcera Václava Medka, 24 let stará, ze vsi Mezříče, rozená katolička, odstoupila od té víry, když otec odstoupil, protože jí k tomu Duch vede a vyznává víru beránkovu Jednoty bratrský. Jinší víru také více nemíní nežli její otec má. Na to 3 křížky udělala.

+++ Dorota Medková

K a t e ř i n a, dcera vlastní Václava Medka, 18 let stará, ze vsi Meziříčí, z No. 92, rozená katolička. Vyznává ale, že co otec před sebe vzal ona také bere a má víru, kterou sama jmenovat neumí a v tej přece zůstati míní, poněvadž se jí teprve vyučovat troufá. Představili se jí ale zde články víry katolický, na to ona nic říci nechce, načež ona 3 křížky udělala.

+++ Kateřina Medková

A n n a Š ť a s k o v á, manželka Jana Šťaska, ze vsi Mezříče, z No. 101. Byla katolička tak dlouho dokud rozum nepoznala. Nyní ale vyznává víru tu, kterej jí Duch vede, tj. k víře reformérské Jednotě bratrské beránkové, tak jako její manžel. Zde se jí všechno předložilo dosti jasně, ona ale na svém předsevzetí zůstává a na to 3 + udělala.

+++ Anna Šťasková

K a t e ř i n a, manželka Víta Svobody, 27 let stará, ze vsi Mezříče, No. 123. Byla katoličkou až do dneška. Poněvadž ale manžel jinou víru vzal, tak ona též tu víru vyjevuje totiž křesťanskou Jednotu bratrskou, k čemu jí Pán Bůh vede v témž tato setrvat chce. Zde se jí všechno obšírně vyjevilo a ona na to 3 křížky udělala.

+++ Kateřina Svobodová

M a r i a, manželka Jana Ježka, 48 let stará, ze vsi Mezříče z No. 128, vyznává veřejně, že co rozum poznala byla v tej víře, kterou nyní vyznává, totiž víru Beránkovou a v tom také zůstati chce. Zde se jí potřebný vejkład udělal, ona ve svém předsevzetí zůstala a též 3 křížky udělala.

+++ Maria Ježková

V á c l a v B í l e k, 36 let starý, syn vdovy Bílkovy, ze vsi Mezříče, No. 110, který od svý matky do víry beránkovy zapsán byl, on ale když nyní tážán jest vyjevil, že on sice křikl, aby jej zapsali, nic však méně on se vyjevuje, že je spravedlivý katolík a taky tak neústupně při katolický víře zůstati chce, což také 3 křížky potvrdil.

+++ Václav Bílek

6.3.1782

(Obec D O U B R A V I C E)

Kolatura Skalická

T o b i á š M e r v a r t, 50 let starý, ze vsi Doubravice, chalupník, z No. 8, nebyl ani katolík rozenej, poněvadž hned od otce k tý tak nazvané reformérské Jednoty bratrský beránkový víře vedený byl, a on skrze celý čas pokrytec v téže živ byl. Dále dokládá, že proto nechce katolíkem býti, poněvadž jim nebylo povoleno zákon Páně čísti. Zde se jemu potřebný vejkład učinil a dala se jemu otázka, zdaž je Kalvín nebo Lutrián. Odpověděl že nejni, nobrž že má víru Beránkovou a v tý že pozůstati chce. Na což také se zde podepsal.

Tobiáš Mervart

V á c l a v F e j t, 32 léta starý, ze vsi Doubravice, chalupník, z No. 6. Byl rozený katolík, však ale hned z mladosti od svého dědka jinou víru poznal a tu veřejně vyznává, že jest reformérská Beránkova, jenom pod 2 svátostmi lámání chleba a pití kalicha, při čemž zůstati chce. Protože nebyl povolen zákon čísti. Zde se mu důkladný vejkład učinil a otázka dala odkud to slovo bere reformérská. Odpověděl, že to mezi svýma přáteli slyšel. Nic však méně v svém předsevzetí pozůstal a na to se podepsal.

Václav Fejt

J a n M e r v a r t, 62 léta starý, ze vsi Doubravice, podruh, z No. 8. Z mladosti byl katolík, pak co rozum poznal, také od svého otce něco pochytil ve víře reformérské Jednoty bratrské beránkové, kterou on nyní veřejně vyznává. Praví ale dále, že když rozum poznal na službu šel a napotom také jako katolík byl živ, až nyní od bratra Tobiáše písmo slyšel a také od něho

srozuměl, že by to císař pán dovoloval. Zde se jemu jasně všechno vyjevilo, on ale ve svém vyjvení zůstal a na to se podepsal. Jan Mervart

(Obec L E D C E)

Kolatura Třebechovská

Václav H r o c h, 34 léta starý, ze vsi Ledec, chalupník, z No. 22. Byl katolík až do nynějšího času, jak jej duchovní vrchnost vedla. Že ale nyní když zákon čísti povolený nebyl, tak vyznává veřejně svou pravou křesťanskou Jednotu bratrskou, co Pán Kristus ráčil učiniti a svatý apoštolé. Pak se jemu důkladné vyjádření učinilo, on ale na to nic dáti nechce, nobrž v tom pozůstává a praví že jej Duch k tomu vede, pod obojím způsobem večeři Páně přijímati a že doufá, že jiná církev přijde, která snad také již jinde jest. Konečně to podpisem dotvrdil.

Václav Hroch

A l ž b ě t a, manželka Václava Hrocha, 25 let stará, z Ledce, No. 22. Byla katolička, vyznává ale víru tu kterou manžel má, tj. pravou křesťanskou Jednotu bratrskou. Příčinu nevyjevuje žádnou, proč od katolický víry odstupuje a ačkoliv se jí důkladný vejkład udělal, taková přece v svém vyznání pozůstala a na to 3 křížky udělala. +++ Alžběta Hrochová

Jan B a š e k, 50 let starý, ze vsi Ledce, zahradník, z No. 14. Byl katolík, vyznává ale víru reformírskou Jednoty bratrské beránkovy. To se jemu všechno vyložilo, on při svém vyjvení zůstal a na to 3 křížky udělal. +++ Jan Bašek

A l ž b ě t a, manželka Jana Baška, ze vsi Ledce, No. 14, vyznala veřejně, že podobně při tý víře, kterou manžel má pozůstati chce, což i 3 křížky potvrzuje a jináče neudělá.

+++ Alžběta Bašková

Pavel K a n s k ý, 30 let starý, ze vsi Ledce, No. 7, vyznává veřejně, že dříve byl pokrytec, nyní ale jest víry pravý křesťanský jednoty bratrský. Zde se jemu vyložení udělalo, on na tom pozůstal a na tom podepsal.

Pavel Kanský

Václav L u k á š e k, 40 let starý, ze vsi Ledec, chalupník, z No. 8. Vyznává veřejně víru Jednoty bratrské a v tom hned před 8 lety pokrytě živ byl. Zde se jemu všechno vyložilo, on přece vyjevil, že jináč neudělá, na to také se podepsal.

Václav Lukášek

L i d m i l a, manželka Václava Lukáška, 28 let stará, ze vsi Ledec, z No. 8. Byla sice katolička, nyní ale vyznává veřejně, že má podobně tu víru Jednoty bratrský, jak její muž vyznal. Což se jí vyložilo, a ona ve svém předsevzetí zůstala i 3 křížky udělala.

+++ Lidmila Lukášková

Jan P e l i k á n, 32 let starý, ze vsi Ledec, chalupník, z No. 9. Byl hned od svých rodičů vedený k víře bratrské beránkové, kterou nyní veřejně vyznává a při takové zůstati chce. Na což se jemu vejkład udělal a on 3 křížky potvrdil.

+++ Jan Pelikán

D o r o t a, manželka Jana Pelikána, 30 let stará, ze vsi Ledec, z No. 9, ačkoliv byla katolička, nyní ale vyznává víru tu, u který se její manžel přihlásil. Což se jí vyložilo a ona v svém předsevzetí zůstala a 3 + dotvrdila.

+++ Dorota Pelkánová

Jiří C h a r o u s, 34 léta starý, ze vsi Ledce z No. 25, chalupník. Pravil, že byl od maličkosti vedený k víře Jednoty bratrské beránkovy, při které zůstati chce, tak jak se veřejně prohlašuje. Což se mu důkladně vyložilo, on ale neústupně v svém předsevzetí pozůstal a na to 3 křížky udělal.

+++ Jiří Charous

V e r o n i k a, manželka Jiřího Charouse, 23 let stará, z Ledce, No. 25, vyznává též víru beránkovu Jednoty bratrské, tak jak její manžel se prohlásil a když se jí vejkład udělal, v svém předsevzetí zůstala a na to 3 + udělala.

+++ Veronika Charousová

Jiří S t o d o l a, 40 let starý, ze vsi Ledce, chalupník, z No. 26. Byl skrytě vždy při víře beránkové Jednoty bratrské, kterou nyní veřejně vyznává a ačkoliv se jemu vejkład učinil, tak přece ve svém předsevzetí zůstal a na to 3 křížky udělal.

+++ Jiří Stodola

K a t e ř i n a , manželka Jiřího Stodoly, ze vsi Ledecký, z No. 26, 30 let stará. Vyznává že byla katolička a nyní přistupuje k bratrské Jednotě beránekovej, jak se jí vejklad udělal, ona však u svého předsevzetí zůstala a 3 křížky udělala. +++ Kateřina Stodolová

Jakub J e l e n , 40 let starý, ze vsi Ledecký, chalupník, z No. 20. Práví, že se bude řídit podle císařských nařízení, vyznává však veřejně, že má víru Jednotu bratrskou, načež se jemu vejklad udělal. On v svém předsevzetí zůstal a 3 křížky udělal. +++ Jakub Jelen

A l ž b ě t a , manželka Jakuba Jelena, ze vsi Ledec, z No. 20, připojuje se ve všem tak jak muž vyznává víru Jednoty bratrský, načež 3 + udělala. +++ Alžběta Jelenová

Jan J e l e n , 45 let starý, ze vsi Ledec, chalupník, z No. 19., vyznává veřejně, že byl dávno skrytě živ ve víře Jednoty bratrské, při kterej také neústupně zůstává a na to také 3 křížky udělal. +++ Jan Jelen

Matěj H r n č í ř , 50 let starý, ze vsi Ledec, z No. 6, chalupník, vyznává veřejně víru Jednoty bratrské beránekovej, v které již dříve skrytě byl a jináč udělati nechce, nobrž v svém předsevzetí pozůstává a na to 3 křížky udělal. +++ Matěj Hrnčíř

K a t e ř i n a , manželka Matěje Hrnčíře, ze vsi Ledec, z No. 6, vyznává veřejně, že chce zůstatí v tej víře, kterou manžel vyznal, totiž bratrskou Jednotu beránekovej, načež také 3 křížky udělala. +++ Kateřina Hrnčířová

M a t ě j , 10 let, V á c l a v , 15 let, vlastní synové Matěje Hrnčíře, ze vsi Ledec, z No. 6, pravějí oba, že mají víru, kterou otec vyznává, a je k tomu vede a ačkoliv z obouch se spatřilo, že v katolickéj víře vycvičený jsou a to se jim také vyjevilo, oni ale ve víře k otci se připojují. +++ Matěj Hrnčíř
+++ Václav Hrnčíř

(Obec S T R Á N K A)

Jan P i l n e j , 29 let starý, ze vsi Stránky, z No. 3, chalupník. Vyznává víru pravou křesťanskou Jednotu bratrskou, v který již mnoho let byl a při tom také zůstatí chce. Na to ačkoliv se jemu všecko vyjevilo, jináč mluvití nechtěl, načež se také podepsal. Jan Pilnej

A n n a , manželka Jana Pilného, 24 let stará, ze vsi Stránky, z No. 3. vyznává veřejně, že jinou víru mítí nechce, než kterou její manžel vyznal a při tom také neústupně zůstává. Načež zde 3 křížky udělala. +++ Anna Pilná

Václav H o v o r k a , 72 léta starý, ze vsi Stránky, z No. 1, slepý člověk, vyznává veřejně, že má víru 2 svátostí, což jsem hned v mladosti slejchal a při tom zůstatí chci. +++ Václav Hovorka

(Obec M I T R O V)

Jan H o r á č e k , 52 léta starý, ze vsi Mitrova, z No. 3, chalupník, vyznává veřejně, že byl od maličkosti pokrytce a nikdy spravedlivý katolík, nyní ale víru bratrskou Jednotu beránekovej vyznává neústupně pozůstati se vyjevilo a na to také 3 křížky udělal. +++ Jan Horáček

Václav Š i n d e l á ř , 65 let starý, ze vsi Mitrova, chalupník, z No. 6, byl v katolický víře asi 40 let, nyní ale vyznává veřejně, že se přivtěluje k víře bratrské Beránekovej, na čemž také pozůstává a 3 křížky to potvrzuje. +++ Václav Šindelář

A n n a , manželka Václava Šindeláře, 56 let stará, z Mitrova, No. 6, byla katolička a vyznává veřejně víru, ku které ji hned její rodičové vedli, to jest k víře beránekovej pod 2 svátostmi, jináč nechce mluvití a to i 3 křížky potvrdila. +++ Anna Šindelářová

(Obec POLÁNKY NAD DĚDINOU)

Pavel R y š a v ý, 50 let starý, z Hořeních Polánek, chalupník, z No. 7, vyznává sice, že se prohlašuje k tej novej víře, nic však méně, když jemu důkladně se vše vyjádřilo, tak rozvažuje sobě samou pravdu vyjevil, že on svou chybu poznává a zase ke katolický samo spasitelný víře nazpátek se navracuje a v tý samý pozůstati chce. Načež také neuměje psáti 3 křížky udělal.

+++ Pavel Ryšavý

A n n a, manželka Pavla Ryšavého, 60 let stará, z Hořejších Polánek, z No. 7, prohlašuje, že jakou víru k sobě předsevzala také zůstati chce, tj. víru pravou křesťanskou Jednotu bratrskou. Po učiněném jí výkladu jináče udělati nechtěla a na to 3 křížky udělala.

+++ Anna Ryšavá

V á c l a v, vlastní syn Pavla Ryšavého, 22 let starý, z Hořejších Polánek, N. 7, vyznává veřejně, že co před sebe vzal v tom zůstati chce, tj. víru Jednotu bratrskou pravou křesťanskou, od čehož upustiti nechce a po učiněném vejkladu na to 3 křížky udělal.

+++ Václav Ryšavej

Jan K a š p á r e k, 56 let starý, z Dolních Polánek, z No. 4, chalupník, byl katolík, přiznává se veřejně, že přistupuje k víře reformovaný Jednotě bratrskéj pod lámáním chleba a kalicha Páně přijímáním. Témuž člověku se obzvláštní vejkład učinil, než však k sobě nepřijal, nobrž ve svém předsevzetí zůstal a k tomu 3 křížky udělal.

+++ Jan Kašpárek

D o r o t a, manželka Jana Kašpárka, 40 let stará, z Dolních Polánek, No. 4, vyznává, že tím způsobem k té víře přistupuje, ke který její manžel se vyznal, na to 3 křížky udělala.

+++ Dorota Kašpárková

(Obec JENÍKOVICE)

V e r o n i k a, manželka Jana Kašpárka, z Jenkovic, z No. 47. Vyznává veřejně, že byla dlouho skryta a nyní k víře reformírsky Jednotě bratrský přistupuje, načež také 3 křížky udělala.

+++Veronika Kašpárková

A n n a, manželka Josefa Drahoráda, z Jenkovic, z No. 34, 34 léta stará, vyznává veřejně, že k ty víře přistupuje, kterou její manžel již vyznal, načež pak 3 křížky udělala.

+++ Anna Drahorádová

(Obec POLÁNKY NAD DĚDINOU)

D o r o t a, po Matějovi Šestákovi, z Hořejších Polánek, z No. 7, vyznává veřejně, že byla katoličkou a nyní vstupuje a přiznává víru beránkovou proto, že ji Pán Bůh do srdce vstoupil a tak jináč udělati nechce, což i 3 křížky potvrzuje.

+++ Dorota Šestáková

Jan Š e s t á k ze vsi Dolní Polánky, chalupník, No. 6, vyznává se veřejně k víře pravej bratrskéj křesťanské, která má 2 svátosti, na čemž neustále zůstal a 3 křížky udělal.

+++ Jan Šesták

Alžběta Š e s t á k o v á ze vsi Dolních Polánek, z No. 6, vyznává veřejně víru reformírskou bratrskou, při čemž neustále pozůstává a zde 3 křížky udělala.

+++ Alžběta Šestáková

Jan M a t o u š ze vsi Dolních Polánek, z No. 7, podruh, byl katolík, dokud rozum nepoznal a vyznává víru beránkovu v Jednotě bratrský, při čemž zůstává a zde 3 křížky udělal.

+++ Jan Matouš

(Obec ČESKÉ MEZÍŘÍČÍ)

Kolatura Mezříčská

K a t e ř i n a, manželka Jana Němečka, z Mezříče, z No. 27, vyznává, že zůstává ve víře Jednoty bratrský, načež pak 3 křížky udělala.

+++ Kateřina Němečková

A l ž b ě t a, manželka Václava Beneše, 40 let stará, z Mezříče, No. 28, vyznává se veřejně k víře pravokřesťanský Jednotě bratrské, při kteréž zůstat chce a zde na to 3 křížky udělala. +++
Alžběta Beneška

A n n a, manželka Jiřího Kupky, 40 let stará, ze vsi Mezříče, No. 12, vyznává veřejně, že přistupuje k tý víře, kterou manžel má, to jest křesťanskou bratrskou Jednoty. Na to zde 3 křížky udělala. +++ Anna Kupková

Kateřina B a š k o v á, vejměnice, ze vsi Mezříče z No. 14, vyznává veřejně víru reformírskou Jednotu bratrskou beránkovou, při kteréž zůstati chce a zde 3 křížky udělala. +++ Kateřina Bašková

Kateřina B a š o v á, vejměnice, ze vsi Mezříče No. 32, vyznává zde veřejně, že má víru beránkovou Jednoty bratrské, při kteréž zůstat chce a na to 3 křížky udělala. +++ Kateřina Bašová

(Obec P O L Á N K Y N A D D Ě D I N O U)

Kolatura Třebechovská

Jan D r a h o r á d, 70 let starý, ze vsi Dolní Polánky z No. 22, byl dávno skrytý a praví, že na něj také důmění měli, že má víru beránkovou Jednoty bratrské, kterou nyní veřejně vyznává a v tý pozůstati chce, načež 3 křížky zde udělal. +++ Jan Drahorád

A l ž b ě t a, manželka Jana Drahoráda, z Dolních Polánek, z No. 22, vyznává se zde veřejně, že přistupuje k tý víře, kterou manžel přijal, to jest Beránkové Jednoty bratrské, načež zde 3 křížky udělala. +++ Alžběta Drahorádová

Jan O p p a, 52 léta starý, ze vsi Dolní Polánky, z No. 11, byl katolík, nyní odstupuje a vyznává veřejně, že má víru Jednoty bratrský a praví: že má za to, že milost císařská povoluje od katolický víry odstoupiti. Což se jemu vyjádřilo dost jasně, on v svém předsevzetí zůstal a na to 3 křížky udělal. +++ Jan Oppa

Jan L u k á š e k, 34 léta starý, ze vsi Dolních Polánek, z No. 8, byl skrytě živ ve víře jednotě Bratrské, ku které se nyní veřejně vyznává a v tý pozůstati chce. Na to také 3 křížky udělal. +++ Jan Lukášek

Jan Z i l v a r a, 23 let starý, ze vsi Dolních Polánek, z No. 11, vyznává veřejně, že byl hned od svých rodičů učenej ve víře Reformírské Jednoty bratrské, ale skrytě, nyní v tý samý pozůstati chce, načež pak 3 křížky udělal. +++ Jan Zilvara

Jan K o u c k ý, 67 let starý, z Dolních Polánek, z No. 21, vyznává zde veřejně, že byl dávno skrytě živ ve víře beránkové, nyní ale tu samou vyznává a v ní pozůstati chce, že jej k tomu duch vede, načež 3 křížky udělal. +++ Jan Kouckej

A n n a, manželka Jana Kouckého, z Dolních Polánek, z No. 21. Vyznává, že byla katolička rozená, když ale rozum poznala, tak se přidržela víry bratrský, kterou také zde vyznává, a při tý zůstati chce, načež 3 křížky udělala. +++ Anna Kaucká

V á c l a v, vlastní syn Jana Kouckého, z Dolní Polánky, No. 21, vyznává veřejně, že má víru bratrskou Jednotu při kteréž zůstati chce. Na to 3 křížky udělal. +++ Václav Kaucký

Václav D o l e ž a l, 36 let starý, ze vsi Dolních Polánek, z No. 4, vyznává, že byl skrytý dávno ve víře beránkové Jednoty bratrský, kterou nyní veřejně vyznává a v té zůstati chce, načež 3 křížky udělal. +++ Václav Doležal

A n n a, manželka Jana Andrisa, 25 let stará, z Dolních Polánek, No. 12, praví, že byla dávno skrytě živa ve víře beránkové, kterou nyní veřejně vyznává, načež zde 3 křížky udělala. +++ Anna Andrisova

A n n a, manželka Václava Doležala, 28 let stará, z Dolních Polánek, No. 4, byla prv katolička a poněvadž ji Bůh tak vede, tak vyznává víru Jednoty bratrské beránkové, při které chce pozůstatí, tak jako její manžel, což zde 3 křížky dotvrdila. +++ Anna Doležalová

7.3.1782

K a t e ř i n a, vlastní dcera Jana Kanského, 37 let stará, z Dolních Polánek, No. 21, byla katoličkou. Praví ale, že ji Duch Páně vede a vyznává víru bratrskou beránkovou, při kteréj neústupně zůstatí chce, a na to 3 křížky udělala. +++ Kateřina Kanská

J a n, vlastní syn Jana Kanského, 26 let starý, z Dolních Polánek, No. 21. Byl katolík, vyznává veřejně víru bratrskou beránkovou, do kteréj jej Pán Bůh vede. A jiné příčiny nemá, nobrž v svém předsevzetí zůstává, na to také 3 křížky udělal.

+++ Jan Kanský

J i ř í, vlastní syn Jana Kanského, 17 let starý, z Dolních Polánek, No. 21, vyznává veřejně, že byl již dávno tak jako otec skrytě ve víře bratrský Jednoty beránkové, od které ustoupiti nechce, nobrž v tý víře pozůstává a na to 3 křížky udělal.

+++ Jiří Kanský

(Obec M I T R O V)

K a t e ř i n a, manželka Jana Horáčka, 40 let stará, ze vsi Mitrova, vyznává veřejně, že má víru bratrskou, v kteréj již dávno byla skryta a v tý taky pozůstat chce, na to 3 křížky udělala.

+++ Kateřina Horáčková

K a t e ř i n a, vlastní dcera Jana Horáčka, 17 let stará, z Mitrova, No. 3, katoličkou býti nechce, nobrž praví, že kam táta půjde, ona taky jíti chce, jináč neudělá, dále ani ale odpověď dáti nechce, na všechno to co se jí představilo nobrž mlčí. Zde ale na to 3 křížky udělala.

+++ Kateřina Horáčková

A l ž b ě t a, vlastní dcera Jana Horáčka, 14 let stará, ze vsi Mitrova, No. 3, urputně odpovídala, že katoličkou býti nechce, nobrž že jináč neudělá než víru beránkovu vyznati, ostatně odpověď dáti nechtěla a na to 3 + udělala.

+++ Alžběta Horáčková

(Obec P O L Á N K Y N A D D Ě D I N O U)

K a t e ř i n a, manželka Jana Oppy, 42 let stará, z Dolních Polánek, No. 11, vyznává zde veřejně, že byla katoličkou a nyní od víry odstupuje a vyjevuje víru beránkovou, od který odstoupiti nechce, protože jí k tomu duch vede. Načež zde 3 křížky udělala.

+++ Kateřina Oppová

D o r o t a, Jana Matouše manželka, 32 let stará, z Dolních Polánek, No. 6, praví, že chce býti tak jako manžel ve víře beránkovy a jináč ne, což se jí vyložilo a ona na to 3 křížky udělala.

+++ Dorota Matouška

V e r o n i k a, vlastní dcera Jana Oppy, 17 let stará, z Dolních Polánek, věří ve víru beránkovu jako otec a matka, při tej taky zůstane a 3 křížky udělala.

+++ Veronika Oppová

V e r o n i k a, manželka Jana Lukáška, 35 let stará, z Dolních Polánek, No. 8, vyznává, že byla dříve skryta a nyní se prohlašuje, že má víru bratrskou v který zůstat chce a po učiněném vejkladu jináč neudělá a na to 3 křížky udělala.

+++ Veronika Lukášková

D o r o t a po Matějovi Šestákovi, ze vsi Hořejší Polánky, No. 7, vyznává veřejně, že byla katoličkou, a nyní vstupuje a přiznává víru beránkovou, protože jí Pán Bůh do srdce vstoupil a tak jináč udělati nechce, což s 3 křížky potvrzuje.

+++ Dorota Šestáková

(Obec L E D C E)

K a t e ř i n a, manželka Jana Jelena, ze vsi Ledec, No. 19, 32 léta stará, vyznává veřejně, že byla hned v mládí od otce vedena k víře beránkovéj, v kteréj také zůstati chce, na to také 3 křížky udělala. +++ Kateřina Jelenová

K a t e ř i n a, dcera Václava Hrocha, z Ledce, 13 let stará, byla tázána, jakou víru má, odpověděla, že ji Bůh vede a má víru beránkovou, načež se jí vyjádřilo, že to musí bejt od někoho jiného, odpověděla, že jí k tomu táta vede by tak řekla. Při čemž zůstala a 3 křížky udělala.

+++ Kateřina Hrochová

(Obec D O U B R A V I C E)

V e r o n i k a, dcera Tobiáše Mervarta, ze vsi Doubravice, nyní se zdržujíc ve vsi Vočelicích, 12 let stará, vyznává, že jináč neudělá než jako otec a jmenuje víru reformírskou bratrskou při který taky zůstává a na to 3 křížky udělala. +++ Veronika Mervartová

J i ř í, syn Jana Mervarta, 15 let starý, ze vsi Doubravice, nyní v službě ve vsi Vočelicích, vyznává, že má víru jako táta, kterou jmenuje reformírskou bratrskou, tak jak jemu to táta řekl a včera byl u něho starý Tobiáš Mervart a naučil jej, by řekl, že to jináč neudělá než jako táta, což on také tak vyznává, na to 3 křížky udělal. +++ Jiří Mervart

(Obec Č E S K É M E Z I Ř Í Č Í)

Kolatura Mezříčská

A n n a, manželka Jakuba Tomka, 35 let stará, ze vsi Mezříče, z No. 121, vyznává veřejně, že hned od svého otce slejchala písničky, a ty ji pohnuly, že také tu víru přiznává, kterou její manžel vyznal, tj. víru beránkovou a v tý zůstati chce a jináč neudělá a nic na učiněný vejkład odpověděti nechtěla. Nobrž na to 3 křížky udělala. +++ Anna Tomková

J a n, vlastní syn Václava Medka, ze vsi Mezříče, No. 92, nyní v službě v Trnově se vynacházejíc, vyhlásil sice, že přestupuje k víře beránkové jako jeho otec, nic však méně když se jemu všechny okolostojícínosti jasně vyjevily, poznal také svou chybu a prohlásil se veřejně, že chce pozůstati neustále ve víře katolické a na to zde 3 + udělal.

+++ Jan Medek

8.3.1782

(Město T Ř E B E C H O V I C E P O D O R E B E M)

Kolatura Třebechovská

A n n a, manželka Jana Junka, z města Třebechovic, z No. 179, dnešního dne před komisí předstoupila a s velkým naříkáním a pláčem přednesla, kterak ona, poněvadž dne 5.3. před komisí vyjevila, že při katolický víře zůstane, se svým mužem velké pronásledování má a on také jí pravil, že s ní živ bejti nechce, by od něho hned se odebrala, a proto také se nyní hlásí, že od svého manžela nikoliv odstoupiti nechce, nobrž při jeho víře pozůstati chce. Při tom najevo vyšlo, že když dne 5.3. nadepsaný Junek od komise odešel a v hospodě se zastavil, tam svou netrpělivost strany své manželky ukázal, načež jemu jistý Jan Kašpárek z Jenkovic pravil, co sobě z toho dělá, by jí 4½ t dal a od sebe odehnal, kterýžto řeči 2 Opočenský radní totiž Antonín Klaus a Franz Lukeš slyšeli a každého času svědectví hotoví jsou. Posledně ona ještě doložila, že při svém manželi zůstati chce a jeho víru následovati chce, na to se také podepsala.

+++ Anna Junková

A n n a, manželka Jana Buriána, z města Střebechovic, z No. 210, vyznává veřejně, že má víru reformírskou helvetskou, v který již asi 2 léta živa byla tak jako její manžel a když se jí potřebný vejkład udělal, tak při tom zůstává v čem její manžel jest a na to zde 3 + udělala.

+++ Anna Buriánová

(Obec M I T R O V)

J a n, vlastní syn Václava Šindeláře, ze vsi Mitrova, No. 6, vyznává se zde veřejně, že od víry katolické odstupuje a bere víru bratrskou v kteréž zůstati chce jako jeho otec a na to 3 křížky udělal.
+++ Jan Šindelář

D o r o t a, vlastní dcera Václava Šindeláře, z Mitrova, No. 6, vyznává, že od svých rodičů neustupuje, noprž vyjevuje víru bratrskou beránkovou a v tý zůstati chce. Na to 3 + udělala.
+++ Dorota Šindelářová

Z tohoto prothocolu bude k spatření, že se ke katolické víře zasej navrátili, který byli poukázány na jejich pastýře a do jejich otcovského opatrování, a to sice:

- No. 179 Anna, manželka Jana Junka, ze Střebechovic
též dcera její Anna
7 Pavel Ryšavej, chalupník, z Dolních Polánek
110 Václav Bílek, z Mezříče
92 Jan, syn Václava Medka, z Mezříče

Však ale dne 8. Marti předstoupila zhůru psaná Anna, manželka Jana Junka, a přihlásila se s velkým pláčem zasej k víře beránkové, protože její manžel ji od sebe odehnati chce, jak dále i prothocola z tohoto patření jest.

Mimo těch v tomto prothocolu poznamenaných a slyšených vynacházejí se nemocní, který pro nemocnost se dostaviti nemohli, však rychtářové dosvědčený jsou, že nápodobně při tej víře beránkové Jednotě bratrskéj pozůstati chtějí, totiž:

z Mezříče	N 83	Dorota, dcera Jiřího Němečka	
	N 117	Jiří, syn Jiřího Hedvičáka	
	N 81	Anna, manželka Vavřince Remeše	
	N 92	Jakub, syn Václava Medka	
	N 14	Kateřina, žena Jana Kouby	
	N 39	Anna, manželka Jiřího Němečka	
	N 27	Jan, syn Jana Němečka	
	N 27	Alžběta, dcera Jana Němečka	
	N 121	Anna, manželka Jakuba Tomka	
	N 20	Anna, manželka Matěje Kouby	
	N 20	syn Václav Matěje Kouby	
	N 20	syn Jan Matěje Kouby	
	N 20	syn Jakub, téhož Matěje Kouby	
z Ledec	N 7	Veronika, manželka Pavla Kanského	
	N 7	Alžběta Kanská, podruhně	
	N 26	Alžběta, dcera Jiřího Stodoly	
	N 6	Kateřina, dcera Matěje Hrnčíře	
Králova Lhota	N 8	Kateřina, žena Jakuba Kašpara	

Nyní se vynacházejí děti a řkouc mladý a nevinný, který rodičové do též beránkové víry zapsati nechali a který pro neschopnost dospělého rozumu k vyznání víry potázání nebyli, totiž:

Třebechovice	N 179	Jana Junka	syn Jan	9 let
	N 179		syn Josef	5
z Mezříče	N 83	Jiřího Němečka	syn Jiří	9
	N 83		syn Václav	3
	N 117	Jiřího Hedvičáka	syn Václav	9
	N 117		dcera Ludmila	12
	N 32	Jana Tomka	syn Jan	¼
	N 32		syn Jiří	¼
	N 32		dcera Kateřina	8
	N 32		dcera Alžběta	5

	N 14	Jana Kouby	dcera Kateřina	11
	N 14		dcera Alžběta	9
	N 14		dcera Dorota	7
	N 39	Jiřího Němečka	syn Jan	9
	N 39		syn Josef	6
	N 39		dcera Alžběta	11
	N 39		dcera Anna	4
	N 28	Václava Beneše	syn František	5
	N 28		dcera Veronika	12
	N 81	Jakuba Broučka	syn Václav	2
	N 92	Václava Medka	dcera Lidmila	12
	N 27	Jana Němečka	dcera Anna	7
	N 123	Víta Svobody	dcera Kateřina	4
	N 123		dcera Alžběta	4
	N 123		dcera Dorota	2
	N 121	Jakuba Tomka	dcera Alžběta	5
	N 120	Jana Rejmana	syn Jiřík	5
	N 120		dcera Anna	1
Králova Lhota	N 8	děti Jakuba Kašpara	5	
	N 20	Matěje Kouby	syn Jiří	9 let
	N 20		dcera Alžběta	11
Ledec	N 22	Václava Hrocha	dcera Dorota	10
	N 22		dcera Alžběta	8
	N 22		dcera Anna	4
	N 22		dcera Veronika	1
	N 14	Jana Baška	syn Jan	11
	N 14		dcera Alžběta	14
	N 14		dcera Anna	8
	N 14		dcera Kateřina	6
	N 7	Jana Kanského	syn Jan	4
	N 8	Václava Lukáška	syn Václav	2
	N 8		dcera Anna	8
	N 8		dcera Kateřina	6
	N 9	Jana Pelikána	syn Václav	7
	N 25	Jiřího Charouse	syn Jan	6
	N 25		syn Matěj	4
	N 25		dcera Alžběta	1
	N 26	Jiřího Stodoly	syn Jiří	6
	N 26		syn Václav	5
	N 26		syn Jan	3
	N 26		dcera Veronika	12
	N 26		dcera Dorota	6
	N 19	Jana Jelena	syn Jan	9
	N 19		syn Václav	8
	N 19		syn Josef	6
	N 19		syn Jiří	2
	N 19		dcera Alžběta	12
	N 6	Matěje Hrnčíře	syn Jan	13
	N 6		syn Josef	5
	N 6		dcera Dorota	2
Stránka ze vsi Mitrova	N 3	Jana Pilného	dcera Anna	1
	N 3	Anna, dcera Jana Horáčka		
	N 6	Václava Šindeláře	syn Jiří	10
Mokré	N 15	podruhně Příhodovy	dcera Kateřina	5

Dolní Polánky	N 4	Jana Kašpárka	syn Jiří	8
	N 6	Jana Šestáka	dcera Dorota	10
	N 12	Jana Andrisa	dcera Kateřina	6
	N 6	Jana Matouše	syn Jan	2
	N 6		syn Václav	¼
	N 11	Jana Oppy	syn Jiřík	7
	N 11		syn Matěj	4
	N 11		dcera Anna	9
	N 11		dcera Alžběta	1
	N 8	Jana Lukáška	syn Jan	3
	N 8		dcera Kateřina	7
	N 8		dcera Anna	5
	N 8		dcera Alžběta	1
	N 4	Václava Doležala	dcera Kateřina	¾
	Jenkovice	N 47	Jana Kašpárka	dcera Kateřina
N 34		Josefa Drahoráda	syn Jan	15
N 34			syn Josef	8
N 34			dcera Kateřina	12
N 34			dcera Dorota	5
Pohoře	N 34		dcera Anna	2
	N 26	Jana Dušky	syn Jiřík	2
Rychnověk	N 18	Jiřího Jirsáka	syn Václav	14
	N 18		syn Jan	7
	N 18		syn Jiří	5
	N 18		dcera Kateřina	11
	N 18		dcera Anna	9

Že všem těmto consignirovaným se všemožně a řádně oumysl neb patent tolerance, nic méně několik článků z instrukce explicírovali, kterýžto obsahuje, že císař pán nikoliv jinou víru nežli augsburskou, helvetskou a nespojený Řekové trpěti ráčí, oni ale vespolek a jednostejně vyznávají, že zato mají, kterak císař pán též jejich novou víru nejmilostivěji trpěti bude a potřebným učitelem je obdaří, a nechtějí jináč mluvit, nežli že císař pán dovoluje od víry katolické odstoupit, z čehož vyplývá, že od tejto vyslaný komisi učiněné vejkłady pouvěřiti nechtějí. Nic však méně se jim dálejc předneslo, kterak to v tom jejich novém volení mimo přístupu k svatej zpovědi se chovati mají a kterak ke křesťanskému náboženství a posílání jejich dětí do školy s tím poujištěním poukázání byli, že pastýřové v jejich křesťanských vynaučování žádným způsobem je tejrati neb píchati budou, následovně by všeho pokoutního shromáždění se varovali, načež ale oni odpověděli: že ke křesťanskému náboženství a chodění do katolického kostela jim nic prospěšného bejt nemůže, poněvadž by jenom katolíkům k pohoršení býti museli, představují, od strany komise ale jim přece nařízeno bylo oumysl císaře pána v tej příčině zachovati a vyplniti.

S kterýmžto tak zde obmezeného pokračování tento prothocol zavřený jest.

Na Opočně dne 8. Marty – března A 1782

Karel Kumpošt, duch. komisař

Anton Fr. Herzig z Herzfeldu
vrchní úředník

Johann Carl Beyerle
kontribuční ve funkci komisaře

4. VYŠETŘOVÁNÍ VÁCLAVA ŠAFÁŘE A JIŘÍHO HEDVIČÁKA

SÚA Praha, Č. Gub.
Publ. G1/1 kart. 701

4.a – Zpráva panství kraji 14.3.1782

R: Včera byla dodána meziříčskému p. děkanovi žaloba, podepsaná slavětínským rychtářem a několika dalšími svědky, na zdejšího poddaného chalupníka z Rohenic Václava Šafáře, že mluvil v tamějším mlýně nedovolené řeči proti římskokatolické víře a tím způsobil nemalé pohoršení.

Žalobu slavětínských příkládám. Obviněného Václava Šafáře, který se dosud nepřihlásil k nekatolické víře, jsem dnes předvolal a vyslechl. On nijak nepopíral, ale téměř vše potvrdil. Výslech rovněž příkládám. Přitom se Šafář také přihlásil k nekatolické víře. Protože nevzal na vědomí mnou přednesený rozsah tolerance, pokud nedostanu další příkaz, dal jsem ho do vězení.
Franz Herzig von Herzfeld, vrchní

Zpráva slavětínských děkanovi

(K dodání jemnost pánu děkanu do Mezříče [České Meziříčí])

T: Pochválen buď Ježíš Kristus.

Jejich důstojný jemnostvelebný pane děkane, náš věrný a bedlivý, o naše duše starostlivý pastýři!

Známo činíme, kterak již podvakrát Václav Šafář, soused rohenický, v naší obci slavětínský byl u přítomnosti osmi osob o naší víře katolický ano o všem duchovenstvu mluvíti se opovážil, že od žádného pohana a jakživ slyšeti nebylo, že naše víra ne katolická, ale katovská jest, a katem také vyhlazena bude, a naši duchovní, že nás podvádějí a že sou lháři, a očištec že žádný není. Ano, a jak se slejchá, že by duše se zjevila, to není pravda, ale že to činí všechno ďábel, a mše svatá že není nic platná, a chrám rohenický že lutriánský jest, že on to dokáže, ano dyby to moh dátí, co on v svém srdci má, že by lepež uvěřili, ostatní pomluvil mnoho papíru popsati by se muselo.

V Slavětíně dne 9. Marti 1782.

Svědkové:

Matěj Čihák, rychtář
Martin Macek, konšel
Václav Lukášek, konšel
Jan Baše

Matěj Vavřinec Zitko z Jaseného (Jasenná)

T: C O N S T I T U T U M

Dne 14. Marti 1782 povolanej Václav Šafář, chalupník z obce rohenické, poddanej panství opočenského, na vrchnostenskej kancelář, a tázán na ty Puncta (body), který novoměstský poddaný z obce Slavětínské na mezříčskýho pana děkana pod vlastním podpisem odeslali, zdaliž se k nim zná, že takový mluvíti měl.

Na což Václav Šafář odpověděl, že ty slova ve mlejně slavětínským mluvil, a to sice:

1. že katolická víra od kata pochází a že taky zasej katem shlazena bude;
2. že očištec nejní žádnej, ano jak se slejchá, že by duše se zjevila, to že to nejní pravda, že to činí všecko ďábel.
3. Chrám Páně Rohenickej, že lutrianskej jest a že on to dokáže.
4. že ten samý chrám Páně Rohenickej těm patřiti bude, který nyní na jinou víru přestupují;
5. a že on též k žádnej jinej víře nepřistoupí, nežli která je v ráji vštípena, s Kristem Ježíšem na svět přinesena a jeho kšaftem stvrzena a dvanácti apoštoly kázána, jenž se jmenuje reformírská, v který do svý smrti pozůstati chce.

Na což se jemu následovný otázky daly, a to sice:

ad 1. V jakéj víře jste pak zrozenej, když se tak umíte proti katolickej víře rouhat?

V římskej katolickej, však ale mí rodičové hned od toho času, když v 33. roce to zpívání v Mezříčí se začalo, a můj otec s jistým Toucem v tom byli, a 3 léta v arestu seděli, již vždycky v tu nekatolickou víru věřili, a v tej taky já nyní do smrti zůstati míním, nešť se děje jak chce.

ad 2. Poněvadž ale vám všem dosti zřetelně a z nejvyššího císařského patentu se oznámilo, že žádná jiná víra mimo římský katolický, Helvetský, Augustánský a starověský v císařských zemích trpěno býti nemá, tak proč se opovažujete, jinou víru sobě voliti a od kat. odstupovati.

Kdyby ta víra naše trpěna býti neměla, nešť císařská Milost s námi učiní podle své nejvyšší vůle, a že od katolický víry odstupují, je ta jediná příčina, že nám nic nebylo přáno k užívání, tj. když jsme se v Písmě ohlídnouti chtěli, tak nám nebylo dovoleno.

Že u přítomnosti nás níže podepsaných vyznal, stvrzuje svým vlastním podpisem

Václav Šafář, chalupník z Rohenic
(krásný vlastnoruční podpis)

Franz Herzig v. Herzfeld,
vrchní
Johann Carl Beyerle, kontribuční

4.b – Zpráva panství kraji 15.3.1782

R: Zasílá se výslech uvězněného sedláka Jiřího Hedvičáka z Českého Meziříčí, který měl mít 11.3. nedovolené nekatolické shromáždění. Co se má dále činiti?

Franz Herzig von Herzfeld, vrchní

T:

C O N S T I T U T U M

Jiříka Hedvičáka, sedláka z obce Meziříčské a poddaného panství Opočenského, za příčinou jemu dosti srozumitelně ohlášeného Toleranc Patentu, a v tej důležitosti následující instrukcí a proti tomu všemu učiněného neposlušenství, následovně skrze ten vejstupek jeho do arestu vsazení:

1. Jak se jmenujete, jak starý a jaký obchod vedete a odkud rodilý.

Jmenuju se Jiřík Hedvičák, 64 let starý, jsem sedlák v obci Meziříčské a taky tam rodilý.

2. Jaký víry neb náboženství.

Já jsem víry pravý křesťanský Jednoty bratrský, tak jak jsem na vrchnostenským kanceláři při slavný komisi již vyznal.

3. Z jaké příčiny jste zde arestem stíženej.

Já jsem měl u sebe přechovávat lidi, a nemůže mně to žádněj dokázat, nebo od tý chvíle, co nám shromáždění na kanceláři zapovězeno bylo, tak sem každého od sebe odháněl, a žádného u mně netrpěl.

4. Kdy a kterýho dne pak vás kdo ve vašem příbytku stihl, a kdo tam byl natrefen.

Bylo to v neděli večír, jenž rychtář 5 konšelů ke mně poslal, a natrefili u mně chalupníka Rejmana, kterej z hromady šel, u mně se zastavil a fajfku tabáku sobě zapálil. Potom u mně byl Medků syn, kterej též s mým synem z hromady přišel, a Jan Štásek, podruh z chalupy, kde pan hejtmán zůstává, kterej se u mně častěji vohřívá. Jináč netrpím žádného u mně od toho času, co to vrchnost a nejvyšší nařízení zapovídá. Že ale tenkrát jsem byl udanej pochází z toho, že jeden kaprál šel okolo voken, a poněvadž mám mnoho dětí, a ty lidi jak povídám se u mně zastavili, tak z toho povstalo že držím shromáždění, načež taky rychtář těch 5 konšelů ke mně poslal.

5. Na ten způsob jste přeci ten den nedělní nebyl v kostele, tak jak vám na kanceláři nařízeno bylo. To je pravda, že jsem nebyl v kostele, a to proto, že sobě myslím, až se to všechno usadí, a když jináč nebude, nežli že do kostela jít musím, tak že tomu se žádnéj nebude protivit a půjdeme tam jako kdy prve, nebo když to jednou velký hlavy dovolily, tak oni museli vědět, co dělají.
6. Divná věc, že se zasej odvoláváte na velký hlavy, který vaši víru povolily a dobře víte, že sem vám nejvyšší oumysl císaře pána vyjádřil, kterej žádnou jinou víru nežli lutheránskou, kalvínskou a Řekové trpěti nechce, ani nebude, následovně nevěříte tomu přednešení. My těm jazykům kterak v tom patentě stojí porozumět nemůžeme, nýbrž se domníváme, že ta naše víra zlá bejt nemůže, poněvadž volíme víru Kristovou, kterou svejm apoštolům hlásati a učiti nařídil ostatně já věřím všechno, co se nám ohlašuje.
7. Zdaliž pak věříte tomu přednešení, že císař pán takovou víru ku kterej vy se prohlašujete trpět nechce, a budoucně mimo zповědi a Večeře Páně užívání do kostela jako jiní katolíci choditi poukázání jste, a že žádný shromáždění mezi sebou držeti nemáte. Věřím všecko, avšak minula teprve jedna neděle, kdyžto se nám v hromadě všechno ohlásilo a co se tejtče shromáždění, je pravda, že před tím, poněvadž u mně prostorná sednice jest, se u mně scházivali, když ale to nemá bejt, tak taky, jak jsem již vpředu vyznal, žádnýho u sebe trpěti nechci a nebudu, nežť je si každěj doma.
8. Vy jste ale pravil, že na kanceláři se vám falešný patenty přednášely, jak pak to dokážete. To mně žádný nedokáže, že bych něco takového byl měl mluvit, ani nevím, jak by mně to připadnout mohlo.
9. Nyní povězte, poněvadž se všecko co jenom vám k přednešení zapotřebí bylo, pochopitedlně vyjádřilo, jak podle toho budoucně se zachovati míníte. Ve všem se tak zachovávat míním, cokoliv mně poručeno bude, neb já se ve své vrchnosti jakožto poddaný protiviti nechci.

Tato předcházející výpověď Jiřího Hedvičáka slovo od slova a nejinak zachycena byla, potvrzena naším vlastnoručním stvrzením.

Opočno 15.3.1872

Franz Herzig von Herzfeld, vrchní
Johann Carl Beyerle, kontribuční

4.c – Zpráva kraje guberniu 15.3.1782

R: Zasilají se oba výsledky. Názor: Hedvičák shromáždění popírá, nebyl usvědčen a slíbil žít napříště dle nejvyšších nařízeních, měl by tedy být s varováním propuštěn.

Naproti tomu Šafář nepopřel a prakticky vše přiznal, má být potrestán, ale dle instrukce o nekatolících z 9.2. bod 6 e), musí trest vyměřit pouze gubernium. Čekáme na instrukce.

Anton von Hanisch, krajský hejtman

5. VÝSLECHY NEKATOLÍKŮ

SÚA Praha, Č. Gub.
Publ. G1/1 kart. 703

Instrukce gubernia kraji 19.3.1782 (koncept – nehotový dopis)

R: Kdo se hlásí jinak než je dovoleno, je nutno ho odmítnout. Nejsou dovolena ani žádná bohoslužebná shromáždění. Je třeba dokončit případ J. Hedvičáka a vyjasnit záležitost Burianových a Junkových.

SÚA Praha, Č. Gub.
Publ. G1/1 kart. 704

Zpráva panství kraji 12.4.1782

T: Na dotaz z 30.3. t. r. o Janu Burianovi, jeho ženě Anně a dceři Dorotě sdělují, že se Jan Burian se ženou a dcerou přihlásili 11.4. výslovně k HV nebo reformovanému náboženství a o Beránkově bratrstvu nechce nic vědět. Přitom je však třeba poznamenat:

1. Jan Burian o kalvínské víře nic neví, jak vyplývá z jeho odpovědi na druhou otázku při výslechu, že se jí teprve naučí od učitele.
2. Z toho lze důvodně vyvodit, že Jan Burian HV potřebuje jen pro zastření a v nitru zůstává dále při Beránkovu bratrstvu.

Manželka Jana Junka se přihlásila k HV ze strachu z hrozícího rozvodu. Muž to sice popírá, ale žena mu to při konfrontaci do očí potvrdila. Nelze jej však nijak více usvědčit.

Ant. Fr. Herzig v. Herzfeld, vrchní

Zpráva kraje guberniu 17.4.1782

R: To, že Burian zůstává v podstatě u Jednoty bratrské, se zřejmě řeší dvorským dekretem z 26.3., který nám byl sdělen 9.4.

Anton von Hanisch, krajský hejtman

Zápis výslechu Jana Buriana a Anny Junkové 11.4.1782

T: C O N S T I T U T A

Jana Buriana z města Třebechovic v přiznání jeho pod datem 5.3. t. r. před biskupskou komisí dvojnásobného vyznání víry, a na to zašlého dalšího Nejvyššího poručení pod datem 30.3., mocí kterého ještě jednou se vyslyšeti má, k jaké víře on skutečně se přiznati míní.

Dne 11. dubna 1782 předsevzaté:

1. Jane Buriane: Vy jste pod datem 5. března při biskupské komisi vyznal, že k víře helvetskej Jednotě Bratrské přistupujete, kteréžto vyznání Nejvyšší místo za dvojnásobné uznává a to sice, helvetská víra že jest Calvínská, a Bratrská sjednocenost také něco jiného jest. Následovně poručení přišlo: By jste ještě jednou vyslechnutý byl, jakou skutečně víru vyznati míníte? Poněvadž to obojí, jak jste předešle vyznal, obstáti nemůže. 2. Vy vyznejte tedy, co vás k tý víře vede? A co ta víra sebou přináší? Aneb jaké důklady a články ta víra v sobě obsahuje? 3. Tak tedy o tej Jednotě Bratrské nic věděti nechcete, nobrž jak jste již vyznal, berete víru helvetskou, kteráž jest calvínská.	Já jsem sice tenkrát vyřekl, že vyznávám víru helvetskou Jednotu Bratrskou, poněvadž jsem myslil, že to jedno, nyní ale vyznávám zrovna helvetskou, která podle prošlého Patentu od císaře Pána dovolena jest. Mně k tomu vede zákon Páně, podle lámání chleba a kalicha Páně píti: Dvě svátosti, totiž křest a večeře Páně. Ostatní ale články ty víry nevím, nobrž myslím teprve takové od těch učitelů, který nám snad milost Císařská udělí, se vyučiti. Nevyznávám žádnou Jednotu Bratrskou, nobrž jak jste pravil, víru helvetskou Calvínskou.

Že toto vyznání tak jak z úst mých pošlo, zde poznamenáno jest, to s mým podpisem dokládám.

Jan Burian

Dáno na Opočně 11.4.1782

Dalej je Anna, manželka Jana Buriana, povolána a stručně tázána následovně:

Jakou víru ona v tom předešlém přiznání vyrozumívá: zdaž helvetskou, tj. kalvínskou, aneb zdaž Jednotu Bratrskou, poněvadž z jejího prvního vyznání se spatřilo, že to vyznání smíchané jest, pročez by konečně vyznala, kterou víru samotně má?

Odpověděla: že má víru jedině helvetskou a nikoliv Jednotu Bratrskou. Kteroužto víru také zde přítomná dcera její Dorota tak přiznala.

T: C O N S T I T U T U M

Jana Junka z města Třebechovic v příčině jeho manželky Anny, která při prvním vyslechnání i se svou dcerou Annou pod datem 5.3. t. r. při katolický víře pozůstala, napotom ale pod datem 8.3. z nějakých od manžela trpících nátlaků k jeho víře se prohlásila.

1. Je-li vám povědomo, že vaše manželka při biskupské komisi ponejprv a to sice pod datem 5. března i se svou dcerou Annou vyznala, že při víře katolický zůstati a setrvati chce?

Bylo mi to povědomo, poněvadž mne slavná komise zavolala, a to vyznání mé ženy s dcerou, že při katol. víře zůstávají, mně vyjeveno bylo.

2. Z jaképak příčiny zase pod datem 8. března vaše žena před komisí na vrchnostenský kanceláři předstoupila a žádala, k tej víře připsána bejti, kterou jste vy vyznal.

Toho já příčinu žádnou nevím, nebo jsem s ní o tom nemluvil, až když ona podruhé z kanceláře přišla, a ke mně pravila, bych jí to odpustil, že ponejprv při katol. víře pozůstala, nyní že již zase mou víru vyznala. Nebo jsem já tehdy v Jaroměři 3 dny na trhu byl, a v tom čase se ona sama rozmyslila, podruhé na kancelář šla, a její první přiznání odvolala.

3. Pokud ale vy se přesvědčíte, že jste řekl, že s vaší manželkou, když ona při katolický víře zůstane, živ bejti nechcete, a že se s ní rozvésti necháte, co k tomu řeknete?

To ode mne žádný neslyšel, nebo já dokážu, že jsem jí svobodnou vůli zanechal. Řekl jsem ale při komisi, že všechno manželské obcování na budoucnost mezi námi přestane, a jak jsem jí prv živil, že jí také dále živiti budu.

Na to předvolána Anna, manželka Jana Junka, a tázána:

1. Zda-li se k prvnímu přiznání pod datem 5. března, které se jí opakovalo, zná? Že s dcerou Annou při katol. víře pozůstala.

Je to pravda, že jsem při prvním vyznání katoličkou zůstala a to, co se mně přečtlo, tenkrát vyřekla.

2. Z jaké příčiny jste 3. den, tj. 8. března zase na vrchnostenský kancelář přišla? Vaše předešlé přiznání odvolala? A k tej víře, co váš manžel vyznal, zapsána bejti žádala.

Toho byla příčina, že mně můj manžel opustil a se mnou živ bejti nechtěl, nebo jaké by to bylo manželstvo, abych já s dcerou obzvlášť a manžel také sám živ byl.

3. Poněvadž váš manžel 3 dny v Jaroměři na trhu byl, a s vámi v tom čase nemluvil, a co se domů navrátil, vy jste již podruhé na kanceláři vaše odvolání učinila. Tak jak vy mu dokážete, že s vámi živ bejti nechtěl, aneb že se s vámi rozvésti dáti, vám vyhrožoval?

Když na druhý den po vyslechnutí domů přišel, tak mně povídal, že se mnou živ bejti nechce na žádný způsob a tu já z velké ouzkosti jsem na kancelář šla a můj první vyznání odvolala, proto že by mezi námi žádné manželstvo nebylo, já se v ničem od manžela oddělit nechci.

Ke konfrontaci předvolaný manžel Jan Junek a tázán, co k tomu praví? Když jeho manželka jemu toto zde nadepsané vyznání do očí mluvíti bude? Což se také ihned stalo, a ona svému manželovi do očí mluvíla: že když druhý den po vyslechnání domů přišel, k ní pravil, že s ní jako

manžel živ bejtí nechce. On ale, jsa zde přítomný, k těm řečem se přiznati nechtěje, nobrž docela odpírá. Konečně ale se týž manželce Jana Junka vyjevilo dle nejvyššího nařízení: By ona od pravé katolické víry žádným způsobem se odváděti nedala, nobrž při tý samý stále pozůstala. Obzvláště poněvadž na takový, který od víry odváděti se opovažujou, od Jejich Císařské Majestátnosti tresty vyměřené jsou.

Dáno na kníž. kanceláři Opočenským dne 11. dubna 1782.

Anton. Frant. Herzig v. Herzfeld
vrchní úředník
Johann Carl Beyerle, kontribuční

6. SLAVNOSTNÍ PŘIHLÁŠKY

SÚA Praha, Č. Gub.
Publ. G1/1 kart. 703

Zpráva kraje guberniu 30.4.1782

R: Ve dnech 24.–29.4. byla přijata nová dobrovolná slavnostní prohlášení poddaných. Přijímal je jako duchovenský komisař Karel Kumpošt, který se soustředil zejména na to zjistit, zda se přihlašují z donucení, po přemlouvání nebo pod nátlakem. Choval se laskavě, což vrchnostenský úřad potvrzuje.

Franz Herzig von Herzfeld, vrchní

7. VYŠETŘOVÁNÍ JAKUBA KAŠPARA

SÚA Praha, Č. Gub.
Publ. G1/1 kart. 703

7.a – Zpráva panství kraji 6.5.1782

R: Zasílá se výslech Jakuba Kašpara, vzhledem k obvinění ze strany Řehoře Kováře.
Franz Herzig von Herzfeld, vrchní

T: Poníženou zprávu dávám jemnost milostivému pánu stran tý písebnosti, kterou na mně odeslati ráčili, Jakuba Kašpara, a strany Řehoře Kováře, soldáta, poujistěný sou, který Jakub Kašpar tomu karnianirovi (kanonýrovi) skutečně mluvil, že vojna přijde večerního času, o kterej žádný nic věděti nebude, když lidi spáti budou, na to když jsem jemu řekl, že já jsem voják, že taky o tom povědomost dostati musím, tak on mně dal na odpověď, že ani já o tom nic nevím, což stvrzenej podpis s třema křížky dosvědčenej jest.

Dáno v Kralovej Lhotě dne 23. Aprili 1782

Řehoř Kovář, carnerin od slavného regimentu prince Toskana +++
Josef Loučen, rychtář (ten to psal)

T: C O N S T I T U T U M

Jakuba Kašpara z Králový Lhoty za příčinou od něho vypuštěných slov a řečí proti katolické křesťanské víře.

Generalia

Jak se jmenujete, jak starý, a odkud rodilý.

Jakub Kašpar z Králový Lhoty, starý 32 let

Jakého stavu aneb náboženství a komu poddanej.

Jsem ženatej, nádeník, a nový bratrský beránkový víry, panství opočenskému poddanej.

Specialia

Jest to všecko pravda, co jsi v tvém příbytku tomu Carrabinierovi Řehořovi Kovářovi od slavného Toskánského regimentu, který v Králově Lhotě na ordinanci stojí, mluvil: že vojna nočního času o kteréž žádnéj nic věděti nebude, přijde když lidi spát budou, a tobě Carrabinier řekl, že on jakožto voják o tom taky věděti musí, tys ale zasej opakoval, že ani on nic nezví?

Přiznej se tehdy radši, co zkrze takovou vojnu vyrozumíváš, a na koho taková nočního času přijíti má?

Jest sice pravda, že jsem to řekl, poněvadž jsem to v Bibli četl, že taková vojna přijíti má, a že o takový žádný neví, na který slova ten voják mně u rychtáře udal, a k vrchnosti se to doneslo.

To já ostatek nevím, poněvadž ale to v Zákonu Božím stojí, takže nepochybně to proroctví se vyplniti musí.

C O N F R O N T A T I O

Poněvadž Jakub Kašpar napřed tu řeč zapřel a ačkoliv Carrabinier Řehoř Kovář písebnou atestaci, která se tuto in originali přikládá, na vrchnostenský kancelář odeslal. Tak oba dva předvolaný, kdež opáčený Carrabinier Řehoř Kovář Jakobovi Kašparovi do očí mluvil, že všechno to pravda jest, co on slyšel, a taky písebně zadal, a tudy Jakub Kašpar dvakrát přesvědčen byl.

Je tomu tak a nejináč, se toto Constitutorum a Confrontace svědomitě stvrzuje. Na knížecí kanceláři opočenským 1. Máje 1782. Franz Herzig von Herzfeld, vrchní

7.b – Zpráva panství kraji 6.5.1782

R: Odpovídá se na výzvu krajského úřadu z 29.4. t. r. (došlo 4.5.), aby se podalo přesnější vyjádření o případu, kdy stará žena, jejíž totožnost bude moci uvést zdejší zámecká klíčnice, si jí stěžovala na řeči, že prý Velikonoce budou bílé, ale svatodušní svátky rudé, že už se připravuje značení lidí a že potom, až se počet nekatolíků zvýší, zaberou nekatolíci římskokatolické kostely, především ty, na nichž je kohout, a žádala ji o radu, co dělat.

Sděluje se, že byla povolána zámecká klíčnice Marie Anna Kábová, ale ta nezná jméno té staré ženy ani z jaké je vesnice; nenapadlo ji, co z toho může povstat.

Pokud jde o řeči samé, je to opravdu mezi lidmi slyšet, ale nikdo nemůže nic dosvědčit. Vrchnost bude ovšem dbát, aby takové svědectví nalezla.

Franz Herzig von Herzfeld, vrchní

7.c – Instrukce gubernia kraji 15.5.1782 (koncept – nehotový dopis; společná odpověď pro panství Opočno a Smiřice)

R: Kašpara nelze trestat, když se odvolává na bibli a neuvědomil si, co z toho může povstat.

Náboženské spory jsou zakázány, nemělo k nim dojít ani v případě Václava Součka (oba se neměli hádat); chlapce je třeba s varováním propustit. Proroctví se nemají trestat. Mikolanda má být vyslechnut na svobodě.

Kateřina Kobosová nemá být rovněž trestána. Krajský úřad nemusí o těchto nepřilíš významných věcech podávat hlášení, ale vyřizovat je sám.

Zasílají se zpět slavnostní přihlášky nekatolíků opočenského a smiřického panství, aby se mohlo začít s jednáním o pastora a modlitebnu.

(vyřizuje Lederer)

8. ZAČÁTEK JEDNÁNÍ O PASTORA A MODLITEBNU

SÚA Praha, Č. Gub.
Publ. G1/1 kart. 707

Zpráva panství kraji 22.6.1782

R: Podle nařízení z 20.5., obdrženého 8.6., že se nekatolíci mají po předchozí poradě v přítomnosti zástupců panství slavnostně vyjádřit, zda si vezmou pastora z Uher nebo Říše, byli o tom informováni. Místo dohovorů v obcích přišlo sem dnes 10 osob jako výbor s dvěma

žádostmi na krajský úřad, a to aby jim bylo povoleno zajet do Vídně za jejich agentem (tj. advokátem) poradit se s ním o získání pastora a učitele. Zasilám žádosti a očekávám vyjádření.
Franz Herzig von Herzfeld, vrchní

8.a – příloha: Žádosti nekatolíků kraji

T: Dobře slavný královský Krajský auřad!

Níže podepsaní jsou na panství Opočenském v náboženství Jednoty Bratrské české přes 500 osob, ano i mnohem větším počtu již vyrostlí, a proto žádají, by se jim Vysoce Krajského auřadu povolení poudělilo, s kterým by oni své deputýrování do Vídně k agentovi jich náboženství o učitele potřebného odeslati mohli. Poněvadž

1. jim od Hospodářského Vrchnoředitelského auřadu to přikročilé v královském krajském auřadě dne 20. Mají a. c. cirkuláře, neboližto panskozemná v té věci prošlé vyměření vysvětleně publicírovaný bylo, a oni
2. k následce téhož o takového učitele sami kam se obrátiti posavade nevědí. Jakož i také
3. vesměs se všemi tímto zde podepsanými pro uvarování autrat a meškání práce, ku jich důležitosti pohledávati, plnomocenstvím dali a pár deputýrovaných k tomu ze sebe zříditi povolili.

Za	Střebechovice	Jan Junek	Za	Ledec	Jan Hroch
Z	Mezříče	Jiří Němeček		Klášter	Jakub Matuška
	Bolehošť	Jakub Dotřel		Trnov	Matěj Ježek
	Mokrý	Jan Příhoda		Nepasice	Václav Rybín
	Křivice	Jan Potoček			

Jménem všech se vynacházejících náboženství Jednoty Bratrské Český Křesťanský na panství Opočenském dne 22. Juny roku 1782.

T: Dobře slavný Král. Krajský auřad Králohradeckého dílu.

Společně na panství Opočenským se vynacházející náboženství Jednoty Bratrské Český Křesťanské žádají o vysoce auřední povolení pár deputýrovaných do Vídně k agentovi o pohledávání učitele, jich odeslati moci.

Dobře slavný královský krajský Auřad!

Níže podepsaní žádají, by se jim k provození jich náboženství Jednoty Bratrské Český Křesťanské modlitebnice, jakož i místo pro pohřby pro uvarování všelikých vzniknouti mohoucích roztržitostí do příští jich učitele prozatím vysoce auředně vykázalo.

Za	Střebechovice	Jan Junek
	Ledec	Jan Hroch
Z	Mezříče	Jiří Němeček
	Klášter	Jakub Matuška
	Bolehošť	Jakub Dotřel
	Trnov	Martin Ježek
	Mokré	Jan Příhoda
	Nepasice	Václav Rybín
Z	Křivice	Jan Potoček

Jménem všech se vyznávajících náboženství Jednoty Bratrské Křesťanské na panství Opočenským dne 22. Juny Roku 1782.

Odpověď kraje panství 28.6.1782

R: Nekatolíci žádali:

1. o možnost navštívit agenta ve věci jednání o pastora
2. o vymezení modliteben
3. místa k pohřbům. K tomu se sděluje:
 1. poddaní povolávají pastora a učitele jen tehdy, pokud nepoužije vrchnost prezentačního práva a neuváže se k dotaci. Jinak povolávají poddaní, ale pouze osoby z tuzemska nebo z Říše

kromě Pruska a Saska. Je třeba je o tom poučiti a pokud by o nikom nevěděli, ohlásit to kraji. Dokud nedojde rozhodnutí z kraje, mají být od cesty nebo vyslání deputace ve vší dobrotě zdržováni s poukazem na finanční náklady a zameškání důležitých polních prací v této době. Lze je ujistit, že když se budou klidně chovat a ocení nejvyšší milost, budu ochoten jim pomoci. Má se také zjistit, kdo by měl za ně vyjednávat a oznámit mi to.

2. Krajský úřad ví o směrnicích, že mají být dány k ušetření výloh nekatolíkům k užívání staré rozpadlé nebo kdysi protestantské kostely, které římský katolíci nepoužívají. Pokud takový kostel na panství je, má se o tom poslat zpráva. Je ovšem třeba dohlédnout na to, aby opravy byly provedeny úsporně a nevznikly velké náklady, škodlivé rozhazování peněz. Bylo by proto záhodno zbudovat jednu modlitebnu ve středu území, která by byla přístupná všem.
3. Zde platí nařízení z 19.1., publikované 31.1., že má být nekatolíkům vyhrazeno místo k pohřbívání. Pokud se to ještě nestalo, je třeba to udělat neprodleně a ohlásit to. Vůbec je třeba se přesně držet nařízení týkajících se provádění TP.

SÚA Praha, Č. Gub.

8.b – příloha: Pokračování v jednání o pastora a vymezení modliteben

Publ. G1/1 kart. 704

Zpráva panství kraji 9.7.1782

R: V záležitosti pastora, modliteben a míst k pohřbívání jsem svolal zdejší nekatolické poddané dnes na kancelář panství. Sděлил jsem:

1. že by nebylo vhodné teď ztrácet čas i peníze a cestovat do Vídně; kdyby nemohli sehnat pastora, že jsem ochoten pomoci. Připomněl jsem také, odkud mohou pastora povolati. Oni to přijali velmi uctivě a kladně a prosí tedy o opatření pastora neboli učitele a od cesty do Vídně upouštějí. Jméno „agenta“ neznají, vědí o něm jen od jednoho moravského obchodníka s vínem, který jezdí do Plesu a který prý u něho byl už dvakrát u Večeře Páně, z čehož usoudili, že je to pastor nebo superintendent.
2. Pokud jde o kostely, žádný vhodný takový se na panství nenalézá. Abych nekatolíkům umožnil konat bohoslužby, vybral jsem několik modliteben, dosažitelných vždy v určitém okruhu, jejichž seznam příkládám.
3. Pokud jde o místo pohřbívání, dohodl jsem s římskokatolickým duchovním, že se vymezí u filiálních kostelů oplocená místa nebo v místech vzdálených pouze oplocené místo. Jejich seznam rovněž připojuji.

Žadatelé se s tím spokojili. Má se tedy ještě provést nějaká změna?

Anton Franz Herzig von Herzfeld

T: **K O N S I G N A C E**
modliteben, v nichž se na výše uvedeném panství mohou podle daného rozvržení akatolíci shromažďovat:

jméno místa a hospodáře, kde modlitebny byly přikázány	číslo domu	jména příslušných míst k modlitebně	počet osob k modlitebně		
			mužů	žen	celkem
ve vsi <u>BOLEHOŠŤ</u> u Jiřího Sahana	45	ves Přepychy	6	8	92
		Bolehošť	40	38	
<u>v KŘIVICÍCH</u> u Jakuba Kouby	36	ves Křivice	74	82	156
<u>ve VOSTAŠOVICÍCH</u> u Václava Bednáře	17	ves Vostašovice	30	41	90
		ves Nová Ves	8	11	
<u>v LEDCÍCH</u> u Jana Nováka	16	ves Ledce	33	30	114
		Stránka	17	20	
		Oujezdec	7	7	

jméno místa a hospodáře, kde modlitebny byly přikázány	číslo domu	jména příslušných míst k modlitebně	počet osob k modlitebně		
			mužů	žen	celkem
<u>v DOLNÍCH POLÁNKÁCH</u> u Jana Hrocha	12	město Třebechovice	2	5	126
		ves Horní Polánky	17	13	
		Dolní Polánky	35	33	
		Mitrov	4	6	
		Jeníkovice	4	7	
<u>v NEPASICÍCH</u> u Lukáše Vávry	17	ves Nepasice	43	54	133
		Blešno	16	20	
<u>ves KLÁŠTER</u> u Jana Vávry	1	ves Klášter	37	38	125
		Očelice	2	1	
		Městec	4	4	
		Jílovice	17	22	
<u>v MEZIRÍČÍ</u> u Jakuba Broučka	81	ves Meziříčí	24	33	79
		Králova Lhota	10	11	
		Pohoří	1	–	
<u>v RYCHNOVKU</u> u Jiřího Jirsáka	18	ves Rychnovek	5	6	20
		Doubravice	4	5	
<u>v MOKRÉM</u> u Matěje Hedvičáka	25	ves Mokrý	16	16	38
		Čánka	3	3	
<u>v TRNOVĚ</u> u Jana Matušky	10	ves Trnov	15	21	44
		Záhornice	4	4	

Opočno, dne 9. července 1782

A. F. Herzig v. Herzfeld
vrchní správce

T:

K O N S I G N A C E

oněch míst, které k uspokojení na výše jmenovaném panství stávajících akatolických poddaných k pohřbívání přikázány byly, jmenovitě:

jména přikázaných míst, kam mají akatolíci Opočenského panství pochovávat	jména míst, ku kterým byly hroby rozvrženy
<u>u filiálního kostela v Křivicích</u> kolatura Přepychy na katolický hřbitov, kde se má vykázané místo oplotit	ves Křivice Bolehošť Ostašovice Nová Ves Přepychy
<u>u filiálního kostela v Klášteře</u> třebechovické kolatury: také jest tam na katolickém hřbitově místo, které tam se má oplotiti	ves Klášter Ledce Oujezdec Mitrov Stránka Horní a Dolní Polánky Jeníkovice Jílovice Očelice Městec Čánka Mokrý

jména příkázaných míst, kam mají akatolíci Opočenského panství pochovávat	jména míst, ku kterým byly hroby rozvrženy	
<u>u filiálního kostela v Králově Lhotě</u> meziříčské kolatury: stejně na katolickém hřbitově, jako výše uvedeno	ves	Meziříčí Králova Lhota Pohoří
<u>u filiálního kostela ve Zvoli</u> jesenické kolatury: stejně tak	ves	Rychnovek Doubravice
<u>ve vsi Trnově</u> Poněvadž tito obyvatelé jsou od kostela na panství se nacházejícího velice vzdáleni, prosili, aby jim bylo vykázáno zvláštní místo; pro které neměla obec žádných námitek	ves	Trnov Záhornice
<u>ve vsi Nepasice</u> Rovněž pro vzdálenost jejich kostela byl vykázán kus pole, ležícího mezi Jakubem Blažkem a Matějem Hořejším u Ječkovické cesty, místo bude oplocené.	ves město	Nepasice Blešno Třebechovice

Opočno, 9. července 1782.

A. F. Herzig v. Herzfeld,
vrchní správce

9. SDĚLENÍ KNÍŽETE COLLOREDA O NEPŘIJETÍ PATRONÁTU NAD NEKATOLÍKY	SÚA Praha, Č. Gub. Publ. G1/1 kart. 710

Zpráva vrchnosti kraji 18.9.1782

T: Na intimát vydaný 20.8. t. r. hospodářskému úřadu mého opočenského panství, kterým se sděluje nejvyšší rozhodnutí, že pastýři poddaných, přestouplých k helvetské nebo augsburské konfesi mají býti placeni buď od vrchnosti nebo od poddaných, v prvním případě se dává jus praesentandi vrchnosti, ve druhém poddaným, neopomím dát své vyjádření, totiž:

1. že k dobru svých poddaných zcela upouštím jak od placení tak od presentace potřebného pastora a ponechávám to poddaným, protože
2. mé panství Opočno je fidei comiss a nedá se zatížit takovým břemenem zvláště proto, že bylo minulými válkami a následujícími neúrodnými roky ve svém výnosu tak zeslabeno, že by stále klesalo převzatou dotační povinností; dále pak by tito k helvetské nebo augsburské konfesi přestoupilí lidé v případě vydržování takového pastora nebyli ani vrchnosti nějak vděční, protože žijí tvrdošíjně v mínění, že dostanou z nejvyšších míst nejen potřebné pastory, ale také katolické kostely za své modlitebny, aniž by museli něčím k jednomu či druhému přispěti.

Dohlédnu však na to, aby

3. pastor zvolený od poddaných nebyl ani saský ani pruský poddaný, a aby evangelický byl schválen konsistoří v Těšíně a reformovaný od superintendenta. Ostatně
4. jest vyčkati, co dále bude z nejvyšších míst rozhodnuto jak o placení jejich pastora, tak o poskytování příspěvku od poddaných; tak se tedy ponechává slavnému c. k. krajskému úřadu, jak mají poddaní mého opočenského panství přistupovat k volbě pastora a k jeho vydržování podle jeho nároku, což jistě budou moci navrhnouti guberniu.

kníže Colloredo

10. ŽÁDOST O PASTORA A MODLITEBNU	SÚA Praha, Č. Gub. Publ. G1/1 kart. 704

Zpráva panství kraji 7.10.1782

R: Zasílá se zpráva o vyjádření nekatolíků:

1. Předkládají se zápisy, provedené a odevzdané na podnět knížecího hospodářského rady a přísežního zemského účetního pana Antonína Dominika Wolfa nekatolíky, svědčící o tom, že všech 319 rodin (534 mužů a 614 žen, celkem 1 148 osob) se hlásí k HV.

2. Žádají tedy reformovaného pastora.
3. Seberou mezi sebou ročně 300 zlatých na jeho obživu bez újmy zemských dávek, to chtějí zajistit.
4. Mají k dispozici k zatímnímu bydlení dvě místnosti ve vsi Klášter nad Dědinou u Jana Vávry.
5. Se zbudováním modlitebny chtějí počkat na pastora a poradit se s ním. Potom chtějí stavět modlitebnu a povolat také učitele.
6. Pokud je možné, prosí o prominutí desátků a jiných poplatků římskokatolickým farářům.
7. Kníže se vyjádřil v dopisu z 18.9. v tom smyslu, že volbu i vydržování pastora přenechává poddaným. Hospodářský úřad proto zasílá žádost poddaných HV s prosbou o předání na gubernium, které by mělo:
 - a) obstarat pro ně pastora;
 - b) přikázat, odkud ho mají přivést;
 - c) protože tito lidé jsou stále nedůvěřiví vůči dávkám římskokatolickým farářům, je třeba jim dát příslušné patenty k informaci.

Anton Franz Herzig von Herzfeld, vrchní

10.a – příloha: Zápis

T: Dne 27. Sept. 1782 u přítomnosti Vysoce Knížecího Colloredského hospodářského pana rady, pana Antonína Dominika Wolfa, též pana Oberamtmana Ant. Fr. z Herzfeldu a pana kontribučního Jana Beyerla, tázaný jsouce podle Tolerančního patentu ty k helvetskej aneb k Augsburskej konfesi prohlášený poddaný obmezeného panství Opočenského a to sice na následující otázky: ku kterému cíli a konci se dostavili:

Jiří Němeček z Mezříče, Jan Ježek dtto,
 Jakub Matuška z Kláštera, Václav Větvička dtto,
 Václav Horák z Bolehoště, Matěj Hroch též,
 Jan Černý z Městce, Václav Dvořák z Nepasic,
 Josef Drahorád z Jenkovic, Jiří Jirsák z Rychnovka,
 Matěj Svoboda z Přepych

Jménem a na místě společných k takovému náboženství se přiznaných poddaných, kterým k rozvázení se představilo:

- a) Poněvadž dle rozličných na slavnej Krajskej ouřad zadaných zpráv vylepává, kterak dle přiložené konsignace 319 familií, totiž 534 osoby mužský a 614 ženských, dohromady 1 148 osob se k obmezenému náboženství vyjevili.
- b) Dále Nejvyšší nařízení poukazuje a zřizuje, v těch místech, kde se skutečně 100 familií vynachází, že řadnej učitel, ustanovenej bejti může.
- c) A poněvadž podle prošlého Nejvyššího nařízení pod datum 27. Juli nařízeno jest, aby pastorů neb učitele budťo vrchnost, anebo poddaný věnovali, následovně také ten pastor od věnující strany presentýrován, vyjímaje se ale takový učitel z Prajských a ze Saských zemí, a stavení potřebných modlitebnic se povoluje.
- d) Když tehdy Jejich Osvícenost Kníže Pán dle na slavnej krajskej auřad odeslaného psaní z rozličných příčin, obzvláště ale z nejvyšší náklonnosti proti svejm poddaným, aby se Nejvyšší vůle Císaře Pána vyplnila, pouzavřítí ráčil, jak volení, tak i věnování téhož pastora, nejméně vystavení modlitebního domu podle vejš prošlých nařízení pod datum 27. July svejm daným poddaným přepustiti. Nyní přijde jenom na to, aby tehdy ty poddaný vyjevili, a to sice
 - A) Kolik familií, aneb osob se vyznalo k Augsburskej, aneb k Helvetskej konfesi? A zdaliž oni na takovej způsob jednoho Evangelitského neb Reformírtského pastora dle ustanovených pravidel voliti smyslu jsou?

Načež odpovídají: že všechny ty předjmenovaný familie se k helvetskému neb Reformírtskej konfesi vyznávají.
 - B) Poněvadž tehdy z tý odpovědi vylepává, že všechny familie k helvetskému náboženství se přiznávají, tak se dále oni poddaní tážou, jakýho pastora oni skutečně žádostiví jsou?

Odpověděli: že nápodobně helvetského neb Reformírského Pastora obdržeti vinšujou.
 - C) Když tedy ustanovení pastora, nevyhnutelně taky vystavení modlitebnice zapotřebí jest, tak poddaný tázaný jsouce:

1. Na kterém místě oni takovou modlitebnicí míti vinšují?

Odpovídají: že žádají poshovění míti, až by jejich učitel mezi ně přijel, v jakém místě by on nejlepší uznával.

2. Zdali oni k tomu stavení potřebný outraty mezi sebou vzniknou, aneb zaopatřejí, tj. jak na modlitebnicí nebo kostel, tak také na byt téhož pastora a školníka?

Odpovídají: Co se tečce stavení pro pastora a školníka, k takovému oni že se podrobují. Však ale co kostela týče neb modlitebnice dotýče, žádají sobě lhůtu, by s ostatními se rozmluviti mohli a následovně v 7 dnech v tej příčině odpověď dáti mohli.

3. Jakého oni by člověka k obstarání materiálu a řemeslníků k témuž stavení sobě zvoliti oumyslu byli?

Odpovídají: Že na odpověď dáti sobě podobně 7 dní lhůtu vyžadují.

D) Dáleji poddaný tázaný byli, poněvadž je slušné, aby se pro takového pastora a školníka jeho vychování obstaralo, jak mnoho oni k takovému vychování ročně dohromady mezi sebou ustanoviti mínějí? a jak oni takový plat, bez újmy císařských a jiných veřejných daní, jemu pastorovi pojistiti můžou?

Odpověděli: Žádají podobně o 7 dní lhůtu, by se se svými společníky poraditi a na to odpověď dáti mohli.

Ostatně a konečně, poněvadž dle ustanovených pravidel poddaný poukázáný jsou mimo toho, katolickému panu faráři desátky a jiný od starodávna do jeho vyživení povinný poplatek odváděti, tak nyní žádná pochybnost, že jedenkaždý tomu Nejvyššímu nařízení volně a co nejposlušněji podrobovati se budou.

Na to odpověděli: že lhůtu žádají, se s jejich společníky poraditi, a v určitém čase odpověď dáti moci.

V Opočně dne a roku svrchu psaného.

Jiří Němeček, Jan Ježek, Jakub Matuška, Václav Horák,
Matěj Hroch, Jan Černej, Václav Dvořák, Josef Drahorád,
Jiří Jirsák, Matěj Svoboda

10.b – příloha: Pokračování protokolu

Opočno, dne 5. října 1782

T: Jsouce předvolaný v ustavení helvetského neb reformírského pastora i školníka, nejméně vystavení modlitebnice, a bytu jak pro školníka tak pro pastora, tu v ní předsevzetí ty k helvetskému neb reformírskému náboženství se vyznaný poddaný: Tak se nalézti dali:

Jiří Němeček z Mezříče, Jiří Hedvičák též,
Václav Šala z Klášteřa, Jan Kašpárek z Polánek,
Jiří Kvasnička z Čánky, Václav Rybín z Nepasic,
Matouš Dvořák z Mokřého, Jan Horák z Bolehošti,
Jan Novák z Ledce, Jakub Kašpar z Královy Lhoty,
Václav Kouba z Křivic, Jan Potoček z Křivic,
Jiří Štändera z Mokřého.

Jménem a na místě všech ostatních.

Byli tehdy tázaný a na oné okolostojičnosti, v kterých sobě 7 dnů k snešení s jejich společníkama vyžádali, a sice:

ad 1. zdaliž oni ty autraty k vystavení modlitebnice, též příbytku pro pastora a školníka mezi sebou vyniknouti sobě troufají a mnoho-li k tomu odhodlati mínějí?

Načež odpovídají:

ad 2. že oni pro pastora příbytek u Jana Vávry v Klášteři v jedne, i taky dvouch světnicích přichystanej mají, že u jeho přítomnosti teď jmenovaného pastora teprv, a podle jeho rady, jak jeho byt, tak i modlitebnicí vystavěti se uvolují.

ad 3. A daleji byli tázaný, komu obstarání takového stavení a materiálu následovně celé stavení obmezených bytů svěřiti chtějí?

Načež opět odpovídají:

Že s radou svého očekávajícího budoucího pastora v příčině takového stavení se snesou, a o takového v stavení zběhlého člověka se obstarají, což vždy pod auředním dohlídnutím.

ad D) Výše byli tázáni: Poněvadž slušná věc, aby jak jejich pastor, tak i školník s potřebným vyživením zaopatřen byl, co oni k takovému vyživení jednoho i druhého, ročně ustanoviti se usnesli? a jak oni takový platy bez újmy císařských a jiných veřejných daní vyniknouti chtějí? Zase odpovídají:

Že oni témuž pastorovi pro jeho roční vyživení 300 zlatých schledati se uvolují mezi sebou ročně, že oni sedláci jej sobě sami přiživiti, a početné vejlohy jemu vynahraditi přislubují, a že v jeho přítomnosti a s jeho radou školníka sobě zdejšího vyvoliti mínějí. A tak že doufají, že to co zde slibují, bez uražení císař. a král., též jiných veřejných daní, vyniknou. S tou vejminkou, když naproti tomu oni od té povinnosti, jež katolickým farářům, totiž desátky a koledy dosavade dávali, osvobozeny budou.

Konečně, poněvadž v příčině desátků a jiných katolickým farářům uznaných daní, vychování pastora a školníka vyrovnati se předsevzalo, jsouce tázány, že poněvadž císařský patenty vyměřujou, kterak katolickým farářům povinný desátek a jiné do jeho vyživení začtené poplatky odváděti se tehdy důvěřuje, že oni takovému Nejvyššímu vyměření volně a nejposlušněji se podrobují.

Na to oni odpovídají:

že oni nikoliv proti císař. král. patentu jednati nemínějí, nicméně však, že pro ulehčení vychování svého pastora o osvobození těch katolických farářů bývalých poplatků se vší poníženosti žádají, a tak o obstarání téhož helvetského neb reformírského pastora slavné gubernium prosejí. Kdyby ale císařské patenty změněné bejti nemohly a přece ty poplatky katolickým farářům odváděti obšírněji vyměřovaly, tak že oni mile a nejposlušnějc se jim podrobiti chtějí.

S čímž tento protokol zavřen byl. Skončeno roku a dne jako nahoře.

Jiří Němeček, Jiří Hedvičák z Mezříče,
Václav Šala z Klášterce, Jan Kašpárek,
Jiří Kvasnička, Václav Rybín
Matouš Dvořák, Jan Horák
Jan Novák, Jakub Kašpar
Václav Kouba, Jan Potočka, Jiří Štandera

10.c – příloha: Panství Opočno k 7.10.1782

R: Konsignace poddaných, kteří se z panství Opočno přihlásili k helvetsko–reformovanému náboženství a již byli vyslechnuti biskupským komisařem:

		rodin	mužů	žen	celkem
Městečko	Třebechovice pod Orebem	2	2	5	7
Ves	Přepychy	4	6	8	14
	Křivice	38	73	82	155
	Ostašovice	21	30	41	71
	Nová Ves (Neudorf)	4	8	11	19
	Bolehošť	32	58	67	125
	Ledce	19	33	30	63
	Dolní Polánky	18	35	33	68
	Horní Polánky	10	17	13	30
	Stránka	9	17	20	37
	Mitrov	2	4	6	10
	Újezdec	4	7	7	14
	Jeníkovice	12	17	20	37
	Blešno	12	16	20	36
	Nepasice	23	43	54	97
	Očelice	1	2	1	3
	Městec	7	11	16	27
	Kláster nad Dědinou	19	37	40	77
	Mokré	10	18	18	36
	České Meziříčí	25	31	42	73
	Králova Lhota	6	9	10	19
	Slavětín nad Metují	1	1	1	2
	Rychnovek	4	5	6	11
	Doubravice	3	4	5	9
	Čánka	2	3	3	6
	Dobříkovec	1	–	1	1
	Jílovice	9	17	22	39
	Vysoký Újezd	1	1	1	2
	Krňovice	1	2	1	3
	Pohoří	1	1	–	1
	Pulice	3	4	2	6
	Trnov	9	15	21	36
	Záhornice	4	4	4	8
Kamenice	2	3	2	5	
úhrnem	34 obcí	319	534	613	1 147

A. Frant. Herzig v. Herzfeld
vrchní úředník

**PANSTVÍ
BRANDÝS NAD ORLICÍ**SOA Zámorsk, fond VS Žamberk
– Brandýs n/O;
SÚA Praha, Č. Gub. Publ. G1/1
kart. 700**Konsignace nekatolíků:****Zpráva panství kraji 18.3.1782**T: **K O N S I G N A C E**těch na výše zmíněném panství od římskokatolického náboženství odstouplých osob:
Jmenovitě:Ves H R Á D E K

číslo domu	jména bludařů a jejich dětí	stáří	počet
17	Václav Č e r m á k		
	Kateřina Čermáková	manželka	
	František Čermák	syn	20
	Anna Čermáková	dcera	17
	Kateřina Čermáková	dcera	15
	Marie Anna Čermáková	dcera	13
	Helena Čermáková	dcera	11
	Jan Čermák	syn	8
součet osob			8

Ves V O D Ě R A D Y

59	Jan F a r n í k	vdovec	
	Magdalena Farníková	dcera	28
	Anna Farníková	dcera	25
	Václav F a r n í k		
	Anna Farníková	manželka	
	Kateřina Farníková	dcera	¼
součet			6
			14

Jacob Piel, ředitel

PANSTVÍ SMIŘICE

1. První konsignace nekatolíků (2.3.1782).....	62
2. Slavnostní přihlášky (12.3.1782).....	62
3. Další konsignace nekatolíků (17.3.1782).....	66
4. Nová konsignace nekatolíků (24.3.1782).....	66
5. Vyšetřování Václava Součka a dalších (8.5.1782).....	68
6. Žádost o pastora (18.6.1782).....	73
7. Hlášení výsledků jednání o pastora a modlitebnu (24.7.1782).....	73
8. Další jednání o pastora a modlitebnu (září–říjen 1782).....	74

1. PRVNÍ KONSIGNACE NEKATOLÍKŮSÚA Praha, Č. Gub.
Publ. G1/1 kart. 701**Zpráva panství kraji 2.3.1782**

T: K O N S I G N A C E

těch poddaných, kteří podle vlastního vyznání od katolické víry odstoupili a jiné tolerované náboženství přijali, jako:

Ves HORNÍ ČERNILOV

č. domu		HV	hospodář	manž.	děti	
					muž.	žen.
9	Jiří S a h a n, rychtář	4	1	1	2	
10	Jiří B o u č e k	7	1	1	2	3
<u>Ves ČERNILOV</u>						
11	Jiří W e l z	4	1	1		2
18	Jan S l e z á k	7	1	1	2	3
34	Jakub Č e r n e j	8	1	1	3	3
44	Jiří K a č e r	1	1			
41	Jan V a c h e k	3	1	1		1
	jeho syn, podruh	2	1	1		
<u>Ves VÝRAVA</u>						
8	Jan K o t l a n d	8	1	1	2	4
32	Václav F o u s e k	3	1	1		1
50	Jan Č e r n e j	3	1	1		1
	otec Václav Č e r n e j	2	1	1		
52	Jiří H o j n e j	7	1	1	3	2
53	Jan S k a l i c k e j	3	1	1	1	
Součet		62	14	13	15	20

Prokop Douša, vrchní úředník

2. SLAVNOSTNÍ PŘIHLÁŠKYSÚA Praha, Č. Gub.
Publ. G1/1 kart. 702**Zpráva panství kraji 12.3.1782**

T: C O M M I S S I O N Á L N Ý P R O T O K O L

veřejného vyznání víry akatolických poddaných na císařsko–královském panství Smiřickém

dne 12. března 1782

Ves VÝRAVACollatura Černilovská

No. 52 Jiří H o j n e j, chalupník, 41 let starej, vyznává víru helvetskou bratrské Jednoty pod lámáním chleba a kalicha Páně pití, v kteréj víře dle jeho vyznání 15 let již pozůstává a po učiněném vejkladu dáleji praví, že v tej víře setrvati chce, co se jemu přečetlo a on se vlastní rukou podepsal.
+++ Jiří Hojnej

No. 52 J a n, syn Jiřího Hojnýho, 19 let starej, má víru jako otec, křesťanskou reformírovanou, praví, že jen zevnitř katolíkem byl, příčinu dává, že by ho žádnej nevzal, kdyby u táty nebyl, po učiněném vejkladu povídá, že nechce být jinší, nežli jako táta.

Jan Hojnej

- No. 52 Mariana H o j n á, dcera, 16 let stará, prve živa byla jako katolička, skrytě byla ale jako táta, kterouž neumí jmenovat a jinak být nechce, protože vyživení u táty má a jinak udělat nechce.
+++ Maria Hojná
- No. 58 Jan Č e r n ý, chalupník, 23 let starej, vyznává víru křesťanskou reformírskou Bratrské Jednoty, povídá, že až dosavad byl pokrytcem, ale co je víra reformírská neví povědět, chce po učiněném vejkladu přece v tej víře zůstat. Jan Černej
- No. 50 A n n a, manželka Jana Černého, 27 let stará, od toho času, co si muže vzala, tj. 3 léta, od katolické víry odstoupila, vyznává, že je helvetská lepší, po učiněném vejkladu povídá, že při svej zůstává.
+++ Anna Černá
- No. 50 Václav Č e r n e j, vejměnik, 61 let starej, uznává víru křesťanskou helvetskou, 2 podstaty, věří hned od otce tu víru vyznává, navrátit se nechce, Calvinem ani Lutriánem býti nechce, nýbrž helvetský Jednoty Bratrské, co se jemu přečetlo, on se na to podepsal.
+++ Václav Černej
- No. 32 Václav F o u s e k, chalupník, starej 47 let, vyznává víru křesťanskou neb helvetskou bratrskou, byl skrytej a katolík jen zevnitř, chce v tej víře zůstat.
+++ Václav Fousek
- No. 53 Jan S k a l i c k ý, vejměnik, starej 56 let, vyznává víru křesťanskou reformírovanou Bratrské Jednoty, přistupuje co rozum poznal k ní, chce v ní zůstat, protože otec a dědek také v ní byli, co se jemu přečetlo a on se podepsal.
+++ Jan Skalický
- No. 53 A n n a, manželka Jana Skalického, stará 48 let, vyznává víru křesťanskou helvítskou, byla v ní hned od maličkosti a v ní též zůstává, na to se po přečtení podepsala.
+++ Anna Skalická
- No. 53 V á c l a v, syn Jana Skalického, starý 28 let, vyznává víru křesťanskou helvetskou Bratrskou, jak táta je, já taky jsem. Byl jsem katolík, odpad jsem od katolické víry před 3ma letami, když jsem to od táty slyšel, tak já taky chci v tej víře zůstat, co se jemu přečetlo a on se podepsal.
+++ Václav Skalický
- No. 8 Jan K o t l a n d, chalupník, 47 let starej, přiznává se k víře křesťanské Jednoty bratrské. Katolík nejsem, hned od mého otce sem takový naučení dostal a jiné nechci mít. Co se jemu přečetlo a on to podepsal.
+++ Jan Kotland
- No. 8 T e r e z i e, dcera, 20 let stará, vyznává víru křesťanskou, bratrskou jako táta, katolička nejsem, co rozum poznala. Co se jí přečetlo a ona to podepsala.
+++ Terezie Kotlandová
- No. 8 V á c l a v, syn, 17 let starý. Mám víru křesťanskou, bratrskou. Katolík nejsem, protože táta taky není a ta víra se mě líbí. Táta mě k tomu měl. Co se jemu přečetlo a on to podepsal.
+++ Václav Kotland

H O R N Í Č E R N I L O V

- No. 9 Jiří S a h a n, chalupník, spolu rychtář, 40 let starej, vyznává víru křesťanskou Jednoty bratrské, kterou Kristus Pán učil a svatí apoštolové kázali při svátosti křtu svatého a při ustanovení Večeře Páně beze všech přídavek a ujmoutí, k tej víře se přiznává, jemu se vejklad dostatečný udělal. Jeho vlastní vyznání jemu se přečetlo a on se podepsal.
Jiří Sahan
- No. 9 Alžběta S a h a n o v á, manželka, 37 let stará, vyznává víru křesťanskou Jednoty bratrské. Byla jsem katoličkou, odstupuji od té víry předně, že je v tom vůle Boží a potom, že se mi to líbí. Co se jí přečetlo a ona to podepsala.
+++ Alžběta Sahanka

- No. 10 Jiří B o u č e k, 42 let starej, chalupník, vyznává víru křesťanskou bratrskou, která je v ráji štípená, a od Krista Ježíše na svět přinešená, od svátosti křtu svatého, při lámání chleba a kalich Páně beze vší újmy a přídavků. V tej víře chci zůstat. Co se jemu přečtlo a on to podepsal. Jiří Bouček
- No. 10 K a t e ř i n a, manželka, 37 let stará, přistupuje k víře křesťanskej, bratrskoj a odstupuje od katolický, protože se jí nelíbí, a jináč nechce udělat. Co se jí přečtlo a ona podepsala. ooo Kateřina Boučková
- No. 41 Jan V a c h e k, sedlák, 51 let starej, vyznává víru křesťanskou reformírskou Bratrskoj Jednoty, v ktorej sem od maličkosti byl a v ní zůstat chci. Calvin ani Lutrián nejsem. Co se jemu přečtlo a on se podepsal. Jan Vachek
- No. 41 Alžběta V a c h k o v á, 50 let stará, vyznává bratrskou křesťanskou víru tak, jako můj manžel. Co se jí přečtlo, a ona se na to podepsala. +++ Alžběta Vachková
- No. 41 Anna V a c h k o v á, dcera, 15 let stará, vyznává se ke křesťanskej bratrskoj víře, jako moji rodičové, v ktorej chci zůstat. To se jí přečtlo a ona to podepsala. +++ Anna Vachková
- No. 41 Jan V a c h e k, podruh, 25 let starý. Vyznávám víru křesťanskou bratrskou. Byl jsem katolík, až to přišlo, tak jak moji rodičové věřejí, já se musím řídit s nima, nechci jináč udělat. Co se jemu přečtlo a on se na to podepsal. +++ Jan Vachek

Ves Č E R N I L O V

- No. 44 Anna K a č e r o v á, 28 let stará. Vyznává víru křesťanskou a společnost bratrskou, ktorej hned z mládí od mojich rodičů jsem vedena byla. Co se jí přečtlo a ona to podepsala. +++ Anna Kačerka
- No. 18 Anna S l e z á k o v á, 42 let stará. Vyznává víru Jednoty bratrský křesťanský, jako můj muž, v ktorej sem již 12 let byla a v ktorej zůstat chci. +++ Anna Slezáková
- No. 11 Jiří W e l z, 50 let starej, vyznává víru reformírskou křesťanskou bratrskou. Byl jsem katolík, dokavad jsem rozumem nepoznal Písmo, a já ostávám tak, co se jemu přečtlo a on se na to podepsal. +++ Jiří Welz
- No. 11 Dorota W e l z o v á, 48 let stará, uznává víru křesťanskou Jednoty bratrské, tak jako můj manžel. Zrodila jsem se ve víře katolickej, odstoupila jsem v smyslu již dávno, jenže jsem pokrytec a chci v tej víře zůstat. Co se jí přečtlo a ona to podepsala. ooo Dorota Welzka
- No. 11 D o r o t a, dcera Jiřího Welze, 16 let, vyznává víru Jednoty bratrské, tak jak mí rodičové. Nenutil mě žádněj a v ní chci zůstat. Co se jí přečtlo a ona to podepsala. +++ Dorota Welzka
- No. 18 Jan S l e z á k, sedlák, 45 let starej, vyznává víru reformírskojch Bratří, byl jsem prve takový víry a chci v ní zůstat. Já nedržím nic, jen co zákon Páně poučuje a v tej víře chci zůstat. Co se jemu přečtlo a on to podepsal. Jan Slezák
- No. 34 Jakub Č e r n e j, chalupník, 37 let starej. Vyznává víru křesťanskou Jednoty Bratrské. Byl jsem až posavad skrytý, nyní při ní zůstávám. Co se jemu přečtlo a on to podepsal. ooo Jakub Černej
- No. 44 Jan K a č e r, chalupník, 31 let starej. Vyznávám víru křesťanskou bratrskou, kterou Kristus Pán ustanovil při posledním kšaftě při lámání chleba a požívání kalicha beze vší újmy a přídavků, tak jak v zákoně Páně stojí, při tej víře zůstávám. Co se jemu přečtlo, a on to podepsal. Jan Kačer

Mimo těch ze vsi Černilova vyznávají též víru křesťanskou Jednoty bratrské, který v nemoci postaveni jsou a proto se sem dostaviti nemohli, totiž:

No. 34 M a r i a, manželka Jakuba Černého, 35 let stará
 No. 45 K a t e ř i n a, manželka Jana Vachka, podruha, 22 let stará
 a ze vsi Výravý: No. 50 K a t e ř i n a, manželka Václava Černého, výměnkáře, 53 let stará
 No. 32 A l ž b ě t a, manželka Václava Fouska, 48 let stará
 No. 8 A l ž b ě t a, manželka Jana Kotlanda, 44 let stará

Neméně se k svrchu psaný víře vyznávají, neboť to rodičové jejich za takový připsat dát nechali a to:

H O R N Í Č E R N I L O V

No. 9	Jiřího S a h a n a		syn Jiří	6 let starý
			syn Václav	1
No. 10	Jiřího B o u č k a		dcera Marie	13
			syn Jan	11
			dcera Dorota	9
			syn Jiří	5
			dcera Anna	3
No. 11	Jiřího W e l z e	dítě	Marie	11
No. 18	Jana S l e z á k a	dítě	Dorota	9
			Marie	8
			Kateřina	7
			Jan	3
			Alžběta	1
No. 34	Jakuba Č e r n ý h o	dítě	Jan	13
			Jiří	11
			Kateřina	9
			Marie	7
			Anna	¼
No. 44	Jana K a č e r a	dítě	Kateřina	¼

V e s V Ý R A V A

No. 52	Jiřího H o j n ý h o	dítě	Mikuláš	14 let
			Jiří	10
No. 50	Jana Č e r n ý h o	dítě	Kateřina	1
No. 32	Václava F o u s k a	dítě	Alžběta	6
No. 8	Jana K o t l a n d a	dítě	Anna	13
			Jan	10
			Kateřina	7
			Dorota	4
			Alžběta	2

Vnitř psaným jest se nejvyšší poručení v případě tolerance obšírně vyjádřilo, neméně jeden každý vyslechnutý, a kterak se chovati má jim oznámeno bylo, což když jeden každý dle svého vlastního vyznání zaznamenán byl a jemu jeho výpověď ještě jednou přečtena byla načež se jeden každý podepsal a s tímto se přítomný protokol skončil.

Dáno na kanceláři Smiřickém dne 12. března 1782.

Karel Kumpošt, vikář a děkan v Bartošovicích
 biskupský komisař

Prokop Douša
 vrchní úředník

3. DALŠÍ KONSIGNACE NEKATOLÍKŮSÚA Praha, Č. Gub.
Publ. G1/1 kart. 702**Zpráva panství kraji 17.3.1782**

T: K O N S I G N A C E

těch na výše zmíněném panství od 2. až 16.3.1782 od římskokatolického náboženství odstupujících osob jako:

<u>Ves Č E R N I L O V</u>						
číslo domu	jména ohlásivších se bludařů a dětí			stáří	počet	
37	Jiří	K u t í k	kovář		10	
	Dorota		manželka			
	Jan		syn	19		
	Václav		syn	14		
	Kateřina		dcera	12		
	Dorota		dcera	7		
	Marie		dcera	6		
	Helena		dcera	4		
	Josef		syn	2		
	Karel		syn	¼		
	Jan		P r o k e š	podruh		
	Anna			manželka		
	Marie			dcera		1
	celkem osob					13

Dáno na Smiřicích, dne 17. března 1782

Prokop Douša
vrchní úředník**4. NOVÁ KONSIGNACE NEKATOLÍKŮ**SÚA Praha, Č. Gub.
Publ. G1/1 kart. 702**Zpráva panství kraji 24.3.1782**

T: K O N S I G N A C E

těch na výše zmíněném panství dne 22. března t. r. odstoupivších osob od římskokatolického náboženství.

<u>Ves Č E R N I L O V</u>					
číslo domu	jména odhlásivších se bludařů a dětí			stáří	počet
20	Mikuláš	V a c h e k	sedlák		7
	Kateřina		manželka		
	Marie		dcera	17	
	Kateřina		dcera	15	
	Anna		dcera	13	
	Alžběta		dcera	5	
	Veronika		dcera	3	
21	Jan	J a r o š	sedlák		5
	Dorota		manželka		
	Jan		syn	15	
	Anna		dcera	12	
	Kateřina		dcera	3	

číslo domu	jména odhlásivších se bludařů a dětí		stáří	počet	
10	Karel	H o j n e j	sedlák	6	
	Kateřina		manželka		
	Jan		syn		¼
	Marie		dcera		14
	Kateřina		dcera		5
	Dorota		dcera		3
9	Jan	I l l o	sedlák	8	
	Dorota		manželka		
	Jan		syn		6
	Václav		syn		5
	Kateřina		dcera		14
	Dorota		dcera		4
	Marie		dcera		3
	Anna		dcera		1
12	Václav	R e z e k	sedlák	4	
	Anna		manželka		
	Jan		syn		1
	Kateřina		dcera		5
16	Jan	L o d r		4	
	Dorota		manželka		
	Kateřina		dcera		4
	Marie		dcera		1
25	Jindřich	W o l t r		8	
	Kateřina		manželka		
	Václav		syn		33
	Jan		syn		24
	Karel		syn		14
	Dorota		dcera		18
	Marie		dcera		28
	Anna		dcera		13
26	Jan	A d a m j í r a	chalupník	4	
	Marie		manželka		
	František		syn		3
	Kateřina		dcera		8
43	Jan	K a č e r	sedlák	8	
	Marie		manželka		
	Jan		syn		17
	Václav		syn		4
	Jiří		syn		1
	Dorota		dcera		15
	Veronika		dcera		13
	Marie		dcera		8
79	Václav	S t a š e k	sedlák	2	
	Dorota		manželka		
101	Václav	Ž e ž u l k a	kovář	4	
	Dorota		manželka		
	Jan		syn		5
	Václav		syn		3

číslo domu	jména odhlásivších se bludařů a dětí		stáří	počet	
103	Jiří	P r o k e š	sedlák	1	3
	Dorota		manželka		
	Jan		syn		
105	Jan	L o c h m a n	chalupník	4	6
	Jiří		syn		
	Václav		syn		
	Štěpán		syn		
	Mikuláš		syn		
	Jan		syn		
celkem				69	

Dáno na Smiřicích, dne 24. března 1782.

Prokop Douša
vrchní úředník

5. VYŠETŘOVÁNÍ VÁCLAVA SOUČKA A DALŠÍCH

SÚA Praha, Č. Gub.
Publ. G1/1 kart. 703

5.a – Zpráva panství kraji 8.5.1782

R: Příkladá se Species Facti (hlášení o případu) a výslech obviněného Václava Součka z Bukoviny (mluvil proti římskokatolické víře).

Žádá se o poučení, jak nadále v takových případech postupovat.

Prokop Douša, vrchní

T: S P E C I E S F A C T I

Dne 4. Máje 1782, když Kateřina Hausneugemannová, děvečka smiřického p. Oberjägera do Hradce šla, dohonil ji chlapec Václav, syn bukovinského Jakuba Součka, s jednou ženou též z Bukoviny, vdovou Soukalkou. Ta žena jí prála: Dej Pán Bůh dobrýtro! A ona odpověděla též: Dej Pán Bůh dobrýtro! Pochválen buď Pán Ježíš Kristus! Ten chlapec chvíli mlčel, neřikal nic. Když jsme kus cesty odešli, tak mně prál: Proč pak říkáte Pochválen buď Ježíš Kristus. Proč pak neřeknete: Zdař Pán Bůh! Děvečka mu odpověděla: Nám katolíkům to patří říct: Pochválen buď Pán Ježíš Kristus. Ten chlapec prál: To je brát jméno Boží nadarmo a uráží se s tím Pán Bůh. Zákon Páně to tak neporoučí a já vám to ze Zákona Páně vyložím, jak to jest. (Které slova sobě ona děvečka nepamatovala), ale na to jemu řekla, že to jsou lutriánské řeči, načež on prál: Já jsem to četl v Zákoně Páně a když ona jemu řekla, že jemu Zákon Páně je těžko vyložit, aby dostal ještě pardus od rodičův, on jí řekl: Počkejte, až já vám to povím, že musí bejt jen ta víra naše. Zákon Páně to tak povídá, tak řeknete, že jsem já malej. Chlapec vám to povídal, a tak že se to taky stalo. Vaše katolická víra je zatracená a vy jste zatracený. Při kterej řeči se rukou na prsa bil. Na to jemu ona odpověděla: Vy jste zatracený, vaše víra je zatracená. Já vás nezatracuju, ale sv. evangelium. On pravil: !! nu! To je to svatý evangelium, který k lutriánský víře patří a to vás zatracuje a vaši kněží to tak převracujou. Na to jemu děvečka prála: Když je ta vaše víra takl dobrá, kdo pak vám ji ustanovil? Za naši víru umřel sám Bůh a založil ji svou krví a dal jí ducha pravdy, poněvadž on řekl, že ji nepřemůžou ani brány pekelné a že bude trvat až do skonání světa. Tak on na to prál: Co to mluvíte? Co jsou to za řeči? To za tu naši víru taky Bůh umřel. Jen si dejte říci a nebudte tak zaslepený. Čtete jen Zákon Páně, tak řeknete, tak hoch má pravdu! My věříme všechny tři osoby božské. Načež jemu ona odpověděla: Jak pak věříte, když nevěříte nic o mši svatý, nic o velebněj svátosti. On prál: To nemá bejt. Mše svatá a velebná svátost nejni nic platná. Načež ona řekla: Nevěříte taky, že Panna Maria neb svatý nám pomoct můžou. On prál: Nemůžou. Když na vás vyjde na tom (pouchově?) rychtář, chce vás vzít do arestu, tak bych já se podíval, jestli by vám ona pomohla, kdyby Pán Bůh nepomohl. Vidíte! Ta vaše víra jest založena od vašich papežencův a od vašich Kněžův, a jen taky tak od vašich lidí, ale ta naše, ta je dokonalá. Děvečka na to řekla: Když je ta vaše víra tak dobrá, pročpak se nedají taky páni a kněží zapsat. On prál: Dají rádi všichni, páni a kněží, v krátkým čase to

uhlídáte. Ona prála: Já nedám! Raděj dám hlavu na špalek. A on na to prál: Jen až kat s mečem přijde, rádi se všichni dáte zapsat. Děvečka na její řeči zůstala a prála: Já se nedám do tý vaší víry zapsat, již pamatuju v Černilově třetího pastýře, když on na kazatelnu vystoupí, tak on nám slibuje, že za nás dá svou duši, že nás nezavede. A on prál: Ovšem pro svou kapsu, aby se měl dobře. Na to se dal do zpívání, to jen sobě jest zapamatovala: Když jste sami darmo brali, dávejte taky darmo. A na to řekl: Oni nás dřou, musíme jim hodně dávat, hodně platit, a svou kapsu špikujou, aby mohli hodně žrát a pít. K tomu ona prála: že Kristus Pán řekl, aby dali císaři, co jest císařovo, a co je Božího Bohu. Potom nedaleko Hradce nás potkala nějaká žena z Hradce a jak se mně zdá, musel mluvit o nějakých cejchách, poněvadž ona jemu řekla: Tebe taškáři všivej ocejhujou a ne nás. Na to on prál: Když pak Pán Bůh dá! Bych dostal k sobě někoho z naší strany, abych vás mohl přehádat. Děvečka jemu prála: Leda by tobě čert někoho poslal, Pán Bůh tobě žádného nepošle. Na to pravila hajná aujezdská Marie Zákrauská, která se mnou šla: Nehádejte se s ním! Vy to můžete říct vašemu pánovi, a já to řeknu mýmu mužovi, on to může říct panu vrchnímu, aby byl potrestanej. Na to on umlkl a pak sme se rozešli.

V Smiřicích 6. Máje 1782

Prokop Douša, vrchní

T:

E X A M E N

s Marií Zákrauskou, hajnou aujezdskou, strany od bukovinského Jakuba Součka, syna Václava děvečce oberjägrový Kateřině Hausnejmannový vydaných řečích

1. Jak se jmenujete, jakého náboženství a jak stará jste?	Maria Zákrauská z Aujezdce, katolického náboženství, 36 let stará.
2. Šla jste vy minulou sobotu s oberjägrovou děvečkou Kateřinou Hausnejmannovou do Hradce?	Šla.
3. Co se vám přihodilo na cestě?	Dohonil nás chlapec, bukovinského Jakuba Součka syn Václav, a marný o víře řeči měl, též všelikteré rouhavičné řeči mluvil.
4. Povězte na vaše dobré svědomí, jestli to všechno pravda, co já vám číst budu, zdaž toho chlapce v tom ty řeči pozůstávat mají?	Tak jak to slyším a psáno je, tak je to pravda všechno.
5. Šel-li ještě někdo víc s vámi?	Nešel žádněj, jen nás jedna žena z Hradce potkala u brodku, která někde do těch dvorců pro mléko šla, a se děvečky Kateřiny ptala, co to s tím chlapcem máme, a ona jí pravila, že se on s námi o víře hádá a ona na to řekla: Hoďte ho do tý vody, a na to sme se rozešli.

V Smiřicích 6. Máje 1782

Prokop Douša, vrchní

T:

E X A M E N

s bukovinským Václavem, synem Jakuba Součka, v příčině od něho proti víře vydaných všelikterých řečích:

1. Jak se jmenuješ, jakého náboženství a jak starý jsi?	Václav, syn Jakuba Součka z Bukoviny, ještě katolický víry, 13 let starý
2. Proč jak povídáš „ještě“ a ne: já jsem katolický víry?	Protože se musím dát zapsat do té nové víry.
3. Kam si minulou sobotu, totiž 4. máje šel?	Šel sem do Hradce pro sůl, krupici a vápno.
4. S kým si se na cestě sešel?	S oberjägrovou děvečkou a s aujezdskou hajnou Zákrauskou.

5. Co si s nima za řeči měl?	Hádali sme se o víře, ona chtěla mít svou a já sem chtěl mít taky svou.
6. Proč si za zlý měl, že ta děvečka řekla: Pochválen buď Pán Ježíš Kristus?	Protože je to hřích; na to Soukalka prála: Byly lepší časy, když říkali: Zdař Pán Bůh! Dejž to Pán Bůh!
7. Odkud to máš, že by to hřích byl? Když někdo dá pozdravení: Pochválen buď Pán Ježíš Kristus?	Ze Zákona Páně.
8. Jakej je to Zákon Páně, kterej tak učí, to bude snad nějaká podvodná knížka?	Nejni, je takový zákon, co je k evangelickej víře.
9. Kdopak tebe to učil, neb kde si to slyšel, že katol. víra je zatracená, a že je od papežencův a kněžův i také od všelijakých lidí založena, že mše sv. nic nepomáhá, a velebná svátost nic platná nejní?	Všechno ze Zákona Páně to mám, když u nás lidi to čtou, já to slyším, poznávám, že to dobré jest.
10. Kdo, kde a který sou ty lidi, co ten od tebe nazvaný Zákon Páně čtou, a kdo jim ten Zákon neb tu knihu dal?	Jiří Sehnoutka a můj táta Jakub Souček, a u nás se scházejí od tý doby, co ty patenty prošly, já nevím, od koho tu knihu mají, ona již je stará.
11. Stojí to tady v tej knize, jak si prál tej děvečce, že se ráda dá do tý novy víry zapsat, až jen kat s mečem přijde?	To nestojí v tej knize, ale v proroctvím.
12. Copak je to za proroctví, čtou to taky když pohromadě sou?	Je taky malá psaná knížka. Když jsou pohromadě, tak ho nečtou, jen si tak o tom povídají.
13. Od koho to máš, že katolíkům cejchy vypalovat budou?	Tak to lidi povídají; já sem to od jednoho slyšel, já ho neznám.
14. Je to všechno pravda, co oberjägrova děvečka vyznala, a tobě přečteno bylo? Měl si takový řeči s ní?	Je to všechno pravda, mluvil sem to.
15. Proč pak si to mluvil, to si neměl dělat, nebo o víře hádat, to je proti nejvyšší záповědi.	Že sem se tak chtěl hádat.

Co se jemu ještě jednou přečetlo a on to všechno potvrdil a sám se vlastní rukou podepsal. Jenž se stalo na kanceláři v Smiřicích dne 7. máje 1782.

Prokop Douša, vrchní

Václav Souček z Bukoviny

Frant. Josef Karásek, purkrabí

5.b – Zpráva panství kraji 8.5.1782

R: Odpověď na výzvu z 29.4. vzhledem k řečem rozšiřovaným nekatolíky, že se u černilovského kováře připravují železa pro cejchování římských katolíků. Sice i sám vrchní o tom něco zaslechl ale nemá důkazy, bude tedy jen bedlivě sledovat.

Prokop Douša, vrchní

T: E X A M E N

Václava Hodice ze vsi Svinar, panství smiřického poddanýho, který v řečích proti víře katolické neslušně se vypustiti měl.

1. Jak se jmenujete, jak starý a jakého náboženství jste

Václav Hodic, 36 let, víry evangelické, bratrské Jednoty.

2. Vyslal ste vy vašeho souseda Václava Mikulandu dne 9. Aprile do jinší vesnice se skázáním strany víry, aby přišli se dát zapisovat?	Uchovej Bůh, já ne, co bych já někoho k tomu vybízel.
3. Tak vám bude snad povědomo, že váš bratr Josef z Malšový Lhoty jeho tam poslal?	To já nevím, ale pochybuju, ale to vím, že Mikulanda z jedné chalupy do druhé běhá a všelijaké darebné řeči mluví, aby u sousedů něco užil, poněvadž pro jeho nouzi žebrat se stydí a jeho běhání a lži každému povědomé jsou, nebo jeho lidi prorokem lživým nazývají.
4. To přece selháno být nemůže, že on u Halounka v jeho bytě od vás slyšel, že by katolíci cejchovaný býti acatoličtí červené cedulky dostati měli.	Já jsem to ani před Halounkem ani před Mikulandou nepovídal, ani nikde mezi lidma neslyšel, jedině co sem od mého děda jak chlapec slyšíval, že kdo se toho dočká, evangelická víra panovati bude.
5. Co kdyby Mikulanda na to přísahu složití chtěl, že on ty řeči od vás slyšel.	On na to přísahu, leč falešnou, složití nemůže, nechť se mnou nakládají jak chtějí.
6. Mohl byste vy to tehdy s přísahou potvrdit, že ste ani ty řeči nemluvil, ani jak živ od žádného neslyšel?	Mohl, třeba v tu hodinu.

Stalo se na kanceláři smiřickém dne 2. Máje 1782.

Prokop Douša, vrchní
Josef Ferd. Leipner, důchodní

T: E X A M E N

Václava Halounka ze Svinar, k panství smiřickému patřícího poddaného, strany těch řečí, které proti katolíkům v jeho domě vypuštěné býti měly:

1. Jak se jmenujete, jak starý a jaké víry jste.	Václav Halounek, 52 let starej, víry katolické.
2. Jaké řeči mluvil u vás Václav Hodic váš soused dne 9. Aprila, když tam Václav Mikolanda po polednách přišel?	On mně přinesl přízi, a Mikolanda u vody (tesy?) bral. Když ale tam vešel, s Hodicem něco mluvil asi čtvrt hodiny, já ale jsem za verštatem seděl a na jejich řeči jsem pozor nedal.
3. Mluvili nahlas anebo potajemně? Nebo se něco hádali.	Oni se mezi sebou nahlas smáli. Tak jak Mikolandy obyčej je, on vždycky nějaký špásy povídá, a já proto ani jeho řeči, když přijde, vystáti nemůžu.
4. Copak kdyby Mikolanda vám do očí mluvil, že ste vy to taky slyšel, když Hodic povídal, že katolíkům cejchy vypalovat a ty, kteří do jiné víry se vepsat dají červené cedulky dostávat budou.	Nešť mluví co chce, já se podívám, kdo by mně to mluvit mohl, já sem ty řeči ani od Hodice ani od Mikolandy neslyšel.
5. Z toho se vidí, že vy sám snad pokrytec jste, poněvadž ty řeči které proti katolickým jsou, vyjeviti nechcete.	Já pokrytec nejsem, já jedinou víru katolickou jako moji rodičové vyznávám, a kdybych něco protivného slyšel, milerád bych to vyjevil.

6. Snad někdy jindy u vás takoví lidi se scházivali, který těm podobný řeči mluvějí, nebo ste snad nějaký jinší tupení religii katolické slyšel?

V mým domě nikdy.

Stalo se na kanceláři smiřickém dne 2. máje 1782.

Prokop Douša, vrchní
Josef Ferdinand Leipner, důchodní

T: E X A M E N

Z příčiny vydaných řečí tejkajíce se víry katolické od děvečky Kateřiny Kobosový, sloužící u pana důchodního ve Smiřicích, sice rodilý ze vsi Svinař k panství smiřickému patřící:

1. Jak se jmenuješ, jak stará a jakého náboženství jsi.	Kateřina Kobosová, 29 let, víry až posavade katolické.
2. Proč pravíš posavade katolické víry?	Když jinšího o víře nic nevím, tak nemůžu taky jinšího nic věřit.
3. Kdy, kde a s kým jsi měla nějaké řeči strany víry katolické vypustit, a to sice, že katolická víra od kata přichází a že skrze něho shlazena má býti?	Měla sem před párma neděli, jak jsem s druhou sloužící děvečkou Annou Nejmanovou šaty mandlovala takovou řeč, kterou jsem jako dítě, když sem s nějakým starým již zemřelým slouhou dobytek ve Svinařích pásala, slyšela, který to mluvíval a já sem to za rozprávku v tom příběhu, že se jich tolik zapsati dává, opakovala.
4. Myslíla si skrze tyto řeči víru katolickou tupiti nebo nějaký posměch z toho dělati.	Já sem na nic zlého nepomyslíla, nežli jsem jen to, co sem slyšívála, vyřekla.
5. Může druhá děvečka Anna Najmanová ze Smiřic to tak, jak pravíš, vysvědčit?	Kdyby tu přítomna byla, nemohla by jináč mluvíti.

Konečně nadpravená druhá děvečka, když předvolána, a v tom tázána byla, jinšího nic více vysvědčiti nemohla.

V Smiřicích dne 2. máje 1782

Prokop Douša, vrchní
Josef Ferd. Leipner, důchodní

Zpráva kraje guberniu 9.5.1782

R: Zasílají se exameny jako doklady vyšetřování a žádá se o další instrukce.

Anton von Hanisch, krajský hejtman

5.c – Instrukce gubernia kraji 15.5.1782 (koncept – nehotový dopis; společná odpověď pro panství Opočno a Smiřice)

R: Kašpara nelze trestat, když se odvolává na bibli a neuvědomil si, co z toho může povstat.

Náboženské spory jsou zakázány, nemělo k nim dojít ani v případě Václava Součka (oba se neměli hádat); chlapce je třeba s varováním propustit. Proroctví se nemají trestat. Mikolanda má být vyslechnut na svobodě.

Kateřina Kobosová nemá být rovněž trestána. Krajský úřad nemusí o těchto nepřilíš významných věcech podávat hlášení, ale vyřizovat je sám.

Zasílají se zpět slavnostní přihlášky nekatolíků opočenského a smiřického panství, aby se mohlo začít s jednáním o pastora a modlitebnu.

(vyřizuje Lederer)

Zpráva panství kraji 18.6.1782

R: Nekatolíkům bylo sděleno, že si mohou navrhnout kvalifikovaného pastora. Oni se poradili a jako výsledek předali své společné vyznání víry a předložili mně, což zasílám.

Josef Ferd. Töpner, účetní

6.a – příloha: Vyjádření nekatolíků

T: Poslušnou zprávu dáváme k Kanceláři slavnému strany nám učiteli k našemu náboženství: My vyznáváme víru zákona Pána a Spasitele našeho Ježíše Krista ke Cti Boha v Trojici svaté jediného, k vzdělání církve Boží české bratrské evangelické, jak stojí v Zákoně Páně pod lámáním chleba:

u S. Matouše	26	kap. 26. 27. v.
Marka	14	22. 23.
Lukáše	22	19. 20.
Jana	6	55. 56.
Korintským	11	23. 24.

Dáno v Černilově, dne 16. června 1782.

Velká Skalice: Václav Kohout
Mikoláš Holeček
Jan Novotný
Jakob Holeček
Jiří Rusecký
Jiří Vinařský
Jan Hojnej
Jan Holeček
Václav Řehák
Václav Špaček
Mikoláš Vacek
Václav Hojnej

Jindřich Wolter
Jan Ille
Jan Lade
Karel Hojnej
Jan Slezák
Jan Hejcman
Jiří Prokeš
Václav Zezulka
Václav Rezek
Jan Bohuslav
Mikoláš Vachek

za všechny

Při tom dobře povědomo jest slav. kanceláři, co se nás vynachází podle svrchu jmenovaný víry, dle matriky při slavným kanceláři pozůstává.

Zpráva panství kraji 24.7.1782

R: Nekatolíkům bylo sděleno nařízení z 29.6., týkající se volby pastora, bylo jim povoleno sejítí a přijato pak jejich vyjádření.

Předně: zdůvodňují, že je jich málo na vydržování pastora.

Za druhé: kdyby nemuseli platit desátky atd., zůstal by jim jejich majetek.

Za třetí: tento majetek není tak velký, aby unesli tento dvojí náklad a ještě stavěli modlitebnu.

Chtějí proto protentokrát od volby pastora upustit v naději, že jim bude z Nejvyšších míst přidělen pastor, který by je včetně okolních obcí opatřil bezplatně nebo jen s malým únosným příspěvkem, nebo je aspoň čtyřikrát ročně navštívil a vykonal bohoslužby.

V Černilově a okolních obcích s větším počtem nekatolíků jsou dva římskokatolické kostely, jeden v Černilově s farou, kde jsou bohoslužby denně, a druhý v Libřicích, filiální vzhledem k Černilovu, kde jsou bohoslužby vždy třetí neděli. O prvním tvrdí nekatolíci podle zpráv od předků, že býval protestantský, to však nelze dokázat, spočívá to jen na řečené tradici. Jinak oba kostely potřebuje římskokatolická církev.

Proto nekatolíci žádají o postavení modlitebny v Černilově, na nejpříhodnějším místě. Kromě toho jim byl dle Nejvyš. nařízení vykázan ke konání pobožností dům č. 51 v Černilově.

Od doby odloučení nekatolíků se vyskytlo jen několik případů úmrtí, nebožtíci byli vždy pochováni na římskokatolickém hřbitově odlišným obřadem. Nekatolíci žádali, aby tomu tak bylo i nadále, pokud nebudou mít vlastní modlitebnu a pastora.

Svým skromným a klidným chováním se přičiňují být hodni milosti tolerance.

Prokop Douša, vrchní

8. DALŠÍ JEDNÁNÍ O PASTORA A MODLITEBNU

SÚA Praha, Č. Gub.

Publ. G1/1 kart. 710

Zpráva panství kraji 30.9.1782

R: Opakují se požadavky z 12. září. Nekatolíci se ale mýlí, protože:

- a) zde není nic známo, že by jim bylo dovoleno stavět modlitebnu a povolát pastora a učitele;
- b) i kdyby tomu tak bylo, podle nařízení z 27.7., uveřejněného 20.8., na které se zřejmě odvolávají, je předepsaný počet 500 osob či 100 rodin;
- c) zde na panství je jich jenom 253, polovina dle nařízení potřebná chybí;
- d) rozhodli se – podle úředního zápisu z 24.7., že se spojí se sousedy anebo aspoň chtějí čtyřikrát do roka se dostat jinam na bohoslužby.

Tím sice celá žádost nemá smysl, ale je nutno poukázat ještě na další omyly:

1. vůbec nejde o možné používání římskokatolických kostelů, ale dle instrukce ze zvláštní milosti mohou být nekatolíkům dány rozpadlé kostely, které nikdy nebyly používány římskými katolíky, nebo brát z těchto kostelů (kdysi protestantských) kámen a jiné materiály na stavbu. Zde na panství nic takového není. Nejvýhodnější je spojit se se sousedy. Nemají-li počet, nemohou ani povolát pastora a učitele.
2. velmi se mýlí i v tom, že by už neměli platit nejen štolu (za vedení matrik) ale i desátky.
3. s učitelem je to jinak, i když je to zatím předčasné, poukazuje se na bod č. 5 příslušné instrukce.

Úřední kancelář panství bude nyní jasně informovat poddané o pravém stavu věcí a vyvrátí jejich domněnky. Také se jim poukáže na dosavadní zákazy, vztahující se i na tajná shromáždění, pokoutní sepisování písemností, podpisové akce aj.

SÚA Praha, Č. Gub.

Publ. G1/1 kart. 710

8.a – příloha: Žádost nekatolíků panství Smiřice 12.9.1782

T: Slavný císař. král. ouřad krajský.

V milostivé paměti pozůstávat bude, kterak tak na poníženu složenou žádost od obce černilovské od vysoce slavného císař. Král. Zemského gubernii prošlého milostivého nařízení, prostředkem té na císařský komorní vrchní ouřad hospodářský panství smiřického dokročené missiví nadpraveným sousedům obce černilovské v známost uvedeno bylo, že na žádost jejich za příčinou jak vystavení domu modlitebního jejich náboženství patřícího, tak taky k ustanovení a vychování učitele neb školního mistra, obojí žádosti se deferýrovalo s tím vejslovným doložením, by oni nejenom místo příležitosti k stavení téhož domu modlitebního, a potřebnou vejlohu k tomu stavení, nýbrž i také k slušnému vychování, jak svého duchovního pastýře, tak taky onoho učitele nebo mistra školního tu samou vejlohu ze svého městce podniknouti se vynasnažili.

Když pak tak ale jim velmi obtížné přichází, že kdyby oni na vystavení domu modlitebního tak hrubou vejlohu, jakož i pak pastýře duchovního tak mistra školního vychování nésti museli, oni dvojnásobné břemeno by podniknouti přinuceni byli, což jim jakožto silným contribuentům živnosti jejich nikoli by vynésti nemohly, obzvláště když jejich nemožnost kterou skrze, v vojenských časech koliktera nepřátelské vyrabování a vyfouragirování podniknouti museli, jim v tom napříč stojí. Ano i to nesoucí břemeno roboty jim v tom velikou překážku by činilo, kdyby oni materiál i stavení dovážeti i platů jednat museli, což by na jejich veliké zkrácení a zkázu cílilo; tím samým.

1. co se vystavení toho domu modlitebního dotýče, poněvadž císař. Král. Patenty vejslovně poukazují, že na místě domu modlitebního k jejich náboženství potřebného jeden na panství se vynacházející katolický příležitostný kostel filiální vykázan býti má, tím samým by té vejlohy

k novému stavení zapotřebí nebylo, poněvadž na panství 2 filiální kostely až posavade se vycházejí, z kterých jeden příležitost by k potřebě jejich milostivě jim přirknutý býti mohl.

2. Tejkaje se vychování jim velmi potřebného duchovního pastýře i školního mistra, to samé, poněvadž bez toho v posledním císař. král. patentu o žádném desátku, který sice katol. duchovnímu pastýři od nich vždy skládaný byl, na budoucnost zmínka se nečiní, nýbrž jenom za příčinou štoly katol. duch. pastýři na budoucnost patřiti se obměňuje, tím samým jsou oni té naděje, že z desátků těch samých jejich nový duchovní pastýř s dostatečným vyživením by zaopatřený byl, obzvláště když oni ostatek z vlastního měšce jemu přidrobiti se vynasnažiti chtějí.
3. Poněvadž vychování katolického kantora až posavade ze svých vlastních živností podnikují, kterého však na budoucnost z ohledu, že školy mistra z Uher sobě vzíti poukázány jsou, by nepotřebovali, tím samým onoho katol. kantora vyživení by přestalo. A to samé novému mistru školy přivtělití by slušelo, tak aby on jakožto služebník duchovního pastýře i jejich náboženství s potřebným vyživením též od nekatolických zaopatřen byl.

Z kterýchžto nadstojících důležitých pohnutek níže podepsaní sousedé obce černilovské císař. král. úřadu krajskému své ponížené outočiště berou ve vsi poníženosti žádajíce, v té úhodě se jich milostivě ujmouti, následovně jak za příčinou vykázání domu modlitebního k náboženství jejich patřícího, tak taky strany vychování potřebného duchovního pastýře a školy mistra dle císař. král. patentu a v následku nadstojícího jejich podotknutí milostivé zaopatření v brzkém čase dobrotivě učiniti, aby oni tím samým dle svého náboženství služby Boží věrně konati a Bohu svrchovanému v nich býti mohli.

V Černilově dne 12. září 1782

Jan Slezák, souseď dolní	Jiřík Sahan z Horno a Dolno Černilova
Karel Hojneř	Jan Baich
Václav Kačer	Václav Řehák
Mikoláš Voltr	Jan Hlava +++
Václav Rezek	Jiřík Voltr
Jan Lodr	Mikoláš Hejcman
Václav Žežulka	Václav Kačer ze vsi Divec
Jan Ille	Jiří Picek
Hendrich Voltr	Pavel Šmákal
Václav Matějček	Jan Skalický z Výravý
Jiří Včeles	Jiřík Hojneř +++
Josef Černeř	Jan Hineř +++
Jakub Černeř	Václav Černeř +++
Jan Lochman	Mikoláš Fousek +++
Jan Jaroš	Václav Hejcman +++
Jan Slezák horní	ze vsi Svinar
Václav Rejchl ze vsi Librantic	Václav Mikolanda +++
Jan Vachek +++	Václav Kačer
Matěj Jech +++	Václav Eliáš +++
Pavel Haniš +++	Václav Hodic +++
Bartoloměř Horák +++	Matěj Kobos +++
Václav Kobos +++	Jan Kobos +++

Žádost předána panstvím krajskému úřadu 24.9.1782.

9.b – příloha: Odpověď kraje panství 30.9.1782 (kopie či návrh – nepodepsán)

R: Poddaní se velmi mýlí. Především:

- a) zde není nic známo, že by jim byla povolena modlitebna, pastor a učitel;
- b) musí být předepsaný počet;
- c) na panství je polovina osob (253);
- d) sami se přece chtěli spojit se sousedy nebo čtyřikrát ročně jít k pastoru svého náboženství.

Proto je třeba jim vysvětlit:

1. Mohou se dát jen staré nepoužívané kostely nebo použít materiál ze zbořených. To na smiřickém panství není.
2. Totéž platí o vydržování pastora a učitele. Desátky se platí i nadále.
Zatím je vše nereálné.

S T A T I S T I K Y

(Statistiky jsou úřední výkazy o postupu tolerančních přihlášek, povinné od druhého pololetí 1782.)

Ve statistikách se zjišťovaly tyto údaje:

- dominium – panství, statek, město aj.
- obec
- duchovenský komisař
- přihlášení jako: husité – muži – ženy
AV – muži – ženy
HV – muži – ženy
celkem – muži – ženy
- revertenti: působením duchovenského komisaře – muži – ženy
z vlastního popudu – muži – ženy
celkem – muži – ženy
- modlitebna – kde a jaká
- pastor – kde a jaký
- pastor – jméno, odkud pochází, atestát

Z těchto statistik se uvádějí nejvýznamnější údaje.

VÝKAZ O POČTU TĚCH, KTERÍ SE PŘIHLÁSILI DO 5.7.1782

SÚA Praha, Č. Gub.
Publ. G1/1 kart. 710

R:

dominium (správní celek)	obec	husité		AV		HV		revertenti					
								duch. komisař		vl. popud			
		m	ž	m	ž	m	ž	m	ž	m	ž		
Brandýs nad Orlicí	Hrádek					2	1						
	Voděrady					2	3						
Hradec Králové	Malšova Lhota												
	Předměřice n/L					21	23						
Náchod	Machovská Lhota	8	3										
Opočno	Vysoký Újezd	1	2			1	3						
	Přepychy	6	8										
	Záhornice	4	4										
	Křivice	74	82										
	Ostašovice	30	41								1	2	
	Nová Ves	8	11										
	Bolehošť	38	38										
	Ledce	33	30										
	Dolní Polánky	35	33										
	Horní Polánky	17	13										1
	Mitrov	4	6										
	Stránka	17	20										
	Újezdec	7	7										
	Jenkovice	4	7										
	Blešno	16	20										
	Nepasice	43	54										
	Očelice	2	1										
	Čánka	3	3										
	Klášteř nad Dědinou	37	38									1	
	Jílovice	17	22										
	Mokré	16	16										
	Králova Lhota	9	10										
	České Meziříčí	24	33									2	
	Městec	4	4										
	Slavětín nad Metují	1	1										
	Rychnovek	5	6										
	Doubřavice	4	5										
	Pohoří	1											
Trnov	15	22										1	
Police nad Metují	Bělý			1									
	Machovská Lhota	10	4										

dominium (správní celek)	obec	husité		AV		HV		revertenti			
								duch. komisař		vl. popud	
Smiřice	Horní Černilov	4	8								
	Dolní Černilov	2	2								
	Černilov	63	58								
	Skalice	4	1								
	Výrava	16	14							1	
	Libřice	1	4								
	Divec	14	13								
	Librantice	6	5								
	Svinary	14	11								
	Rusek	8	6								

Rekapitulace:

dominium (správní celek)	husité		AV		HV		revertenti			
							duch. komisař		vl. popud	
	m	ž	m	ž	m	ž	m	ž	m	ž
Brandýs nad Orlicí					4	4				
Hradec Králové					21	23				
Náchod	8	3								
Opočno	475	537			1	3			4	4
Police nad Metují	10	4	1							
Smiřice	132	122							1	
celkem	625	666	1		26	30			5	4

Duchovenskými komisaři byli pro dominium:

Hradec Králové..... Josef Hurdálek, děkan v Novém Městě nad Metují

Brandýs nad Orlicí Josef Ruth (duchovenský komisař z pražské diecése)

pro ostatní dominia Karel František Kumpošt, kanovník a děkan v Bartošovicích v Orli. horách

Zpráva kraje guberniu 7.7.1782

Krajský úřad Hořiněves

R: liší se od zprávy podané už 21.5.1782 a to:

1. panství Opočno – tam ještě nárůst
2. panství Smiřice – tam dříve byly zapsány omylem i malé děti, teď jen kdo se slavnostně přihlásil. Prosí o zprávu, zda ty děti psát.

Zpráva kraje guberniu 4.8.1782

R: V červenci se sice nově přihlásili někteří nekatolíci, nebyli však dosud slavnostně vyslechnuti, protože:

1. bylo to koncem měsíce;
2. je jich málo, že se nevyplatí pozvat duchovenského komisaře.

Jinak poukazují na zprávu z 26.7.1782, k níž se pouze poznamenává, že přírůstek bude uveden ve zprávě za srpen.

CELOKRAJSKÁ TABELA 1.7.–31.8.1782
(VČETNĚ VÝKAZU NOVÝCH PŘÍSTUPŮ)

SÚA Praha, Č. Gub.
 Publ. G1/1 kart. 710

R:

dominium (správní celek)	obec	husité		AV		HV		revertenti			
								duch. komisař		vl. popud	
		m	ž	m	ž	m	ž	m	ž	m	ž
podle konsignace z 5.7.1782		625	666	1		26	30			5	4
dále přírůstky:											
Hoříněves	Světí	2	1								
	Semonice	10	7								
	Neznášov	8	8								
	Rožnov	9	7								
	Jeřičky	1	1								
	Trotina	1	1								
	Lípa	2									
	Čištěves	1									
	Brzice	1									
	Boháňka		1								
Náchod	Machovská Lhota	7	5								
Nové Město nad Metují	Svinárky	10	10								
Opočno	Jeníkovice	13	13								
	Vysoký Újezd	1	1								
	Krňovice	2	1								
	Bolehošť	20	29								
	Městec	7	12								
	Pulice	4	2								
	České Meziříčí	7	9								
	Mokré	2	2								
	Dobříkovec		1								
	Kamenice	3	2								
	Klášter nad Dědinou		2								
Police n/M	Machovská Lhota	2	1								
celkem		113	116								
stav k 5.7.		625	666	1		26	30			5	4
celkem včetně přírůstku		738	782	1		26	30			5	4

**CELOKRAJSKÁ TABELA K 31.10.1782
(SLEDOVÁNÍ PŘESTUPŮ OD HUSITŮ K HV)**

SÚA Praha, Č. Gub.
Publ. G1/1 kart. 709

R:

kraj	dominium (správní celek)	husité		AV		HV		revertenti			
								duch. komisař		vl. popud	
		m	ž	m	ž	m	ž	m	ž	m	ž
Hradec Králové	Brandýs nad Orlicí					4	4				
	Hořiněves	35	26								
	Hradec Králové					21	23				
	Náchod	9	4			6	4				
	Nové Město nad Metují	10	10								
	Opočno					525	614				
	Police nad Metují	12	5	1							
Smiřice	132	122									
celkem		198	167	1		566	645				

CELOKRAJSKÁ TABELA – VÝKAZ PŘÍRŮSTKŮ ZA ZÁŘÍ AŽ PROSINEC 1782

SÚA Praha, Č. Gub.
Publ. G1/1 kart. 710

R:

dominium (správní celek)	husité		AV		HV		revertenti			
							duch. komisař		vl. popud	
	m	ž	m	ž	m	ž	m	ž	m	ž
výkaz k 5.9.1782:	738	782	1		26	30			5	4
za září pohyb:	0									
za listopad a prosinec nově:										
Hořiněves			1	3	2	6				
Hradec Králové				1					1	1
Opočno					34	40		2		
Police nad Metují	1									
Smiřice			12	6	4	2				
Častolovice					1					
celkem přírůstek	1		13	10	41	48		2	1	1

CELOKRAJSKÁ TABELA PODROBNÁ – VÝKAZ K 31.12.1782

 SÚA Praha, Č. Gub.
 Publ. G1/1 kart. 709

R:

dominium (správní celek)	obec	husité		AV		HV		revertenti			
								duch. komisař		vl. popud	
		m	ž	m	ž	m	ž	m	ž	m	ž
Hořiněves	Máslojedy					1	4				
	Sendražice						1				
	Velký Vřešťov						1				
	Boháňka			1	3						
	Žiželevos					1					
Hradec Králové	Lochenice				1					1	1
Opočno	Vysoký Újezd					1					
	Záhornice					2	5				
	České Meziříčí					4	8				
	Očelice					6	3		2		
	Rohenice					2					
	Křivice						3				
	Dobříkovec					5	6				
	Nepasice					1	2				
	Horní Polánky						1				
	Dolní Polánky						2				
	Újezdec					1	2				
	Čánka					1					
	Zvole					2					
	Bolehošť					2	4				
	Městec					2	1				
	Roztoky					2	2				
	Přepychy					1					
	Jeníkovice					1					
	Křivice						1				
	Trnov					1					
celkem						34	40		2		
Police n/M	Machovská Lhota	1									
Smiřice	Dolní Černilov					1					
	Černilov					3	2				
	Skalice			1	1						
	Bukovina			5	2						
	Jasenná			6	3						
	celkem				12	6	4	2			
Častolovice					1						
Hořiněves			1	3	2	6					
Hradec Králové				1					1	1	
Opočno					34	40		2			
Police nad Metují		1									
Smiřice				12	6	4	2				
nové přihlášky za XI a XII celkem		1		13	10	41	48		2	1	1

dominium (správní celek)	husité		AV		HV		revertenti			
	m	ž	m	ž	m	ž	duch. komisař		vl. popud	
							m	ž	m	ž
podle hlášení 31.10.	198	167	1		566	645			5	4
smiřické panství odhlášení z husitů k HV	-132	-122			132	122				
stav po přehlášení	66	45	1		698	767			5	4
nové přihlášky za XI a XII 1782!	1		13	10	41	48		2	1	1
stav k 31.12.1782	67	45	14	10	739	815		2	6	5

Duchovenský komisař pro dominium:

Krajský úřad Hořiněves 27.1.1783

Hořiněves Franz Joseph Hnyk, děkan v Holohlavech

REJSTŘÍK OBCÍ

obec	dominium (správní celek)	sbor v roce 1783
BĚLÝ (Bílá, Bílé)	Police nad Metují	Kláster nad Dědinou
BLEŠNO	Opočno	Kláster nad Dědinou
BOHÁŇKA	Hořiněves	Kláster n/D, později Černilov
BOLEHOŠŤ	Opočno	Kláster nad Dědinou
BRZICE	Hořiněves	Kláster n/D, později Černilov
BUKOVINA	Smiřice	Kláster n/D, později Černilov
ČÁNKA	Opočno	Kláster nad Dědinou
ČASTOLOVICE	Častolovice	Kláster nad Dědinou
ČERNILOV (Dolní a Horní)	Smiřice	Kláster n/D, později Černilov
ČESKÉ MEZIRÍČÍ (Meziříčí, Mezříč)	Opočno	Kláster nad Dědinou
ČIŠTĚVES (Čistěves, Čistoves)	Hořiněves	Kláster n/D, později Černilov
DIVEC (Divce, Zdivce)	Smiřice	Kláster n/D, později Černilov
DOBŘÍKOVEC	Opočno	Kláster nad Dědinou
Dolní Černilov	viz Černilov	
Dolní Polánky	viz Polánky nad Dědinou	
DOUBRAVICE	Opočno	Kláster nad Dědinou
Horní Černilov	viz Černilov	
Horní Polánky	viz Polánky nad Dědinou	
HRÁDEK (Pustý Hrádek)	Brandýs nad Orlicí	Sloupnice
JASENNÁ (Jásená, Jesenný)	Smiřice	Kláster n/D, později Černilov
JENÍKOVICE (Jenkovice)	Opočno	Kláster nad Dědinou
JERÍČKY	Hořiněves	Kláster n/D, později Černilov
JÍLOVICE	Opočno	Kláster nad Dědinou
KAMENICE	Opočno	Kláster nad Dědinou
KLÁŠTER NAD DĚDINOU	Opočno	Kláster nad Dědinou
KRÁLOVA LHOTA	Opočno	Kláster nad Dědinou
KRŇOVICE (Krnějovice)	Opočno	Kláster nad Dědinou
KŘIVICE	Opočno	Kláster nad Dědinou
LEDCE (Ledec, Lepce)	Opočno	Kláster nad Dědinou
Lhota, Lhota za Machovem	viz Machovská Lhota	
LIBRANTICE	Smiřice	Kláster n/D, později Černilov
LIBŘICE (Libčice, Libšice)	Smiřice	Kláster n/D, později Černilov
LÍPA	Hořiněves	Kláster n/D, později Černilov
LOCHENICE (Lochynice)	Hradec Králové	Kláster n/D, později Černilov

obec	dominium (správní celek)	sbor v roce 1783
MACHOVSKÁ LHOTA (Lhota, Lhota za Machovem)	Police nad Metují/Náchod	Kláster nad Dědinou
MALŠOVA LHOTA (Lhota za Malšovicí, dnes předměstí Hradce Králové)	Hradec Králové	Kláster n/D, později Černilov
MÁSLOJEDY (Máslovědy)	Hořiněves	Kláster n/D, později Černilov
MĚSTEC	Opočno	Kláster nad Dědinou
Meziříčí, Mezříč	viz České Meziříčí	
MITROV	Opočno	Kláster nad Dědinou
MOKRÉ (Mokrá)	Opočno	Kláster nad Dědinou
NEPASICE (Napasice)	Opočno	Kláster nad Dědinou
NEZNÁŠOV	Hořiněves	Kláster n/D, později Černilov
NOVÁ VES	Opočno	Kláster nad Dědinou
OČELICE	Opočno	Kláster nad Dědinou
OSTAŠOVICE (Vostašovice, Vostačice)	Opočno	Kláster nad Dědinou
POHOŘÍ (Pohory, Pohor)	Opočno	Kláster nad Dědinou
POLÁNKY NAD DĚDINOU (Dolní Polánky, Horní Polánky)	Opočno	Kláster nad Dědinou
PŘEDMĚŘICE NAD LABEM	Hradec Králové	Kláster n/D, později Černilov
PŘEPYCHY (Přepiši)	Opočno	Kláster nad Dědinou
PULICE	Opočno	Kláster nad Dědinou
ROHENICE (Rohynice)	Opočno	Kláster nad Dědinou
ROZTOKY	Opočno	Kláster nad Dědinou
ROŽNOV	Hořiněves	Kláster n/D, později Černilov
RUSEK (dnes předměstí Hradce Králové)	Smiřice	Kláster n/D, později Černilov
RYCHNOVEK	Opočno	Kláster nad Dědinou
SEMONICE	Hořiněves	Kláster n/D, později Černilov
SENDRAŽICE (Sedražice)	Hořiněves	Kláster n/D, později Černilov
SKALICE (Velká Skalice)	Smiřice	Kláster n/D, později Černilov
SLAVĚTÍN NAD METUJÍ	Opočno	Kláster nad Dědinou
STĚŽERY	Stěžery	Kláster n/D, později Černilov
STRÁNKA (splynula s obcí Ledce)	Opočno	Kláster nad Dědinou
SVĚTÍ (Světy)	Hořiněves	Kláster n/D, později Černilov
SVINARY (dnes předměstí Hradce Králové)	Smiřice	Kláster n/D, později Černilov
SVINÁRKY (splynuly se Svinary)	Nové Město nad Metují	Kláster nad Dědinou
TRNOV	Opočno	Kláster nad Dědinou
TROTINA (Troteň)	Hořiněves	Kláster n/D, později Černilov
TŘEBECHOVICE POD OREBEM (Střebechovice)	Opočno	Kláster nad Dědinou
ÚJEZDEC (Oujezdec, Aujezdec)	Opočno	Kláster nad Dědinou
Velká Skalice	viz Skalice	
VODĚRADY	Brandýs nad Orlicí	Sloupnice
VELKÝ VŘEŠŤOV (Vřešťov)	Hořiněves	Kláster n/D, později Černilov
VÝRAVA	Smiřice	Kláster n/D, později Černilov
VYSOKÝ ÚJEZD	Opočno	Kláster nad Dědinou
ZÁHORNICE	Opočno	Kláster nad Dědinou
ZVOLE	Opočno	Kláster nad Dědinou
ŽIŽELEVES (Žiželoves)	Hořiněves	Kláster n/D, později Černilov

REJSTŘÍK PŘÍJMENÍ

příjmení	obec	dominium (spr. celek)	strany
ADAMJÍRA	Černilov	panství Smiřice	67
ANDRIS	Polánky nad Dědinou	panství Opočno	16, 35, 40, 45
ANTOŠ	Bolehošť	panství Opočno	22, 24
BAICH	Černilov	panství Smiřice	75
BAŠA	České Meziříčí	panství Opočno	13, 39, 40
BAŠEK	České Meziříčí	panství Opočno	13, 40
BAŠEK	Ledce	panství Opočno	15, 37, 44
BENEŠ	České Meziříčí	panství Opočno	13, 30, 40, 44
BEDNÁŘ	Ostašovice	panství Opočno	54
BÍLEK	České Meziříčí	panství Opočno	14, 31, 32, 36, 43
BITTNAR	Machovská Lhota	panství Police n/M	19, 25
BOHUSLAV	Černilov	panství Smiřice	73
BOUČEK	Černilov	panství Smiřice	62, 64, 65
BROUČEK	České Meziříčí	panství Opočno	13, 31, 44, 55
BURIAN	Třebechovice p/O	panství Opočno	8, 9, 12, 34, 42, 48–50
CEJNAR	České Meziříčí	panství Opočno	12, 30
ČERMÁK	Hrádek	panství Brandýs n/O	17, 61
ČERNÝ	Černilov	panství Smiřice	62, 64, 65, 75
ČERNÝ	Městec	panství Opočno	57, 58
ČERNÝ	Výrava	panství Smiřice	62, 63, 65
DOLEŽAL	Polánky nad Dědinou	panství Opočno	27, 40, 41, 47
DOTŘEL	Bolehošť	panství Opočno	53
DRAHORÁD	Jeníkovice	panství Opočno	28, 33, 34, 39, 45, 57, 58
DRAHORÁD	Polánky nad Dědinou	panství Opočno	26, 40
DUŠKA	Pohoří	panství Opočno	28, 29, 45
DVOŘÁK	Mokré	panství Opočno	58, 59
DVOŘÁK	Nepasice	panství Opočno	23, 57, 58
ELIÁŠ	Svinary	panství Smiřice	75
FARNÍK	Voděrady	panství Brandýs n/O	17, 61
FATKA	Nepasice	panství Opočno	22
FEJT	Doubravice	panství Opočno	28, 36
FOUSEK	Výrava	panství Smiřice	62, 63, 65, 75
HALOUNEK	Svinary	panství Smiřice	71
HANIŠ	Černilov	panství Smiřice	75
HEDVIČÁK	České Meziříčí	panství Opočno	6, 13, 30–32, 35, 43, 47, 48, 58, 59
HEDVIČÁK	Mokré	panství Opočno	29, 55
HEJCMAN	Černilov	panství Smiřice	73, 75
HEJCMAN	Výrava	panství Smiřice	75
HINEK	Černilov	panství Smiřice	75
HLAVA	Černilov	panství Smiřice	75
HODIC	Svinary	panství Smiřice	22, 70, 71, 75
HOJNÝ	Černilov	panství Smiřice	67, 73, 75
HOJNÝ	Výrava	panství Smiřice	62, 63, 65, 72, 75
HOLEČEK	Skalice	panství Smiřice	73
HORÁČEK	Mitrov	panství Opočno	16, 38, 41, 44
HORÁK	Bolehošť	panství Opočno	58, 59

příjmení	obec	dominium (spr. celek)	strany
HORÁK	Černilov	panství Smiřice	75
HOVORKA	Stránka	panství Opočno	8, 10, 16, 24, 38
HRNČÍŘ	Ledce	panství Opočno	27, 38, 43, 44
HROCH	Bolehošť	panství Opočno	57, 58
HROCH	Ledce	panství Opočno	15, 37, 42, 44, 53
HROCH	Polánky nad Dědinou	panství Opočno	55
CHAROUS	Ledce	panství Opočno	15, 37, 44
ILLE (ILLO)	Černilov	panství Smiřice	67, 73, 75
JÁNSKÝ	Rychnovek	panství Opočno	29
JAROŠ	Černilov	panství Smiřice	66, 75
JECH	Černilov	panství Smiřice	75
JELÉN	Ledce	panství Opočno	15, 16, 38, 42, 44
JEŽEK	České Meziříčí	panství Opočno	13, 30, 36, 57, 58
JEŽEK	Doubravice	panství Opočno	28
JEŽEK	Trnov	panství Opočno	53
JIRSÁK	Rychnovek	panství Opočno	28, 33, 45, 55, 57, 58
JUNEK	Třebechovice p/O	panství Opočno	12, 34, 35, 42, 43, 48–51, 53
KAČER	Černilov	panství Smiřice	62, 64, 65, 67, 75
KAČER	Divec	panství Smiřice	75
KANSKÝ	Polánky nad Dědinou	panství Opočno	41
KANSKÝ	Ledce	panství Opočno	37, 43, 44
KAŠPAR	Králova Lhota	panství Opočno	14, 29, 32, 43, 44, 51, 52, 58, 59
KAŠPAR	Polánky nad Dědinou	panství Opočno	16
KAŠPÁREK	Jeníkovice	panství Opočno	27, 34, 39, 42, 45
KAŠPÁREK	Polánky nad Dědinou	panství Opočno	8, 23, 39, 45, 58, 59
KOBOS	Svinary	panství Smiřice	72, 75
KOHOUT	Skalice	panství Smiřice	73
KOTLAND	Výrava	panství Smiřice	62, 63, 65
KOUBA	České Meziříčí	panství Smiřice	30, 43, 44
KOUBA	Králova Lhota	panství Opočno	44
KOUBA	Křivice	panství Smiřice	54, 58, 59
KOUCKÝ	Ledce	panství Smiřice	15
KOUCKÝ	Polánky nad Dědinou	panství Smiřice	27, 40
KŘIVDA	Machovská Lhota	panství Police n/M	19, 25
KUPKA	České Meziříčí	panství Opočno	13, 30, 40
KUPKA	Klášter nad Dědinou	panství Opočno	22
KUPKA	Králova Lhota	panství Opočno	14, 33
KUTÍK	Černilov	panství Smiřice	66
KVASNIČKA	Čánka	panství Opočno	58, 59
LODR (LADE)	Černilov	panství Smiřice	67, 73, 75
LOCHMAN	Černilov	panství Smiřice	68, 75
LUKÁŠEK	Klášter nad Dědinou	panství Opočno	22
LUKÁŠEK	Ledce	panství Opočno	15, 37, 44
LUKÁŠEK	Polánky nad Dědinou	panství Opočno	27, 40, 41, 45
LUŇÁČEK	Jeníkovice	panství Opočno	27, 34
MATĚJČEK	Černilov	panství Opočno	75
MATOUŠ	Polánky nad Dědinou	panství Opočno	16, 39, 41, 45
MATUŠKA	Klášter nad Dědinou	panství Opočno	53, 57, 58

příjmení	obec	dominium (spr. celek)	strany
MATUŠKA	Trnov	panství Opočno	55
MEDEK	České Meziříčí (Trnov)	panství Opočno	14, 24, 31, 35, 36, 42–44, 47
MERVART	Doubravice	panství Opočno	29, 36, 37, 42
MIKULANDA	Svinary	panství Smiřice	21, 22, 71, 72, 75
NĚMEČEK	České Meziříčí	panství Opočno	12–14, 30–32, 39, 42, 44, 53, 58, 59
NOVÁK	Ledce	panství Opočno	54, 58, 59
NOVOTNÝ	Skalice	panství Smiřice	73
OPPA	Polánky nad Dědinou	panství Opočno	26, 40, 41, 45
PELIKÁN	Ledce	panství Opočno	15, 37, 44
PILNÝ	Stránka	panství Opočno	16, 38, 44
PICEK	Černilov	panství Smiřice	75
PIXA	Polánky nad Dědinou	panství Opočno	23
POTOČEK	Křivice	panství Opočno	53, 57, 58
PROKEŠ	Černilov	panství Smiřice	66, 68, 73
PŘÍHODA	Mokré	panství Opočno	28, 33, 44, 53
REJMAN	České Meziříčí	panství Opočno	14, 32, 35, 44, 47
REJFEK	Stěžery	statek Stěžery (panství Přím?)	11
REJCHL	Librantice	panství Smiřice	75
REMEŠ	České Meziříčí	panství Opočno	13, 31, 43
REZEK	Černilov	panství Smiřice	67, 73, 75
RUSECKÝ	Skalice	panství Smiřice	73
RYBÍN	Nepasice	panství Opočno	53, 58, 59
RYŠAVÝ	Polánky nad Dědinou	panství Opočno	22, 27, 39, 43
ŘEHÁK	Černilov	panství Smiřice	73
SAHAN	Bolehošť	panství Opočno	54
SAHAN	Černilov	panství Smiřice	62, 63, 65, 75
SEHNOUTKA	Bukovina	panství Smiřice	7, 70
SKALICKÝ	Výrava	panství Smiřice	62, 75
SLEZÁK	Černilov	panství Smiřice	62–65, 73, 75
SOUČEK	Bukovina	panství Smiřice	7, 68–70, 72
SPIEVAK	Stěžery	statek Stěžery (panství Přím?)	11
STANĚK	Ledce	panství Opočno	22
STAŠEK	Černilov	panství Smiřice	67
STODOLA	Ledce	panství Opočno	15, 37, 38, 43, 44
SVOBODA	České Meziříčí	panství Opočno	14, 32, 36, 44
SVOBODA	Přepychy	panství Opočno	57, 58
ŠAFÁŘ	Rohenice	panství Opočno	7, 10, 45–48
ŠALA	Kláster nad Dědinou	panství Opočno	58, 59
ŠESTÁK	Polánky nad Dědinou	panství Opočno	16, 39, 41, 45
ŠIMEK	Machovská Lhota	panství Náchod	19
ŠINDELÁŘ	Mitrov	panství Opočno	27, 38, 43, 44
ŠKOP	České Meziříčí	panství Opočno	11, 14, 32
ŠKOP	Polánky nad Dědinou	panství Opočno	23
ŠMÁKAL	Černilov	panství Smiřice	75
ŠOLÍN	Kláster nad Dědinou	panství Opočno	17, 35
ŠPAČEK	Ostašovice	panství Opočno	23
ŠPAČEK	Skalice	panství Smiřice	73

příjmení	obec	dominium (spr. celek)	strany
ŠTANDERA	Mokré	panství Opočno	58, 59
ŠTEJNAR	České Meziříčí	panství Opočno	14, 32
ŠTÁSEK	České Meziříčí	panství Opočno	13, 31, 36, 47
ŠTÁSEK	Rychnov	panství Opočno	29
ŠULC	Machovská Lhota	panství Náchod	17, 19, 20, 25
TOMEK	České Meziříčí	panství Opočno	13, 14, 30, 32, 42–44
ŤOK (TIOK)	Bělý	panství Police n/M	7, 18, 25
VACEK	Černilov	panství Smiřice	73
VACHEK	Černilov	panství Smiřice	62, 64–66, 73, 75
VÁVRA	Klášteř nad Dědinou	panství Opočno	9, 55, 58
VÁVRA	Nepasice	panství Opočno	55
VČELES	Černilov	panství Smiřice	75
VĚTVIČKA	Klášteř nad Dědinou	panství Opočno	57
VINAŘSKÝ	Skalice	panství Smiřice	73
VLÁŠEK	Rychnov	panství Opočno	29, 33
WALTA	Machovská Lhota	panství Náchod	17, 19, 20, 25
WANÁK	Polánky nad Dědinou	panství Opočno	23
WELZ	Černilov	panství Smiřice	62, 64, 65
WINTER	Machovská Lhota	panství Police n/M	19, 20, 25
WITWAR	Machovská Lhota	panství Police n/M	19, 20, 25
WOLTR (VOLTR, WOLTER)	Černilov	panství Smiřice	67, 73, 75
ZEMÁNEK		panství Častolovice	22
ZILVARA	Polánky nad Dědinou	panství Opočno	26, 40
ŽÁK	České Meziříčí	panství Opočno	13, 31
ŽÁK	Klášteř nad Dědinou	panství Opočno	22
ŽEŽULKA (ZEZULKA)	Černilov	panství Smiřice	67, 73, 75

SEZNAM ÚŘEDNÍCH OSOB

Anton von Hanisch, krajský hejtman hradeckého kraje
Franz Clem. Töltz, správce panství Police nad Metují
Johann W. Kwassnitzka, vrchní panství Náchod
Rudolf kníže Colloredo, panství Opočno
Anton Franz Herzig von Herzfeld, vrchní panství Opočno
Johann Carl Beyerle, kontribuční, panství Opočno
Jacob Piel, ředitel panství Brandýs nad Orlicí
Prokop Douša, vrchní panství Smiřice
Josef Ferdinand Töpner, účetní, panství Smiřice

P. Karel František Kumpošt, kanovník, vikář a děkan v Bartošovicích v Orlických horách
P. Josef Hurdálek, děkan v Novém Městě nad Metují
P. Josef Ruth (duchovenský komisař z pražské diecése)
P. Franz Joseph Hnyk, děkan v Holohlavech

SEZNAM UŽÍVANÝCH ZKRATEK

- AV augsburské (čili augšpurské nebo též luterské) vyznání
ČCE Českobratrská církev evangelická
duch. duchovenský (komisař)
HV helvetské (čili reformované nebo též kalvínské) vyznání
m počet mužů
P Pater (titul římskokatolických kněží)
R: následuje regest (výtah)
SOA státní oblastní archiv
SÚA státní ústřední archiv
T: následuje přesné původní znění (nebo doslovný překlad z latiny či němčiny)
TP toleranční patent
ž počet žen

POZNÁMKY KE ZPRACOVÁNÍ HRADECKÉHO KRAJE

Především je nutné upozornit na zdánlivé nesrovnalosti v zařazování do správných celků, způsobené zpravidla tím, že ve stejné obci náleželi někteří z poddaných různým vrchnostem, například v Machovské Lhotě, Hrádku a pravděpodobně i ve Stěžerech. Zde totiž není jasné, proč zprávu o prvních přihláškách ve Stěžerech podává vrchnostenská kancelář z Přímu, pokud nešlo pouze o „sousedskou výpomoc“.

Dobrou výpovědní hodnotu má zachovaná řada duchovenských zpráv, doplňující a obohacující záznamy úřední korespondence a protokolů.

Významné je také jednání o prozatímních modlitebnách v jednotlivých střediscích a vymezení míst pro pohřbívání vždy pro několik obcí. Informaci o postupu, který měl být v přechodné době od slavnostních přihlášek do nástupu pastorů uplatňován obecně, poskytuje panství Opočno velmi názorně.

Konečně v rejstříku příjmení se uvádějí jména vyšetřovaných či při vyšetřování zmíněných osob (například Šafář, Souček), i když ve slavnostních přihláškách uvedena nejsou, protože i to je typické pro způsob provádění TP. Totéž platí i o jménech prvních přihlášených ze Stěžer.